

Putevi odrasle vjere (POV)

u praksi prokušani projekt od A do Ž

Iz prakse za praksu

S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

Dragi odgovorni u župi,

u rukama Vam je organizator POV-a. POV je skraćena za „Putevi odrasle vjere“.

Ove podloge nastale su iz višegodišnje prakse. U ovoj mapi pokazujemo isplanirani model POV-a kakav se pokazao u praksi. To je rezultat mnogih iskustava koja smo stekli i razradili. Tako organizator pokazuje kako danas radimo na temelju stečenih iskustava. Prenosimo to dalje da bismo i druge ohrabрили da započnu i pritom posegnu za praktičnim i u praksi prokušanim materijalima.

Važno nam je sljedeće: Pokušajte shvatiti o čemu se radi pri pojedinim koracima puta i pritom izdvojite ono što vama služi u vašoj situaciji.

K tome još nekoliko napomena:

O jeziku

Marko kaže za Isusa: „Mnogim takvim prisposobama navješćivaše im Riječ, kako već mogahu slušati“ (Mk 4,33). Isus se svjesno prilagođuje sposobnosti primanja slušatelja. Izabirao je jezik i slike koje su mogli razumjeti.

U našem poslije kršćanskome društvu religiozni i crkveni govor sve manje ljudi razumije. Čak i intelektualci mogu u religioznim i crkvenim područjima biti kao analfabete. To je razlog da smo svjesno izabrali jednostavan govor da ga svi mogu razumjeti.

Tko uvijek daje poticaje i izlaganja, prilagodit će se jeziku i sposobnosti primanja slušatelja.

Ići korak po korak

Previše odjednom izaziva osjećaje prezasićenosti i obeshrabruje. Osim toga mnogo toga će se shvatiti i uvidjeti tek onda kada dođemo do dotičnoga mjesta. Iskustva treba najprije steći a često s time i pogreške, sve dok ne spoznamo jednostavniji i bolji put. Zato Vas pozivamo na dvije stvari:

Prvo: Najprije se upustite stazom kako smo vam ju zacrtali. Mnogo smo toga naučili tek iz pogrješka. U daljnjoj fazi puta ćete zatim naći *svoj put i svoje modele*. Da bi se to dogodilo, uvijek iznova ćemo Vas upućivati na smisao i ciljeve pojedinih etapa puta.

Osnovno je znati da će se put uvijek odvijati nešto drukčije, već prema mjesnoj situaciji, prema osobama i darovima onih koji sudjeluju i konačno prema onome što sam Duh Sveti ondje želi učiniti.

Drugo: Na put se upuštajte korak po korak. Dobro će biti da si na početku puta stvorite pregled čitava puta. Zatim je ipak korisno pogledati korak po korak koji je na redu. Inače bi Vas previše materijala i termina odjednom moglo samo obeshrabriti.

Varijante

Osnovno je da kao odgovorni u župnoj zajednici sami uzmete u svoje ruke čitav put i oblikujete ga. Pritom je važno to koliko sami osobno već posjedujete iskustva na ovome putu i dolazi li do izražaja vaša nadarenost na području prenošenja vjere u ovome načinu prenošenja. Ali i tada je korisno prihvatiti pomoć i školovanje sa strane.

Druga varijanta sastoji se u tome da u ovome procesu POV-a budete praćeni i savjetovani izvana. To čini tim koji se zove izvanjski tim i koji može inicirati proces u Vašoj župnoj zajednici i pratiti ga onoliko koliko je to Vama potrebno.

Prepoznati smisao

Odlučujuće za čitav put jest spoznati da su novi oblici prenošenja vjere odraslima danas nužni. Polazeći od ove spoznaje može rasti motivacija za POV. Tada ćete POV-u u vašoj zajednici dati priliku. To ne znači da ovaj novi posao morate činiti uz vaše druge zadaće. Ovaj posao može biti bitno podupiran izvanjskim timom sve dok laici u Vašoj zajednici ne budu sposobni sami preuzeti ovu službu.

Za bolje razumijevanje POV-a ohrabrujemo odgovorne u župnoj zajednici da pročitaju knjigu Klemensa Armbrustera: „Od krize do prilike“.

Jer „Ako hoćeš graditi brod, ne dozivaj ljude da donose drvo, da im podijeliš zadatke, nego ih uči čežnju za morem“ (Antoine de Saint Exupery).

Zahvala

Mnogo posla stoji iza ovih podlogâ... Zato Vam želimo puno radosti i u svemu vodstvo i snagu Duha Svetoga. I sasvim osobno želim još nadodati: Tko se usudi iskusiti kako živi Bog mijenja ljude, pomaže im i dariva novu radost zajedništva i prenošenja vjere, bit će u srcu jako sretan i bogato nagrađen.

A) Shvatiti o čemu se radi

Sada ćemo pokazati put, korak po korak. Najprije se radi o temeljnome shvaćanju koncepta.

Temeljna ideja POV-a: Novi pastoralni naglasak

Kod „Puteva odrasle vjere“ (POV) radi se o putevima vjere, procesima vjere za odrasle. Namjera pritom nisu pojedine ponude za odrasle, nego novi pastoralni naglasak koji ostaje. Zašto?

U vezi s današnjom situacijom

Situacija pastoralna se proteklih desetljeća temeljito izmijenila. Takve promjene dozivaju nove puteve prenošenja vjere.

Većina kršćana kršteni su kao dojenčad. Roditeljski dom, dječji vrtić i škola na idealan način pomažu djeci steći temeljna iskustva vjere. Intenzivan susret s kršćanskom vjerom događa se u dječjoj dobi preko priprave na prvu svetu pričest. Vjeronauk posreduje djeci znanje o kršćanstvu, Crkvi i Bibliji. Za stariju djecu ili mlade (ovisno o dobi) vrijeme priprave na krizmu još je jednom koncentrirano vrijeme za suočavanje s kršćanskom vjerom.

K tomu raste broj onih odraslih koji su primili slab ili gotovo nikakav vjerski i crkveni odgoj. Mnogi su od njih doduše primili sakramente i pripadaju Crkvi, ali ne poznaju iskustva s Bogom koja su svjesna i koja prožimaju njihov život i bit kršćanstva im je višestruko strana.

Sve je više situacija u kojima takvi ljudi počinju propitivati o Bogu i smislu svoga života.

Kad odrasli počinju pitati o Bogu, trebaju mjesta na kojima mogu steći iskustva u vjeri. Trebaju pomoć za daljnji razvoj svoje vjere i za odluku za Isusa Krista i Crkvu.

Jedinstveno rješenje u pluralnome društvu ne postoji. Ovo vrijedi i za pastoral, prije svega ako stoji to da sama Crkva i u nas ide prema izmijenjenome socijalnom liku. Moguće polazište za to rješenje, koje upravo želimo predstaviti, jest pastoralni koncept POV.

Specifičnost POV-a

Specifičnost ovoga pastoralnoga koncepta daje se pokazati na četiri točke:

1. Ciljana grupa su odrasli. Time se dosadašnja praksa uvođenja u kršćansku vjeru prije svega u dječjoj i mladenačkoj dobi upotpunjava važnom dobi odraslih.
2. Odrasli ljudi su u različito vrijeme otvoreni za takve puteve vjere. Stoga se radi o ponudi tzv. seminara POV koja se redovito ponavlja (eventualno čak godišnje).
3. Na župne seminare POV poziva tim koji je sastavljen na mjestu događanja. U ovoj zajednici i na zajedničkom putu može se vjera nanovo iskusiti.
4. Bez iznimke u župama započinje proces evangelizacije u kojem mogu uzeti udjela sve grupacije župe. Treba da budu pozvani ljudi religiozno više ili manje udaljeni i da se udomaće u župi.

ključ za koncept POV jest *tim laika* u župi čija je zadaća redovito ponuditi uvodne seminare u vjeru odraslih i pratiti procese rasta koji iz toga nastaju (razvijaju se). To treba potaknuti stvaranje zajednice zajednicâ. Male grupe koje se pritom osnivaju, ostaju međusobno povezane.

POV ima različite oblike. Gdje god se započne s POV-om, događa se vlastiti razvoj. Ipak treba imenovati neke temeljne etape.

Etape puta

Informirati

Prije svega upriličiti informativni susret s glavnim odgovornima u pastoralu župe. U daljnjem susretu predstaviti pastoralni koncept POV župnomu vijeću kao i zainteresiranim osobama iz župe. Ove prve informacije upravljene su ljudima koji oblikuju svoj život iz vjere i kojima je želja prenošenje vjere ili je to postala preko ove inicijative. Pritom se radi o tome da se pronađe *zainteresirane* za tim odgovornih. Njih treba pozvati na prvi susret.

Formirati tim odgovornih

Tko se odluči za suradnju u timu odgovornih, upoznat će se s metodama i sadržajima koncepta POV. Tim POV treba osposobiti za to da može postati odgovoran za seminare o vjeri u župi, za formiranje i praćenje malih grupa. To treba postati zajednica u životu, vjeri i služenju.

Provoditi seminar POV

Seminari POV omogućuju otvorenim ljudima koji traže „inicijalno paljenje“ vjere. Oni služe i „duhovnoj inicijaciji“ pojedinca.

Male grupe u zajednici

Nakon seminara POV sudionike se poziva da u dogledno vrijeme, otprilike tijekom jedne godine, sudjeluju na susretima male grupe. U ovim malim grupama radi se o tome da zajedno primaju Božju riječ, prodube odnos prema Isusu i drugim kršćanima, i tako sve više izrastaju u stil života u skladu s Evanđeljem.

Daljnji koraci

Tijekom te godine treba pojedincima ove male grupe u zajednici sve više posvješćivati koliko je čitav taj proces dio velikoga povijesnoga i svesvjetskoga procesa: projekta Isus i Crkva.

Nakon isteka te godine pojedinci će se osjetiti pozvanima na to da u skladu sa svojim karizmama i sposobnostima *preuzmu odgovornost u župi*. Ove osobe tvore neku vrstu *zajednice POV*, koja će ubuduće preuzeti odgovornost za „Puteve odrasle vjere“ u opetovanu obliku u župi. Time bi dosadašnji tim POV ispunio svoju zadaću.

Pretpostavke

Sloboda

Važna pretpostavka za ovaj proces POV jest potpuna sloboda sudionika. Da bi se ova sloboda omogućila, moraju etape puta ostati pregledne i ograničene. Put ide preko pojedinih etapa, stupanj po stupanj.

- Na kraju svake etape puta predstavlja se sljedeća etapa. Svi sudionici slobodno odlučuju hoće li njihov put ovdje završiti ili žele nastaviti sljedeću etapu POV.
- Nakon svake etape ljudi napuštaju proces POV i to što su ovdje primili na svoj način unose u župu i služenje svijetu.
- Vodstvo župe nakon svake etape POV ponovno odlučuje treba li proces POV nastaviti.

Duhovnost koja budi vjeru i pospješuje život

Za različite pozive u Crkvi ima mnoštvo duhovnosti. Evangelizacijski navještaj koji hoće probuditi vjeru računa s time da se Bog konkretno po Duhu Svetome objavljuje u čovjekovu srcu.

Kod duhovnosti ovoga puta radi se o konkretnome životu. Ne želi se u prvome redu posredovati znanje i teoriju, nego iskustvo vjere: živjeti vjeru, doživjeti je.

Zajednička vizija odgovornih

Odgovorni u župi dijele viziju da su „Putevi odrasle vjere“ nov, važan naglasak pastoralna. Oni prema tome hoće uvesti i promicati takav evangelizacijski proces u svojoj župi.

„Vanjska pratnja“

Čitav put moguće je izvana pratiti i podupirati koliko to želi pojedino vodstvo u župi. „Vanjska pratnja“ pazi na to da ona sama ne vodi proces, nego samo prati.

Ova potpora mogla bi primjerice sadržavati:

- Prve razgovore i informacije o POV-u odgovornima u župi i drugim gremijima

- inicirati i pratiti mjesni tim POV
- držati izlaganja na seminarima POV
- pratiti voditelje malih grupa
- savjetovati na različitim etapama Puta.

Konkretan projekt

Temeljna ideja POV-a – novi pastoralni naglasak – i kako ga se može realizirati može u nastavku biti jasniji. Pokazujemo konkretan projekt od A do Ž, kakav se pokazao u praksi.

Cilj projekta

Budući da kršćanska vjera treba pomoć za rast i traži uvijek iznova nove metode, cilj je **redovito** (eventualno čak godišnje) u **župi** omogućiti jedne „Puteve odrasle vjere“.

Nadalje treba izgraditi **tim laika**, koji će „Puteve odrasle vjere“ otkriti kao svoj poziv i tako ovaj proces omogućiti (zajednica POV).

Ovome cilju težimo kroz tri u sebi zatvorene etape POV: obnova vjere – produbljivanje vjere – prenošenje vjere.

Prva etapa: Obnova vjere

Cilj prve etape POV jest otvorenim ljudima koji traže omogućiti „inicijalno paljenje“ vjere i u danome slučaju osobnu obnovu krštenja. Ova etapa POV sadrži dva koraka:

Prvi korak: Formiranje tima POV

Općeniti **informativni skup** o viziji i ponudi „Puteva odrasle vjere“ na temu: *Informacija o POV-u i uvođenje u planirani seminar POV („Započeti iznova“ ili „Dođi i vidi“)*. Informativni sastanak upravljen je svim zainteresiranim ljudima. On hoće probuditi svijest o potrebi prenošenja vjere i ujedno motivirati za planirani seminar o vjeri.

Daljnji cilj ovoga susreta jest pronaći aktiviste koji će se angažirati za POV i u okviru tima suradnika hoće surađivati u pripravi tima za POV. Zadaća tima koji pripravlja POV jest organizirati i ponijeti u župi seminar POV.

Korisno je da se odgovorni u župi konkretno obrate takvim osobama koje bi mogle biti prikladne za ovu zadaću, i kojima je na srcu ova nakana o prenošenju vjere, i pozovu ih.

Osobe koje se odluče na informativnoj večeri za suradnju treba zatim kroz dva uvodna susreta upoznati sa zadacima seminara. Važan element pritom jest proces stvaranja zajedništva u timu koji pripravlja seminar. Sadržaji susreta su:

- *Praktična pomoć u provođenju seminara POV: organizacija, promidžba, vođenje grupe itd.*
- *Razumjeti individualni proces vjere, objašnjenje priprava i produbljenje zajedništva.*

Trajanje 3 susreta

Drugi korak: Provođenje seminara POV

Kao uvod preporučujemo seminar „Započeti iznova“. Ali za novi početak moguć je i seminar „Dođi i vidi“ ili drugi tečajevi.

Tim POV nosi odgovornost za organizaciju i skrbi za vođenje grupa tijekom seminara. (Korisno je za urastanje u drugu etapu POV (vidi dolje), ako je vodstvo malih grupa spremno preuzeti i tri prva uvodna biblijska susreta druge etape POV).

Trajanje: 7 susreta

Pojedini sudionici seminara razmišljaju hoće li nastaviti put u drugoj etapi POV, to znači jesu li zainteresirani za malu grupu i/ili (dvo)mjesečni susret zajednice POV.

Svaki član tima POV donosi nakon seminara isto tako odluku hoće li i kako surađivati i u drugoj etapi POV.

Druga etapa: Produbljivanje vjere

Iz odnosa s Isusom Kristom zajedno postati općina, nastaviti njegovo poslanje i pronaći svoje vlastito mjesto u zajednici, ciljevi su druge etape POV.

Dva elementa hoće poslužiti ovim ciljevima:

- formiranje malih grupa
- izgradnja zajednice (zajedništva)

Članovi dosadašnjega tima POV koji su se odlučili nastaviti, ponovno snose odgovornost za ovu sljedeću etapu POV.

Prvi element: male grupe

Već prije svršetka seminara POV neke sudionike se pita o ponudama koje bi 'vukle' naprijed. Ovoj čežnji treba dati prostora sljedećim korakom. U malim grupama susreću se sudionici na daljnjemu putu, redovito, da zajedno čitaju Božju riječ i uzajamno uzimaju udjela u iskustvima života i vjere.

Kao nit vodilja za praktično uvođenje u dijeljenje vjere, života i Biblije u malim grupama služi knjiga „*Novo vino u nove mješine*“, koja sadrži 12 tematskih jedinica za susrete malih grupa. Sadržajno se radi o produbljenju odnosa s Kristom, o odrastanju u međusobnome zajedništvu i urastanje u Isusovo poslanje. Ova faza započinje s uvodnim susretom i tri izvidna susreta. Odluče li se sudionici nakon tri biblijska susreta nastaviti, slijede svaka dva tjedna daljnji susreti u maloj grupi.

Male grupe mogu voditi članovi tima POV. Ove osobe, koje vode, povezani su s odgovornima u župi. Prema potrebi nudimo potporu i školovanje.

Drugi element: susreti zajednice POV

Mjesečno ili dvomjesečno susreću se male grupe i eventualno druge zainteresirane osobe na susretu zajednica POV na kojemu se zajedno reflektira o novome putu vjere, produbljuje i međusobno umrežava grupe. Ovaj susret možemo u prvom redu pratiti mi.

Paralelno s ovim je važno da se tim voditelja grupa sastaje redovito na razmjenu, na uzajamno bodrenje i pomoć. Mjesečni ritam pokazao se prikladnim. Dobro je ako ovo praćenje preuzme župa. Mi nudimo pomoć.

U pregledu mogla bi etapa POV izgledati otprilike ovako:

Prvi susret zajednice na temu:

BIBLIJA KAO OBJAVA BOŽJA

1. Izvidni susret: Dopustiti novomu da raste
2. Izvidni susret: Živjeti s Božjom riječju
3. Izvidni susret: Dopustiti da Bog dođe do riječi

Drugi susret zajednice na temu:

BLAGOSLOV I BLAGOSLIVLJANJE

4. Grupni susret: Rasti u molitvi
5. Grupni susret: Gajiti osobni odnos prema Bogu
6. Grupni susret: Biti jedni drugima blagoslov

Treći susret zajednice na temu:

PROCESI RASTA I SAZRIJEVANJA U VJERI

7. Grupni susret: Dijeliti život
8. Grupni susret: Živjeti zajedništvo
9. Grupni susret: Krize na putu vjere

Četvrti susret zajednice na temu:

ŽIVJETI SVOJ POZIV UZ POMOĆ BOŽJIH DAROVA

10. Grupni susret: Pozvani biti Crkva
11. Grupni susret: Otkriti vlastite karizme
12. Grupni susret: Raditi u vinogradu Gospodnjem

Peti susret zajednice na temu:

INTEGRIRANJE U ŽUPU – TUMAČENJE DALJNJEGA PUTA

Svi sudionici, pa i članovi dosadašnjega tima POV tumače za sebe daljnji put. Osobito je važno pitanje: Tko se osjeća pozvanim sudjelovati u trećoj etapi POV.

Šesti susret zajednice na temu:

BOGOSLUŽJE ZAHVALE I BLAGOSLIVLJANJA sa slavljem agape

Druga etapa POV završava s bogoslužjem poslanja.

Trajanje: nepunu godinu dana

Nakon ove godine završava vrijeme u grupama. Nijedna grupa ne treba automatski nastaviti dalje, nego se slobodno odlučuje za daljnji put. Tijekom druge etape POV postaje pojedinim članovima

grupe sve više jasno da su dio Crkve: osjećaju se sve više i više pozvani, u skladu sa svojim karizmama i sposobnostima, preuzeti odgovornost u župi i Crkvi u različitim službama, udrugama i grupama (integracija u župu). Jedan oblik ovoga služenja mogla bi biti zajednica POV.

Treća etapa: Prenošnje vjere

Tijekom druge etape „Puteva odrasle vjere“ pojedini će ljudi otkriti svoju radost u prenošenju vjere i biti spremni preuzeti u župi odgovornost za to. Ovi ljudi tvore sada zajednicu POV.

Zajednica POV odabire novi tim POV, koji preuzima odgovornost za treću etapu POV.

Zatim je zajednica POV spremna preuzeti svoje služenje u župi:

- Uvoditi odrasle u kršćansku vjeru i s njima obnavljati vjeru organiziranjem redovitih seminara POV i drugih seminara o vjeri (usp. prva etapa POV).
- Ljudima koji žele nakon seminara POV nastaviti, omogućuje se u malim grupama i u zajednici produbljivanje vjere (usp. drugu etapu POV).

Ovaj konkretni projekt razvija se korak po korak kako slijedi. Najprije se „U razgovoru“ ulazi u često postavljena pitanja.

U razgovoru Pitanja... i odgovori...

B) Prvi korak: Informiranje i planiranje

1. Molitva

Ako vodstvo župe hoće započeti s projektom POV, korisno je najprije poći k Bogu i zamoliti za njegovo vodstvo i za dar Duha Svetoga. Ta kod POV-a se u prvome redu niti ne radi o našim projektima, nego o Božjemu djelu u kojemu mi pomažemo. Jedan komadić Božjega kraljevstva treba oživjeti. Jer je graditelj Uskrsnuli, tijekom čitava puta treba njega slušati i za njegova Duha moliti.

2. Informacija

Kad je koncept u temeljnim crtama shvaćen, produbljena informacija može biti važna.

Za to mogu biti korisne sljedeće mogućnosti.

- Proučavanje knjige „*Od krize do prilike – putevi uspješna pastorala zajednice*“ Klemensa Armbrustera
- Sudjelovanje na godišnjemu „*Mannheimskome seminaru Putevi odrasle vjere*“: *Rast zajednice s tečajevima o vjeri*“.

Informacije kod:

MET-Geschäftsstelle, A 4, 2, 68159 Mannheim

Tel. 0621/12709-20, Faks: 0621/12709-66

E-mail: met-beuro@t-online.de

Internet: <http://home.t-online.de/home/M-E-T>

- Studij ove radne mape
- Informirati se od strane vanjskoga tima i dati se od njega pratiti

Kad je tu dostatno informacija, može se započeti s informiranjem zajednice. Tu se postavlja pitanje tko će od odgovornih u župi predstaviti projekt. Treba li pitati za to nekoga izvana? Ili hoće li to netko od nas i kako?

Sljedeći važan korak sastoji se u tome da razmislimo tko u župi mora biti informiran, da bi se postigla što veća i šira prihvaćenost unutar grupa u župi. Njih treba pozvati i predstaviti im projekt i objasniti njihova pitanja.

3. Planiranje

Tumačenje vizija treba vremena. Zato je od velike koristi planiranje termina da bi se formirao tim suradnika i na raspolaganju bilo dostatno prostora za rad u grupama.

Sljedeća pitanja mogu biti važna:

- Treba li projekt započeti na župnoj ili regionalnoj razini?
- Kako izgleda najbolji put informiranja?
- Tko preuzima vodstvo projekta?
- Treba li tražiti pomoć izvana?
- Jesu li potrebna materijalna sredstva?

Na kraju informacije odgovornih u župi dobro je započeti proces traženja suradnika. Osobito može biti važno pravovremeno potražiti osobe za zadaću promidžbe.

Podaci o planiranju prve etape POV-a sa seminarom „Započeti iznova“

Priprava projekta

- Odgovorni u dušobrižničkom timu
- Odgovorni za promidžbu
- Odgovorni za molitveni tim
- Informativni susret odgovornih u zajednici
- Večernji seminar i/ili dnevni seminari
- Područje pokrivanja: župa/regija

Priprava seminara

Javna informativna večer (3-6 mjeseci prije početka seminara):

Kršćanska vjera u promijenjenoj okolini, uvođenje u POV i seminar o vjeri „Započeti iznova“.

Dva (sadržaji školovanja mogu se posredovati u skraćenu obliku u jednom susretu!) **susreta školovanja** za tim organizatora:

1. Praktična pomoć pri provođenju seminara POV: organizacija, promidžba, vođenje grupa itd.

2. Razumjeti individualne procese vjere, tumačenje priprava i produbljenje zajedništva

- **Propovijed vikendom**

Seminar o vjeri: „Započeti iznova“

1. Slike o Bogu pokazuju učinak
2. Krize vjere postaju prilike
3. Susret s Isusom omogućuje novost
4. Pomirenje oslobađa
5. Život dobiva budućnost
6. Božji Duh čini novi početak
7. Pogled naprijed: Kako dalje?

Nastavak: Prvi susret zajednice

Podatci o planiranju prve etape POV-a sa seminarom „Dođi i vidi“

Priprava projekta

- Odgovorni u dušobrižničkom timu
- Odgovorni za promidžbu
- Odgovorni za molitveni tim
- Informativni susret odgovornih u zajednici
- Večernji seminar i/ili dnevni seminari
- Područje pokrivanja: župa/regija?

Priprava seminara

Javna informativna večer (3-6 mjeseci prije početka seminara): Kršćanska vjera u promijenjenoj okolini, uvođenje u POV i seminar o vjeri „Dođi i vidi“.

Dva (sadržaji školovanja mogu se posredovati u skraćenu obliku u jednom susretu!) **susreta školovanja** i za tim organizatora:

1. Praktična pomoć pri provođenju POV-seminara: organizacija, promidžba, vođenje grupa itd.

2. Razumjeti individualne procese vjere, tumačenje priprava i produbljenje zajedništva

- **Propovijed vikendom**

Seminar o vjeri „Dođi i vidi“

1. Svaki čovjek je original – „Ti si jedinstven“
2. Bog je drukčiji – „Kad netko pođe s tobom“

3. Dimenzije prijateljstva – „Da ti život uspije“
4. Spasonosni susreti – „Pusti da budeš ljubljen“
5. Svečanost oslobođenja – „Oprošteno ti je“ (slavlje pomirenja)
6. Dinamika početka – „Što će te oduševiti“
7. Ljudi novoga puta – „Potreban je tvoj DA“
8. Radost u vjeri – „Ti si poslan“
9. Pogled naprijed – „Tvoj put ide dalje“

Nastavak: Prvi susret zajednice

Organizacijski dio (kontrola)

Oblikovanje večeri:

Dekoracija stolova – Piće – Tezga za knjige – Razgovor za stolom
– animatori? – Pjesme

Pomoćna sredstva:

Projektor za projekcije po danu – Projekcijsko platno –
Diaprojektor – Kutija za pitanja – Olovke i papir

Liturgijsko slavlje

Slavlje pomirenja

Pridruženo slavlje

Prilika za ispovijed

Završno bogoslužje

Slavlje agape

C) Započeti put: Prva etapa: Obnova vjere

Promidžba – vremenski tijek

Prva etapa sadrži dva koraka: najprije formiranje tima POV: za to su predviđeni susreti kao i projekti predstavljanja, koji su navedeni u nastavku.

U ovo vrijeme spada i najava za seminar o vjeri. Više o tome na str. ?

Za drugi korak upućujemo na odgovarajuće mape za izlagače „Započeti iznova“ ili „Dođi i vidi“.

Pregled informativnoga susreta

Ogledni članak za novine

Smisao

Informativna večer hoće probuditi svijest o potrebi prenošenja vjere i ujedno motivirati za planirani seminar o vjeri. Ova je večer upravljena onima koji su zainteresirani za pitanja o vjeri. Daljnji cilj večeri jest pronaći aktiviste koji će se angažirati za POV i hoće surađivati u okviru tima suradnika.

Skica kako se odvija informativna večer

1. Pozdrav i eventualno predstavljanje izlagača
2. Pregled večeri

3. Pjesma
4. Poticaj: „Kršćanska vjera u promijenjenim okolnostima: Zašto trebamo nove oblike prenošenja vjere?“
5. Protumačiti projekt POV
6. Predstaviti seminar POV „Započeti iznova“ ili „Dođi i vidi“
7. Napomene za praktičnu pomoć – podaci
8. Molitva i blagoslov

Materijal

- Folije
- CD-player/meditativna glazba
- Kratki opis projekta POV
- Knjiga tekstova i popratna bilježnica za seminar (po jedan ogleadni primjerak)
- Adrese sudionika za tim pomoćnika
- List s podacima uvodnoga susreta

4. Poticaj: Kršćanska vjera u promijenjenoj sredini: Zašto su potrebni novi oblici prenošenja vjere?

U prvome koraku treba to bolje pogledati. U kojoj situaciji se nalaze čovjek i društvo danas? Gdje se nalazi Crkva? Što je postalo drukčije? Što se promijenilo? Zašto?

Razočarane nade

Mnogi su s Drugim vatikanskim koncilom povezali nadu novoga poleta, novo zaživljavanje Crkve. Ipak umjesto trenda naprijed nastupila je upravo suprotnost. Rezignacija među mnogim angažiranim u Crkvi raste.

Zašto je tomu tako?

Razlozi za to su višeslojni i složeni. Sigurno postoje unutarcrkveni razlozi, koji također čine svoje. Ali to nije sve. Da, čak bi moglo biti da i onda kad bi u Crkvi sve išlo optimalno naprijed,

bude kriza i razočaranja. Ovo zato jer se nalazimo u jednome temeljitijem društvenom procesu prevrata.

U pojednostavljenu obliku, usporedivo s nekoliko poteza kista, u nastavku spominjemo neke bitne vidike koji nam mogu pomoći da jasnije gledamo svoju trenutačnu situaciju.

Promjene

Što je započelo s prosvjetiteljstvom i francuskom revolucijom, od šezdesetih godina prošloga stoljeća postalo je očito: nastupila je korjenita promjena našega društva. Neki vidici će to objasniti.

- **Mobilnost**

Doživljavamo mobilnost koja je u ovim razmjerima nova. Ranije se živjelo vezano uz mjesto, smješteno u zajednice sela ili gradske četvrti. Sve poslove svakodnevnoga života obavljalo se u selu ili četvrti. Danas je unutar 24 sata moguće biti posvuda na svijetu. Posao, slobodno vrijeme, kupovina, stanovanje, praznici, sve se može odigravati na različitim mjestima.

- **Poplava informacija**

Još je veća promjena i još su veće mogućnosti pri ponudi informacija. Ustanovljujemo pravu poplavu informacija. Sve više TV-kanala stoje na raspolaganju. Kad su oko 1984. godine došla k nama prva računala, malo je ljudi mislilo na to da će za malo godina svaki čovjek preko interneta imati pristup u gotovo sve informacije. Tako mediji i internet posreduju u kuću svu silu informacija. S mobitelom sve je više ljudi dostupno u svako vrijeme.

- **Iz građansko-seljačkoga društva nastalo je društvo visoko razvijene tehnike.**

Čovjek je u ranijemu građansko-seljačkome društvu živio u skladu ili barem u ovisnosti od prirode. Iskustvo je elementarne prirodne pojave kao nešto što je bilo izvan područja njegova utjecaja. U poljodjelski opredijeljenu svijetu slaba žetva ugrožavala je život. Molitva za kruh svagdašnji bila je nužna molitva jer priroda je bila moćnija od čovjeka.

Iz ovoga odnosa prema prirodi izrastala je, normalno, i vjera u višu silu. Vjera je u iskustvu prirode, elementarnih prirodnih sila, imala tlo. U roditeljskome domu i na vjeronauku gradilo se na ovome tlu. Vjera je tako dobila sadržaj i oblik.

Današnji visoko tehničirani čovjek više sebe ne doživljava ovisnim od prirode. U društvu visoko razvijene tehnike, kakvo je danas, u kojemu je prividno sve načinvivo, otpada ovo ranije tlo na kojemu bi mogla rasti prirodna vjera.

Ovo vodi do gubljenja općenite vjere u Boga kako pokazuje jedno raspitivanje provedeno 1996. godine u Njemačkoj među mladima u dobi od 13-29 godina: 70% upitanih isključuju nadprirodnu realnost.

Iz toga vidimo: Tlo za vjeru nije više tu.

Ali nije samo otpalo dosadašnje tlo na kojemu bi prirodna vjera mogla rasti, jer:

- **Iz jedinstveno kršćanskoga nastalo je višestruko, sekularizirano društvo.**

Što se pod tim misli?

Do 60-ih godina kršćanska se vjera još bitno prenosila u obitelji. Kad se novorođenče krstilo, urastalo je sa svakodnevnom molitvom za podnevnim stolom i uvečer u kršćansku praksu

života. Nedjeljno je bogoslužje bilo središte. Obitelj se orijentirala prema blagdanskom kalendaru crkvene godine. Došašće i korizma, crkveni blagdani i mnoge druge crkvene svetkovine sa svojim religioznim običajima bitno su prožimali život.

Dotada se prenošenje vjere uglavnom događalo poučavanjem o vjeri. Prenosile su se informacije o vjeri, vjersko znanje, vjerska praksa i vjerski moral. Ovo se prenošenje vjere baziralo na temelju jedinstva društva i Crkve i funkcioniralo je sve dok je jedinstvo postojalo.

Ipak, današnje društvo je bitno drukčije. U njemu postoje mnogostruke predodžbe o vrijednosti i stavovi prema životu, različite religije i grupacije slične religijskima. Kršćanska vjera postaje u okolini s različitim svjetonazorima jedna među mnogima. Kršćani postaju sve više i više manjina. Prema ranije već spomenutoj studiji u Njemačkoj 1996. godine je samo 10% upitanih mladih još vjerovalo u kršćanskoga Boga.

S raspadanjem crkveno prožeta društva ruši se i vjernička praksa koja se više orijentirala prema društvu i većini. Ovo vidimo ukolo po našim župama.

Makar je vjera još možda položena ili posađena u dijete, ona danas često u okolini, u obitelji i krugu prijatelja, u školi i društvu ne nalazi više potporu. A vjera pritom treba društvo da bi mogla rasti. Ipak možemo reći: dosadašnja potpora za rast vjere nadaleko se izgubila.

Posljedice

Spomenute posljedice dovele su do trostrukoga loma koji danas doživljavamo:

- **Društvo bez Crkve**

Odnos Crkve i društva sve se više razloma. Crkva više nije prožimajuća snaga društva. Njezin je utjecaj sve manji, čak i na selu.

Dok su ranije još postojali „sveti“ blagdani, danas još jedva tko pita je li na neki određeni dan crkveni blagdan. Iznimku čine mjesta gdje se udruge, u danim okolnostima čak crkvene udruge, u povodu svojih slavlja još obaziru primjerice na prvu pričest, Tijelovo itd. Na sve više mjesta i škole sve više gube svoje ranije kršćansko lice. Katolička, evangelička i pravoslavna djeca sve su više izmiješana pa se vjeronauk često nadomješta opće etičkom nastavom. To pokazuje: srednjeeuropsko društvo se godinama velikim procesom emancipacije odvaja od kršćanstva i Crkve. (Usp. Medart Kehl, „Kamo ide Crkva?“) Više ne možemo govoriti o kršćanskome društvu.

- **Crkva bez vjernika**

Drugi se lom događa unutar Crkve. Ljudi istupaju iz Crkve.

U našim se župama primjerice iz godine u godinu ulaže mnogo truda u pripravu prvopričesnika. Kad taj veliki dan prođe, na mnogim mjestima vidiš na misi još samo pojedince, a prva pričest bi trebala biti slavlje primanja u zajednicu nedjeljnoga bogoslužja župe.

Unatoč intenzivnim nastojanjima sve manje ljudi sudjeluje na nedjeljnome bogoslužju. Grupa koja aktivno sudioničtvoje na životu zajednice postaje - osim rijetkih iznimaka - sve manja. Velike crkve su u opasnosti da, zbog sve manjega broja aktivnih članova, postanu jedna grupa među mnogima.

Povezano s ovim je i to da roditelji, i sami nesigurni u vjeri, više ne mogu prenijeti vjeru na sljedeću generaciju. Prenošnje se vjere prvi put u povijesti Crkve više ne jamči.

- **Vjernici bez vjere**

Treći se lom događa u samim vjericima. Vjernici koji sebe odjednom doživljavaju kao manjinu i koji su izloženi pobijanjima izvana, sami upadaju u krizu. Vjera je za njih postala teška.

Mnogi kršteni dolaze na sakramente bez vlastitoga iskustva vjere. Tako se događa da je potvrda završna točka crkvene prakse, da mnogi roditelji koji krste djecu ostaju nezainteresirani promatrači. Mlade obitelji i njihovi gosti očito sve češće nemaju nikakve crkvene prakse niti nutarnjega odnosa prema liturgijskome događanju.

Kršćanska se vjera osim toga sve više miješa s drugim religioznim predodžbama, koje su upravo u modi. Godine 1990. proveo je Švicarski pastoralno socijalni institut studiju o religioznome ponašanju Švicarki i Švicaraca što je pokazalo veliku zbrku najrazličitijih predodžbi o vjeri. „*Svatko pojedinačan slučaj*“ jako je pogođen naslov knjige koja sažimlje rezultate.

Sve ovo može ukazati na to da se kršćansku vjeru u njezinoj biti sve manje shvaća i da temelj kršćanstva sve više i više iščezava. Preostaje samo fasada kršćanskoga.

Sud

Kako sada prosuditi ovu situaciju?

Kao krizu koja se nije smjela dogoditi ili kao priliku?

Naša vjera živi od iskustva da je Bog Bog povijesti. To pokazuje povijest Božjega naroda u Starome zavjetu. To pokazuje i 2000-godišnja povijest Crkve. Često, kad je kriza bila na vrhuncu, Bog je zahvatio i dao znakove novoga. Omogućio je da krize gledamo na

nov način, to znači kao nužne puteve prolaza za novo koje Duh Sveti hoće učiniti.

Prepoznati krizu kao priliku

Kardinal Jean-Marie Lustiger iz Pariza ne gleda na navedene promjene negativno. On je ove društvene razvoje tumačio pozitivno. Tako je prije nekoliko godina u jednome nagovoru u Augsburgu rekao: „*Kršćanstvo tek započinje. Upravo izlazi iz dječjih cipela. Tek pravo započinje. Još nije imalo prilike razviti se.*“

On u tome vidi priliku za novi oblik kršćanstva. Izlazeći iz dječjih cipela čovjek postaje odrastao. Dok drugi odlučuju za dijete, biti odrastao znači sam odlučiti i sam preuzeti odgovornost. Prilika se sastoji u odraslu kršćanstvu, u odrasloj vjeri koja počiva na osobnoj odluci. To su nove prilike (šanse).

Daljnja se prilika sastoji u tome da kršćanstvo postaje ispravnije i autentičnije. Biti kršćanin ne znači samo živjeti čovječnije i bolje, nego živjeti iz drugoga izvora. Tako se biti kršćanin može očitovati kao alternativni model života. Ono može - kako kaže Isus - postati svjetlo i sol za svijet. Crkva i kršćanstvo mogu dobiti novo lice.

Rastati se pomiren

Ako vjerujemo da Božji Duh djeluje u ovim procesima raspadanja i prevratima, onda ne treba više žaliti za prošlošću, koliko god mnoge stvari bile bolne. Rastati se pomiren zapovijed je trenutka... Kao što roditelji moraju ostaviti svoje mlade u godinama njihova puberteta, i mi smo pozvani rastati se od prošlosti da bismo se mogli prikloniti sadašnjosti. Rastanak je povezan s gubljenjem, tugom i boli. To znači iznutra proći proces umiranja. To je veliki duhovni izazov.

Tko je iznutra prošao ovo umiranje, više nije razočaran, nego je došao do nove zrelosti. Nema više uspoređivanja s ranijim. Pritom može pomoći Isusova riječ o umiranju pšeničnoga zrna. Smrt pšeničnoga zrna nužna je pretpostavka za novi život. Umiranje stanovitih oblika Crkve može se gledati kao nuždan preduvjet za

plodnost i novi život. Križ i smrt su nuždan prolaz za novi život uskrsnuća.

Sažetak

Unatoč ovim lomovima i današnji čovjek našega društva jest i ostaje religiozan, kako pokazuju sva istraživanja. On traži nešto veće, smisao, duhovnost, nadu i budućnost.

Folija pokazuje gdje mnogi ljudi traže: u ezoteriji i najrazličitijim psihološkim i duhovnim grupama.

A Crkve? Kako one reagiraju? Ili bolje, budući da smo svi Crkva: Kako reagiramo mi? Kako bi mogao izgledati adekvatan odgovor na promijenjenu društvenu situaciju?

Potreba novoga oblika prenošenja vjere.

Alfred Dubach, voditelj Švicarskoga pastoralnog instituta, koji redovito provodi studije o vjerničkoj praksi današnjega čovjeka, govori u povodu glavnoga skupa Udruge katoličkih crkvenih zajednica 2001. u Amdenu:

„Crkva treba inovativno stati pred društvene promjene. Pritom se prenošenju vjere pridaje najveći prioritet.“

Biskup Kurt Koch piše u Švicarskim crkvenim novinama:

„Kako se može prenijeti vjeru na dolazeću generaciju, postalo je sudbinsko pitanje današnje Crkve. Ovaj izazov prihvatiti očima vjere i dati mu onaj prioritet koji zaslužuje, u tome se mora nazreti poziv Duha Svetoga u sadašnjoj nimalo lakoj situaciji Crkve. Na ovaj izazov možemo odgovoriti samo izviđanjem novih katekumenskih puteva do toga da se postane kršćaninom i do života sa sakramentima... U ovoj situaciji ne možemo više polaziti od prešutne pretpostavke da ljudi danas mogu samo po sebi razumljivo biti kršćani. Naprotiv, prijeko je potrebno to nanovo naučiti. Zato trebamo puno pastoralne maštovitosti.“ (SKZ,50/1999).

Napomena: Može biti dobro kratko ponoviti pojedine važne rečenice.
--

Što su sada važni elementi novoga oblika prenošenja vjere?
Želim spomenuti dva vidika, očita iz dosadašnje analize:

1. Osobno iskustvo vjere

Budući da je otpalo tlo za prirodan rast vjere, potreban je novi temelj, novo tlo na kojemu vjera može rasti i razvijati se. To novo tlo je u čovjekovu srcu. Osobno iskustvo vjere je polazište, sjeme, iz kojega vjera može rasti.

2. Novi oslonac: zajednica koja hrani

Budući da vjera za rast treba zajednicu, a raniji su oslonci vjere u društvu poprilično otpali, potrebni su novi oblici zajedništva kao oslonci vjere.

Treba dodati i treću točku.

3. Potreba prenošenja vjere i u novim oblicima

Ako ljudi našega vremena i vremena koje je pred nama trebaju upoznati evanđelje i pronaći pristup Crkvi, onda su novi oblici prenošenja vjere „zapovijed“ trenutka.

Mislimo na dvostruku strategiju: prvo nastaviti s ranijim sve dok donosi plod i paralelno s time okušati nove puteve.

Ovdje može imati smisla kratka razmjena. Sljedeća pitanja mogu sada biti od koristi:

- Što se od onoga što smo čuli poklapa s mojim iskustvima?
- Smatram li važnim na temelju izmijenjene situacije odvažiti se na nove korake?

Nakon skupljanja nekoliko odgovora može se predstaviti seminar POV. Možda je također dobro zapjevati pjesmu.

5. Protumačiti projekt POV: Novi naglasak u pastoralu župe

„Putevi odrasle vjere“ mogu biti mogući odgovor na našu situaciju.

Iza „POV-a“ stoje slijedeće osobe:

- *Klemens Armbruster* (1958.), svećenik, od 2000 biskupijski izvjestitelj za „POV“ u biskupiji Freiburg i. Br.
- *Marcel Bregenzer* (1954.), i
- *Urban Camenzind-Herzog* (1949.), trajni đakon na radnome mjestu za obnovu župe u Surseeu
- *Leo Tanner* (1953.) od 1980. godine katolički svećenik biskupije St. Gallen i
- *Teresa Herzog* (1954.), po zvanju pravica i u sredstvima komunikacije
oni vode projekt-tim „POV“ „Biblijske obnove“.)

Na način bilješki izložiti ćemo sada vidike POV-a

POV općenito

POV

- ne želi konkurirati ni jednoj ponudi u župi, nego dosadašnje dopuniti novim elementom.
- je samo jedan od mnogih mogućih puteva.
- ne smjera na pojedinačnu ponudu, nego hoće biti trajan proces u župi. Kao što se, primjerice godišnje događa prva pričest, mogla bi se u župi, odnosno regiji dogoditi i redovito ponuda POV-a. Ovo stoga što će se ljudi različito otvarati za vjeru.
- daljnji cilj je izgraditi tim laika koji kao svoj poziv otkrivaju mogućnost provođenja takvih puteva vjere u župi odnosno regiji. Kao što, primjerice, župni zbor ima poziv svečano suoblikovati bogoslužja, tako i tim POV ima poziv redovitih omogućivanja takvih ponuda.

Tri etape POV-a

Folija: tri etape POV-a

Ovaj se cilj postiže u tri etape:

1. etapa: *Započeti iznova - obnova vjere* sadrži provođenje seminara POV kao i prethodno formiranje tima koji će nositi seminar. Započinjemo sa svim zainteresiranimima.

2. etapa: *Promicati procese vjere - produbljivanje vjere* sadrži dva elementa malih grupa i zajedničkih susreta. Tko hoće nastaviti, može produbiti svoju vjeru i iskusiti rast u zajednici.

3. etapa: *Preuzeti odgovornost - prenošenje vjere* vrijedi za sve koji se osjećaju pozvanima na ovaj način služiti župi odnosno regiji. Za njih sada započinje priprava i provođenje daljnjega seminara POV za one koji traže i koji se zanimaju.

Specifičnost POV-a

- **Oslovljeni su odrasli:** U vidu imamo odrasle. Odrasli trebaju obnoviti svoju vlastitu vjeru kao odrasli. Svi se mi razvijamo kroz čitav život. Ovo vrijedi i za vjeru. Zato, želimo li opstati kao odrasli, nije dovoljno ono što smo naučili na vjeronauku.

I sve više odraslih uopće više ne poznaje kršćansku vjeru. Njima POV hoće ponuditi mogućnost da prvi put upoznaju kršćansku vjeru.

- **„Odrasla“ vjera:** Odrasla vjera sadrži veliko poštovanje prema onome što je izraslo u ljudima i u župama. Odrasla vjera gradi dalje na onome gdje ljudi sada stoje. Odrasla se vjera pokazuje u tolerantnosti prema drugima kao i u raznolikosti duhovnih oblika kršćanstva i crkvenosti.
- **Sloboda na svim razinama:** Vjera može rasti samo u slobodi. Zato je sve samo ponuda i svatko je pozvan surađivati onoliko koliko to njemu/njoj osobno odgovara.

- **Pustiti da budem oslovljen u srcu:** Što to znači? Možemo puno znati o vjeri a da ne budemo dodirnuti u srcu, da nismo zapaljeni. Slijedeća pripovijest može ovo pojasniti. Radi se o razgovoru između čovjeka nedavno obraćena Kristu i njegova prijatelja nevjernika.
Obratio si se, dakle, Isusu Kristu.
Da.
Onda to znači da ga dobro poznaješ.
Reci mi, u kojoj se zemlji rodio?
Ne znam.
Koliko je imao godina kad je umro?
Ne znam.
Koliko propovijedi je održao?
Ne znam.
Tako malo o njemu znaš a tvrdiš da si se obratio Isusu Kristu.
U pravu si. I stid me je što tako malo znam. Ali znam jedno: Još prije tri godine bio sam pijanac. Imao sam mnogo dugova. Obitelj mi se raspala. Moja žena i moja djeca strahovali su svake večeri od moga povratka kući. Ali sada sam se ostavio pića. Više nemamo dugova. Mi smo sretna obitelj. Moja žena i djeca nestrpljivo me čekaju svake večeri. Sve je to Isus za mene učinio. Toliko znam o Isusu Kristu. (Anthony de Mello)
- **Putevi vjere kao duhovna inicijacija (Iskra treba skočiti):** Priča koju smo upravo čuli prikazuje da se radi o nutarnjem dodiru i iskustvu. To je iskustvo ljubavi Isusa Krista. Bez toga nutarnjega i usrećujućega dodira i iskustva nazočnosti i ljubavi Isusa Krista jedva da je moguć nosiv odnošaj srca.
- **Vjerovati u zajednicu:** Kršćanska vjera je bitno dimenzija zajednice. Rast u vjeri i iskustvo vjere bitno je podupirano i nošeno zajednicom. Biti zajedno na putu, razmjena pitanja, dvojbi i iskustava oživljavaju i pospješuju čitav proces.

- **Za procese vjere treba vremena:** Odnošaj se ne gradi odjednom. Odnošaji se razvijaju i trebaju vremena. Zato seminar POV traje više tjedana. Za rast treba vremena.
- **Otvoren za sve grupe u župi:** POV nije usmjeren na određenu grupu, nego je otvoren svim grupacijama i udrugama u župi. Kad se preko POV-a steknu novi i aktivni članovi za župu, ovo se u najviše slučajeva pokaže u konačnici kao dobro za sve grupe

Ima li pitanja u vezi sa shvaćanjem koncepta?

6. A: Uvod u seminar POV „Započeti iznova“

Sada želim kratko predstaviti seminar POV „Započeti iznova“. Ovaj seminar hoće omogućiti proces u kojemu može skočiti iskra odnošaja prema Bogu i(li) produbiti odnošaj prema njemu. Za to su potrebne prostorije u kojima će se odvijati susreti, mogućnosti susreta. Ako dvoje ljudi u plesnome lokalu, pri jelu, nikada ne pogledaju jedno drugo, iskra ne može skočiti, u srcu ne može oživjeti čežnja.

Na početku pripovijesti o pozivu često stoji da je Isus pogledao ljude. Pustiti da budem pogledan, potražiti lice znači susresti se s tajnom Božje ljubavi, to je naš dio. O tome se na seminaru radi.

Kako sada izgleda proces koji seminar POV hoće omogućiti da bismo došli do ovoga susreta?

Čežnja za novim početkom

U nama ljudima krije se čežnja za novim. Mi na neki način slutimo da bi iz našega života moglo nastati nešto više.

Možda i sami osjećate u sebi čežnju za novim početkom. Možda je vaše zanimanje za ovaj seminar o vjeri „Započeti iznova“ znak da u životu, a time možda i u vjeri, jednom započnete iznova ili obnovite svoju vjeru.

Čežnja započeti iznova spada u naš život.

Drugo, što je vjerojatno mnogo dublje: Sam Bog hoće učiniti novi početak. Mi se, iza svoje čežnje za novim početkom, usuđujemo otkriti Božju želju za nama. Jer Bog hoće učiniti novi početak, jer nam Bog želi dati priliku, jer nam želi dati dar, zato polaže čežnju u naše srce. Sam Bog nam želi nanovo objaviti svoju ljubav i svoje neizmjereno milosrđe.

Započeti iznova sa sobom i s Bogom - u tome nam hoće pomoći ovaj tečaj.

Kako treba izgledati taj novi početak?

Pogled na teme tih šest večeri može nam pomoći:

Teme pojedinih večeri (folija, vidi str. ?)

Slike o Bogu pokazuju učinak

Tijekom našega života nastaju različite slike o Bogu. Nekih od njih smo svjesni, druge su tu a da za njih ne znamo. Ove slike imaju svoje učinke. Iako, kako smo čuli, mnogi mladi ne znaju više što bi započeli s Bogom, ipak su prožeti slikama kojih najčešće uopće nisu ni svjesni.

Poznaje li tko pop-grupu „Mrtve hlače“? Ova je grupa napisala pjesmu pod naslovom „Raj“. Evo nekih poruka:
(tekst na foliji)

„Ne želim u raj
ako je put onamo tako težak.
Ne tražim nikakav azil,
što se mene tiče, radije ostajem ovdje.

Tko zna ispravno držati nož i vilicu,
i uspravno sjediti za jelom,
tko uvijek kaže DA i HVALA,
šanse mu nisu loše.
Tko se lako svrsta u svaki red
čistih cipela,
tko svoju sudbinu nosi ponizno,
njemu se otkupljenje smiješi.

Želimo slušati i paziti,
činiti ono što nam se kaže,
pokoriti se i oponašati
od prvoga do posljednjega dana,
uvijek lijepo igrati prema pravilima
koja su nam zapovjeđena
kako su zapisana u knjizi života
u vječnosti. Amen.“

Ne želim u raj
ako je put onamo previše težak;
Ako u nj ne mogu ovakav kakav jesam,
radije ću ostati vani, pred vratima.

Ima li moderni čovjek, koji hoće uživati svoj život, volje upustiti se u odnošaj s takvim Bogom? (Staviti foliju)
Pogledajte ovu sliku: Što ona prikazuje?
Ova slika Boga jako je raširena.

Na ovome susretu radi se o tome da shvatimo koje slike o Bogu nosimo uokolo sa sobom ili ih imamo skrivene u sebi. Također se pitamo kako nastaju slike o Bogu, i kako one mogu ozdraviti.

Važna točka bit će i pitanje: Zašto. Ako bi Bog imao biti dobar, zašto...? Vjerojatno poznajete takva pitanja. Na ovome susretu hoćemo ponuditi pomoć kako se možemo donositi prema pitanjima Zašto i pokazati što se često krije iza tih pitanja.

Ovaj prvi susret je odlučujući za daljnji put, što dakako ovisi o tomu kakva je naša slika o Bogu, sprječava li nas ili raduje da se upustimo u odnošaj s Bogom. (Staviti foliju)

Što vam, dok gledate ovu sliku, pada na pamet? Kakve se misli i osjećaji u vama javljaju? (Skupiti odgovore)

Tako uzajamno, usređujuće zajedništvo raduje. Kako možemo iskusiti tako usređujuće zajedništvo?

Krize vjere postaju prilike

Upustiti se u odnošaj s Bogom znači vjerovati. Ali vjera je u današnje vrijeme, u kojemu se mnogi odvrćaju od tradicionalnih oblika vjere i Crkve, postala upitna. To može dovesti do krize i pitanja. Zato pitanje: Što je uopće vjera? Kako se to „vjeruje“?

Vidjet ćemo kako Bog traži odnošaj s nama. Tko se otvori Božjemu traženju, iskusit će da je njegov život vrijedan i važan. Započinje put spasenja, prijateljstvo koje duboko ispunjuje i usređuje.

Susret s Isusom omogućuje novo

Što je to novo i usređujuće? Kako se Isus pokazuje kao prijatelj? Ulazeći u naše čežnje, pažljivo i s ljubavlju.

U sebi nosimo mnoge čežnje. Čeznemo za prihvaćenošću i voljenošću. Želimo biti dobri, ljubazni ljudi, želimo moći prenositi i drugima darivati ljubav. Želimo biti vrijedni drugima. Ali ove čežnje se uvijek ne ispunjuju. Doživljavamo razočaranja i bivamo ranjeni.

Tada dolazi Isus i hoće nas dodirnuti. Hoće skinuti pokrivalo s izvora života i ljubavi.

Pomirenje oslobađa

Mnoge zapreke koje nam onemogućuju da budemo vesela i ljubazna osoba, povezane su s povrijeđenošću i ranjenošću naše životne povijesti.

Ono što nas veže uz prošlost jest stav nepomirljivosti.

Pomirenje oslobađa, kaže ovaj susret. Sam Isus nas hoće osloboditi starih tereta našega života. Ovaj se susret slijeva u malo slavlje pomirenja koje nam daje da postanemo slobodni i da odahnemo.

Život dobiva budućnost

Razumijevanje Isusova uskrsnuća daje nam shvatiti da je nova budućnost već počela. Mi smo već uzeti u nerazoriv život. Po Isusu Kristu imamo dijela na njemu.

Sva dinamika ovoga početka objavila se na Duhove silaskom Duha Svetoga. Time je u našoj ljudskoj povijesti započelo nešto posve novo.

Duh Božji čini novi početak

Božji Duh stvara u nama novo. Zato na ovom šestome susretu hoćemo jednostavno moliti za Duha Svetoga, za Božju ljubav i snagu. Slavimo bogoslužje u kojemu se izražava i slavi želja za novim početkom i zajedništvom s Isusom.

Kako dalje – pogled naprijed

Uspjeli smo. Novo je u nama započelo. Možda još posve plaho, ali ipak realno. Ovaj novi početak hoće da bude proslavljen. To se treba dogoditi na ovome posljednjem susretu. Ali prije nego svečano proslavimo, pogledajmo konkretnu mogućnost kako ovaj novi početak može dalje rasti.

S time završava taj novi početak i otvaraju se sva vrata za daljnji put.

Pojedine večeri tematski grade jedna na drugoj. Hoće omogućiti kontinuirani rast u nama. Stoga se preporučuje redovito sudjelovanje kako nutarnji proces ne bi zastajao.

Četiri elementa tečaja:

Tečaj „Započeti iznova“ zamišljen je kao pobuda i poticaj. Oblikovanje susretâ puno je promjena. Kratko spomenimo četiri elementa:

Čuti poticaj

Razgovori

Meditativni elementi

Poticaji za tiho vrijeme kod kuće

1. Čuti poticaj:

Poticaj znači potaknuti na daljnje osobno razmišljanje, da sami dalje nastavimo put. Poticaji su stoga uvijek nepotpuni i potrebno ih je nadopunjavati. Neke stvari smijete gledati i drukčije.

Poticaji hoće potaknuti i pomoći dubljem susretu sa sobom i s tajnom Boga. Važno je da poticaje primijenite na sebe, na svoj život. Misli kao: „To je za moga muža, moju ženu, to je za nekoga drugoga....“ ne služe putu jer sve se ovo tiče Vas osobno, radi se o Vašem novom početku. Na Vas se misli i o Vama se radi. U ovome smislu smijete ponekad biti i „sebični“.

2. Povesti razgovor:

Poticaji se prekidaju krugom razgovora. Cilj ovoga kruga razgovora jest razmjena iskustava s drugima. Tako možemo otkriti da i drugi imaju sličnih pitanja i poteškoća kao i mi. To ohrabruje.

Ono o čemu razgovaramo u grupi, ostaje tajna grupe. Ne iznosi se van (Ispovjedna tajna). To je važno znati. Uostalom: sve je dragovoljno. U grupi nitko ne mora ništa reći. Moguće je ostati u grupi i samo slušati.

Može biti da netko rado posjećuje seminar POV, ali ne želi sudjelovati u grupi. I to je moguće. Za to nudimo mogućnost da, dok grupa razgovara, provedete vrijeme u tišini (možda u kapelici).

Daje se mogućnost i za pitanja. Pitanja se mogu anonimno zapisati na cedulju i staviti u kutiju za pitanja.

U grupi se obično pobrinemo i za poneko osvježenje (voda, sok...)

3. Meditativni elementi

Za opuštenu atmosferu i raspoloženje pjevamo pjesme. Meditativna glazba i meditativni elementi pozivaju na to da se damo osloviti kao dio cjeline.

4. Poticaji za vrijeme tišine kod kuće

(Poticaji za vrijeme tišine (kod kuće) ne smiju se smatrati domaćom zadaćom nego imaju za cilj probuditi i produbiti zanimanje).

Najdalji put nije put odavde do Tokyja, ili do nekoga drugog mjesta na ovoj Zemlji. Najdalji put je često onaj od glave do srca. Znamo puno toga, ali samo to još uvijek nije dovoljno. Da bi ono što smo čuli doprlo do našega srca i moglo promijeniti naš život, nudimo Popratnu bilježnicu (pokazati). Ono što na seminaru čujemo, možemo produbiti korak po korak u svakodnevnome razmišljanju i tako stvarno doći do novoga početka.

Uostalom: želi li tko poći ovim putem, a ne može svaki put sudjelovati, postoji mogućnost da poticaje pročita u posebnoj knjizi (pokazati). Tako ipak ostajemo zajedno na putu. (Kratka šutnja)

Ima li još pitanja u vezi sa seminarom „Započeti iznova“?

Na kraju predstavljanja seminara još, kao mali „uzorak za kušanje“, meditacija.

(Sljedeću meditaciju održati u slobodnu obliku sa željom da se sudionike dovede do nutarnje pogođenosti.)

Staviti foliju: Mojsije pred gorućim grmom:

Na slici vidimo hebrejskim slovima u vatri napisano JA SAM KOJI JESAM. Vatra znači toplinu. Nešto od te vatre pada na Mojsijevu glavu. Dodiruje ga Božje svjetlo i toplina. Mojsije konkretno iskusi da je Jahve tu za njega osobno. Zahvaćen je toplinom, Božjom vatrom. U ovom susretu s Bogom Mojsijev se život počinje rasvijetljivati. U njemu postaje toplo.

Bog je uvijek tu za nas - za Vas i za mene. On govori:

Tu sam kad se plašiš.

Tu sam kad si sam.

Tu sam kad misliš da dalje ne ide.

Tu sam kad više ne vidiš nikakva smisla.

Tu sam kad sam sebe ne možeš podnijeti.

Tu sam kad čezneš za nježnošću.

Tu sam kad ti je teško odlučiti se.

Tu sam kad bi trebao biti jak a osjećaš se slab.

Tu sam kad se osjećaš preopterećeno i od briga ne možeš zaspati.

Tu sam i neću te ostaviti na cjedilu.

Tu sam kao majka koja osjeća s tobom.

Tu sam kao otac koji ti pruža pomoć i vodstvo.

Tu sam za tebe uvijek.

(Meditativna glazba)

Informacija:

Kada je planiran seminar

6. B: Uvod u seminar POV «Dođi i vidi!»

Sada želim kratko predstaviti seminar POV „Dođi i vidi“. Ovaj seminar hoće omogućiti proces u kojemu se može izbiti iskra odnošaja prema Bogu i(li) se produbiti odnos prema njemu.

Kako sada izgleda proces koji seminar POV hoće omogućiti da bi moglo doći do susreta?

Pogled na teme devet susreta može nam u tome pomoći:

Devet susreta seminara „Dođi i vidi!“ (folija, vidi str. ?)

1. Svaki je čovjek original - „Ti si jedinstven“

Što je naš život?

Prva poruka koju posreduju roditelji prilikom rođenja svojoj djeci jest: Lijepo je što postojiš. Radujemo ti se. Volimo te takva kakav jesi.

Ova temeljna poruka stoji i nad našim životom. Dobra vijest glasi: „Stvoren si kao original. Jedinstven si. Tvoj život je vrijedan. Tvoj život ima veliki cilj.

Slušanje ove dobre vijesti može izazvati pitanje: Tko je ovaj Bog koji nam to govori?

Drugi susret na temu:

2. Bog je drukčiji – „Kad netko ide s tobom“

daje odgovor predstavljajući nam Isusa i njegovo iskustvo s Bogom. Ovaj milosrdni Bog drukčiji je od mnogih naših slika i predodžbi. Isus je iskusio Boga kao onoga koji bezuvjetno ljubi, koji hoće spasiti život svijetu. On je tu za nas i u svemu ide zajedno s nama.

3. Dimenzije prijateljstva – „Da bi tvoj život uspio“

Sada se mogu javiti otpori: „To s ljubećim Bogom ipak ne može biti tako! Vlastita iskustva života govore protiv Boga: Ako nas Bog ljubi i hoće nam sto posto činiti dobro, zašto to tako malo iskusujemo i zašto je toliko trpljenja i zla u svijetu?“

Odgovor na to: Između Boga i čovjeka podignute su barijere koje možemo prepoznati. Bog ne uklanja iz svijeta svaku nevolju i svako trpljenje. On sam u Isusu Kristu, naprotiv, ulazi u nesreću i nudi svim ljudima svoje prijateljstvo.

4. Spasonosni susreti – „Daj se ljubiti“

Tko se upusti u prijateljstvo, iskusit će spasenje.

U pripovijesti o dvama sinovima i milosrdnome ocu možemo spoznati gdje su naše blokade i što nas je povrijedilo.

K tomu čujemo poziv: „Pusti, daj se ljubiti da bi postao slobodan i radostan.“ Susret nas hoće pripremiti na spasonosni susret s Isusom kao liječnikom našega života.

5. Svečanost oslobođenja - „Oprošteno ti je“ (slavlje pomirenja)

Susret s Isusom, liječnikom našega života, zauzima oblik slavlja pomirenja. Ali prije toga ćemo upoznati Isusa kao onoga koji je jedno s našim ranama i našom krivnjom i na sebe uzima križ. Tako se možemo osloboditi i čuti njegovu riječ: „Oprošteno ti je, možeš započeti iznova.“ Mi smijemo odahnuti.

Ovo oslobađanje proslaviti ćemo na kraju s kruhom i vinom (groždanim sokom) a proslaviti ćemo također što smo „uspjeli“ prijeći već polovicu seminara.

6. Dinamika početka – „Što će te oduševiti“

Iskustvo slavlja pomirenja pokazalo je da ovaj Isus danas djeluje i oslobađa. Njegovo je djelovanje povezano sa slanjem Duha na Duhove koje se i danas nastavlja. Tko je ovaj Duh? Kako djeluje Duh Sveti? Kako možemo doživjeti njegovu dinamiku i živjeti oduhovljenim životom?

Sedmi susret daje nam odgovor na to.

7. Ljudi novoga puta – „Potreban je tvoj DA“

Ljudi novoga puta, duhom ispunjeni ljudi, postajemo po svome DA. Gdje se otvorimo djelovanju Duha Svetoga, postajemo na nov način međusobno povezani. Crkva postaje životna - i danas.

Ovaj je DA povezan sa DA krštenja i potvrde.

8. Radost u vjeri – „Ti si poslan“

Sada u obnovi krštenja i potvrde slavimo svoju vjeru. Možda će neki sa sobom ponijeti svoju krsnu svijeću. Kao odrasli možemo svjesno reći DA onomu što Bog s nama kani. Pritom ćemo iskusiti duboku radost.

9. Pogled naprijed – „Tvoj put se nastavlja“

Uspjeli smo. Proslavimo završetak. To se treba dogoditi na ovom posljednjem susretu. No, prije nego sudjelujemo u na svečanosti, pogledajmo konkretnu mogućnost kako možemo nastaviti ovaj put.

Put time svršava: „Dođi i vidi!“ i sva vrata za nastavak puta su otvorena.

Započeti s „izvidnim susretom“

Devet susreta, to izgleda jako dugo. Ne pozivam Vas na devet susreta, nego na prvi susret. Navratite neobavezno. Ponjušite jednom. U svako vrijeme smijete prestati. Sve je na ovome susretu dragovoljno. Možete doći i otići, kako želite. Želite li nakon prvoga susreta ponovno doći, smijete koliko god želite.

Neki čovjek dođe k biskupu i kaže: „Ako Crkvi dadem milijun, možete li mi jamčiti da ću doći u nebo?“ Nato će biskup: „Jamčiti vam ne mogu, ali u svakom slučaju trebate pokušati.“ Na to se nadovezujem. Ni ja vama ne mogu jamčiti da li će vam seminar to obećati, ali trebalo bi da u svakome slučaju pokušate.

Četiri elementa tečaja:

Tečaj „Dođi i vidi“ zamišljen je kao pobuda i poticaj. Oblikovanje susretâ puno je promjena. Kratko spomenimo četiri elementa:

Čuti poticaj

Zapodjenući razgovore

Meditativni elementi

Poticaji za tiho vrijeme kod kuće

1. Čuti poticaj:

Poticaj znači potaknuti na daljnje osobno razmišljanje, da sami dalje nastavimo put. Poticaji su stoga uvijek nepotpuni i potrebno ih je nadopunjavati. Neke stvari smijete gledati i drukčije.

Poticaji hoće potaknuti i pomoći dubljemu susretu sa sobom i s tajnom Boga. Važno je da poticaje primijenite na sebe, na svoj život. Misli kao: „To je za moga muža, moju ženu, to je za nekoga drugoga....“ ne služe putu jer sve se ovo tiče Vas osobno, radi se o Vašem novom početku. Na Vas se misli i o Vama se radi. U ovome smislu smijete ponekad biti i „sebični“.

2. Zapodjenuti razgovore

Poticaji se prekidaju krugom razgovora. Cilj ovoga kruga razgovora jest razmjena iskustava s drugima. Tako možemo otkriti da i drugi imaju sličnih pitanja i poteškoća kao i mi. To ohrabruje.

Ono o čemu razgovaramo u grupi, ostaje tajna grupe. Ne iznosi se van (ispovjedna tajna). To je važno. Uostalom: sve je dragovoljno. U grupi nitko ne mora ništa reći. Moguće je ostati u grupi i samo slušati.

Može biti da netko rado posjećuje seminar POV, ali ne želi sudjelovati u grupi. I to je moguće. Za to nudimo mogućnost da dok grupa razgovara, provedete vrijeme u tišini (možda u kapelici).

Daje se mogućnost i za pitanja. Pitanja se mogu anonimno zapisati na cedulju i staviti u kutiju za pitanja.

U grupi se obično pobrinemo i za poneko osvježenje (voda, sok...)

3. Meditativni elementi

Za opuštenu atmosferu i raspoloženje pjevamo pjesme. Meditativna glazba i meditativni elementi pozivaju na to da se damo osloviti kao dio cjeline.

4. Poticaji za tiho vrijeme kod kuće

(Poticaji za vrijeme tišine (kod kuće) ne smiju se smatrati domaćom zadaćom nego imaju za cilj probuditi i produbiti zanimanje).

Najdalji put nije put odavde do Tokyja, ili do nekog drugoga mjesta na ovoj Zemlji. Najdalji put je često onaj od glave do srca. Znamo puno toga, ali samo to još uvijek nije dovoljno. Da bi ono što smo čuli doprlo do našega srca i moglo promijeniti naš život, nudimo Popratnu bilježnicu (pokazati). Ono što na seminaru čujemo, možemo produbiti korak po korak u svakodnevnome razmišljanju i tako stvarno doći do novoga početka.

Uostalom: Želi li tko poći ovim putem, a ne može svaki put sudjelovati, postoji mogućnost da poticaje pročita u posebnoj knjizi (pokazati). Tako ipak ostajemo zajedno na putu. (Kratka šutnja)

Na kraju predstavljanja seminara još, kao mali „uzorak za kušanje“, meditacija.

(Sljedeću meditaciju održati u slobodnu obliku sa željom da se sudionike dovede do nutarnje pogođenosti.)

Razmatranje slike: Doživjeti sebe kao dragocjena

Vidimo maleno dijete. To bi mogao biti ja, moj život. Stvoren sam kao original, kao slika Božja, jedinstven, željen i voljen. Uvijek sam bio u srcu tajanstvenoga TI. Zato je dobro što postojim. Dvije ruke (to su ruke muškarca) upućuju na zaštićenost. Uzet sam u veliku tajnu koja okružuje mene i sve nas. Zaštićen sam u velikome srcu. Tu u njemu smijem jednostavno biti. Smijem pustiti da padnem u to veliko srce. Tu je dobro biti. Tu se smijem opustiti i sebe ostaviti. Ova tajna mi govori: Dragocjen si, jako dragocjen u mojim očima. Radostan sam što postojiš, radujem se tvomu bitku, tvomu životu. Smiješ biti ti. (Meditativna glazba) (Kratka šutnja)

Ima li još pitanja u vezi sa seminarom „Dođi i vidi“?

Informacija:

Kada je planiran seminar?

7. Napomene kao pomoć u pripravi

Da bi se seminar mogao dogoditi, potrebni su ljudi koji će pomoći. Potreban je mali tim suradnica i suradnika za mnoge službe koje su tu:

- koordinacija
- promidžba
- prostorije
- glazba
- molitva
- vodstvo grupe

Za pripremu tima održe se dva uvodna susreta. O pojedinim praktičnim zadacima informiramo na prvome uvodnom susretu. Ovaj će se održati _____,

Drugi uvodni susret _____ s temom „Shvatiti individualne procese vjere“ sadržajno nas pripravlja na seminar o vjeri.

Ako vas to veseli i zanimate se za suradnju, srdačno ste pozvani na oba priprema seminara. Uokolo će kružiti lista na kojoj možete zabilježiti vaše zanimanje. To nije obavezna prijava, nego očitovanje zanimanja koje nam služi za daljnju pripremu.

Lista

da, rado bih pomagao pri seminaru o vjeri:

_____
_____
ime, prezime, ulica, mjesto, telefon

Letak

1. „Praktična pripomoć“

mjesto, datum, vrijeme

2. „Shvatiti individualne procese vjere“

---

mjesto, datum, vrijeme

str. ?

1. Pregled prvoga uvodnog susreta:
Praktična pomoć

Ogledni članak, str. ?

Smisao

Skica tijeka susreta

Materijal

Pozdrav, protumačiti tijek susreta i pjesma

Predstavljanje

Moguća pitanja

- Tko sam? (Kratko predstavljanje)
- Što me potaklo doći na ovaj susret?
- Što me još potaklo o informativnom susretu?

Razmatranje teksta 1 Kor 12,12-27

Ovaj tekst pokazuje temeljni stav našega služenja.

U malim grupama (3-5 osoba) može se razgovarati o slijedećim pitanjima:

Što mene oslovljava?

Što govori tekst o mome služenju?

Trajanje oko 15-20 minuta, zatim kratko iznošenje u plenumu.

Sažetak: Svako služenje je važno. Svatko, takav kakav jest, može doprinijeti važne stvari. Ovdje se načinje temeljni stav. Temeljni stav se ne sastoji u savršenstvu, nego u ljubavi jednih prema drugima. Hoćemo služiti jedni drugima u poniznosti.

Hindusa Mahatmu Gandhija posjetili jednom kršćanski misionari. Htjeli su od njega znati što moraju činiti da bi Indijci bolje shvatili Isusa. „Sjetite se tajne ruže“, reče Gandhi. „Ona ne čini ništa, ali miriše. I zato ju svi vole. Mirišite dakle, moja gospodo!“

Pavao govori o „*Kristovu miomirisu*“ (2 Kor 2,15) koji trebamo zračiti. Isus govori: *Po ovomu će svi prepoznati da ste moji učenici, ako se ljubite među sobom*“ (Iv 13,35). Temelj je naš odnos jednih prema drugima, ljubav a nikada savršenstvo. Svi smiju činiti pogriješke i smije se ponešto propustiti. To može djelovati opuštajuće i vrijedi za sve službe tima pomoćnika.

Na ovome temelju izrasta to da sudionici tečaja doživljavaju ozračje dobrodošlice i slobode. Svi trebaju imati osjećaj da su ovdje dobrodošli takvi kakvi jesu. Za nas ovo, naravno, znači i biti sasvim takvi kakvi jesmo.

Predstaviti tijek POV-seminara

Ovamo spada:

- normalni tijek jednoga susreta

- predsusret za tim pomoćnika 30 minuta ranije, ako je moguće.

Zadaci

1. Promidžba

- Informacija o stanju priprava i diskusija.
- Osobna promidžba je najučinkovitija. Kako ju još mogu pojačati?

Pojašnjenja:

---

2. Organizacija prostorija:

Urediti dvoranu (usp. kontrolnu listu) i grupne prostorije. Koliko grupnih prostorija? Piće?

Objašnjenja:

---

3. Glazba:

Koje pjesme se pjevaju? Tko ih može pratiti (instrumentalno)? Ima li meditativnih glazbenih priloga?

Objašnjenja:

---

4. Molitva:

Bez djelovanja Duha Svetoga Put neće roditi rod. Zato tražimo mogućnosti kako molitvom pospješiti (poduprijeti) ovu nakanu.

Objašnjenja:

(Prije nego dođemo do vodstva malih grupa, može biti korisno zapjevati pjesmu)

5. Vođenje malih grupa:

a) Općenito o grupama za stolom:

Smisao grupa za stolom sastoji se u tome:

- da jedni druge upoznaju
- na uče razgovarati o vjeri
- da razmijene iskustva i jedni druge ohrabre

Idealna veličina grupe 6-8 osoba, po mogućnosti svaki put istih da bi moglo nastati povjerljivost.

Animacija se događa preko 1-2 osobe. Mogu pridoći i osobe koje smo pozvali ili povelili sa sobom.

Cilj grupa za stolom i čitavoga tečaja sastoji se u tome da se ljudi osjećaju ugodno i prihvaćeno. To znači prije svega jedno: dati slobodu saopćiti nešto i onoliko koliko žele.

„Ljudi dolaze iz svih mogućih razloga u naše crkve. Ali najčešće ostaju samo iz jednog jedinog razloga: radi osobnih odnosa i prijateljstva koja su ondje sklopili.“ (John Wimber, župnik).

b) Zadaća animiranja

- Cilj animiranja jest ohrabriti sudionike da se upuste u proces tečaja i jedni u druge. To znači dovesti sudionike dotle da razgovaraju. U vezi s razgovorom pripaziti na slijedeće točke:

Često je važno da „probijemo led“, to znači da priopćavamo o sebi osobno, kako smo, i što Put čini s nama. Ako dvoje

preuzima zadaću animiranja, dobro je da se smjenjuju u odvijanju osobnoga rada.

Važno je da nikada ne vršimo pritisak, nego uvijek ostavimo prostora i slobodu. Vrijedi s ljubavlju sudjelovati, uspjeh nije važan. Korisno je ostati prirodan i priopćivati vlastita iskustva, pitanja i dvojbe. Zajedništvo nastaje našim osobnim sudioništvom na našim poteškoćama, teretima, radostima i nadama.

- U animiranju nismo stručnjaci koji sve znaju. Sebe više doživljavamo kao braću i sestre na putu. Pokušavamo aktivno slušati i ulaziti u situaciju drugoga. Oslušivati njegova/njezina pitanja, poteškoće i strahove. U nejasnoćama možemo pitati: Kako to misliš?
- **pitanja** koja se nametnu neće se raspravljati prijeporno - u smislu uporno htjeti biti u pravu - nego će ih se pokušati „rješavati“ zajedno. Primjer:

Sudionik/ca 1 (voditelju): Je li Isus sam sebe ikada označio kao Sina Božjega?

Voditelj (u grupi): Dobro pitanje. Zna li netko od vas nešto o ovome?...

Sudionik/ca 2: Dakle, naš je vjeroučitelj uvijek govorio da Isus to nikada nije izrijeком rekao.

Voditelj: (Ne: „Ali tvoj vjeroučitelj nije u pravu!“, nego:) Dakle, ti bi rekao/la: Ne. (u grupi:) Ima li još drugih mišljenja...?

- Kao pomoć za razgovor ponuđena su pitanja. Ipak su važnija ona pitanja kojima se bave sudionici. Ako imamo dojam da takva ovdje pokreću sudionike, smijemo ih mirno načeti,

primjerice voditelj: Ima li bilo kakvih povratnih pitanja u vezi s referatom?

(Šutnja...)

Voditelj: (Ne: „No, onda je dobro.“, nego:) Ili jeste li vi sa svime tako sporazumni...?

(Šutnja...)

Voditelj: A kako je to, primjerice, djelovalo na vas, što je (referent) rekao o....?

- Na mnoga pitanja nema zadovoljavajućih odgovora. Odgovor može najčešće dati sam Isus u srce i u povjerenju u njega može ga se živjeti i iskusiti. Zato uvijek iznova ohrabrenje: „Ostavi, daj povoda nečemu, pusti da se nešto u tebi dogodi, vjeruj..., i iskusit ćeš odgovor.“
- Kod teoloških pitanja ili zapreka na putu, ove eventualno pismeno priopćiti referentu da bi se mogao u njih upustiti.

Između dva susreta

- Prvo i najvažnije jest molitva za sudionike i osobito za grupu kod stola. Ona mi je povjerena od Boga.
- Ako neka osoba sljedeći put ne može doći, možemo ju pitati trebamo li ju informirati o susretu, ili joj ponijeti kasetu ili... Dolazi li netko prvi put dok traje tečaj, možemo pitati smijemo li ga/ju informirati o onome dosadašnjemu, kako koristiti popratnu bilježnicu, itd...
- Kad slušamo o brigama, poteškoćama, strahovima i otporima sudionika, kontakt je jako važan. Prije svega ohrabrenje, unatoč eventualnim nastalim poteškoćama da nastavi Put. Ovamo spada i „praćenje“ i briga za druge. Mogućnosti su poći zajedno kući, zajedno popiti kavu, telefonirati u međuvremenu itd.

- Na svaki susret tečaja mogu doći novi. Kao tim želimo biti otvoreni za njih i pobrinuti se da nađu mjesto za stolom i da dobiju sve potrebne informacije. To traži fleksibilnost srca.

Otvorena pitanja

- Koja pitanja su još otvorena?

Jedanaest natuknica za grupu

1. Upusti se! Onaj tko daje, primit će.
2. Pokušaj da ti bude jasno što se u tebi događa.
3. Razgovaraj polazeći od svoga vlastitog gledanja i iskustva.
4. Uzmi ozbiljno svoje osjećaje kao i svoje razmišljanje.

5. Pokaži svoje osjećaje i uđi u osjećaje drugih.
6. Govori u Ja-obliku i izbjegavaj riječ „trebalo bi“.
7. Budi otvoren i iskren.
8. Pažljivo slušaj i ne prekidaj drugoga.
9. Izbjegavaj razgovore sa strane.
10. Budi uvijek točan.
11. Ono o čemu se u grupi razgovara treba ostati u grupi.

Objašnjenja:

**2. Uvodni susret POV:
Naučiti shvaćati individualne procese vjere –
i produbljivanje priprava**

Pregled drugoga uvodnog susreta: Praktična pomoć

Ogledni članak (str. ?)

Smisao

Skica tijeka susreta

Materijal

Pozdrav, protumačiti tijek susreta, pjesme, molitva

1. poticaj: Dva pristupa vjeri

Neki Afrikanac koji je kod nas živio više godina, upitan je nakon svoga povratka u Afriku: „Kakav je dojam na tebe ostavilo kršćanstvo u njemačkom govornom području Europe? Kako si ga ti doživio?“

On tada pođe do rijeke pokraj koje su stajali i izvadi kamen. Zatim ga čekićem raspolovi i pokaže kamen koji je izvana moka i iznutra posve suh. Zatim reče: „Ovako - kao ovaj kamen - doživio sam kršćanstvo u Europi njemačkoga govornoga područja. Kao što je ovaj kamen izvana moka, tako su mnogi nazvani kršćani. Fasada je kršćanska. Ali nutrina, srce je u mnogih nepromijenjeno. Kršćanstvo nije dodirnilo srce i istinski promijenilo ljude i učinilo ih radosnima.“

A upravo to hoće kršćanska vjera. Ona je Evanđelje, Radosna vijest. Kršćanska vjera hoće učiniti radosnim. Ona hoće posredovati život, nadu i radost. Ona hoće biti pomoć u životu.

Ali doživljavaju li ljudi tako kršćansku vjeru? Friedrich Nietzsche govori o tome da bi kršćani morali izgledati otkupljeniji, da bi se moglo vjerovati u njihova Boga. Time je izrečeno nešto bitno: Kako doći do vjere koja otkupljuje, oslobađa i čini radosnim?

Podučavajuće prenošenje vjere

Podučavajuće prenošenje vjere bilo je sve do 60-ih godina prošloga stoljeća uobičajen model. Naslanjalo se na jedinstveno kršćansko društvo.

Ovdje se vjera prenosila odgojem. Čovjek je živio u vjerničkoj obitelji ili okolini. Ondje je automatski naučio molitve, običaje i

pravila religije. Tu je urastao u vjeru i prihvaćao sve - više ili manje odražavajući. Činio je to jer su tako činili drugi.

Ovdje je vjera bila bitno ovisna o socijalnoj okolini. Okolina je prožimala i odlučivala. Tako je jedan talijanski djed rekao na krštenju unuka: „Mi Talijani smo od rođenja katolici“.

Podučavati je značilo: roditelji, vjeroučitelji i Crkva su govorili što je katoličko i što treba vjerovati i činiti. Vjeru se prije svega podučavalo i tako prenosilo. (usp. nekadašnja nastava katekizma).

Ovaj način prenošenja vjere danas već odavno više ne funkcionira, jer podloga, nosivi potporanj za ovaj oblik - jedinstveno kršćansko društvo - praktično više ne postoji.

Nadahnujuće prenošenje vjere

Nadahnuće znači otvoriti mogućnosti gdje Božji Duh može ljude dodirnuti i rađati vjeru u njihovim srcima.

Ovdje Bog susreće čovjeka osobno. Oslovljava čovjeka i poziva ga na zajedništvo. Čovjek prihvaća susret i odlučuje se za put s Bogom.

Zapažanje, susret i odluka su bitni elementi.

Primjeri

Nekoliko primjera mogu nam učiniti razumljivom razliku.

Samuel

Kao malo dijete dolazi u Hram i služi svećeniku Eliju i tako Gospodinu. Čini što mu se kaže. Vjeruje ono u čemu je poučen. „*Mladi je Samuel služio Jahvi pod nazorom Elijevim*“ (1 Sam 3,1a). Tako on služi Gospodinu. To je pravo. On ne poznaje ništa drugo (podučavajući oblik).

Zatim odjednom začuje glas. Tri puta otrči k Eliju: „*Evo me! Ti si me zvao!*“ (1 Sam 3,10). Treći put spozna Eli da Bog zove Samuela. Pozove ga da osobno posluša glas Božji. „*A Samuel odgovori: Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša.*“ (1 Sam 3,10). Zatim mu je Bog govorio osobno i postao je velik prorok (poticajni oblik).

Novi zavjet

Ljudi su u Isusovo vrijeme svi vjerovali u Boga. I takozvani pogani vjerovali su u jednoga Boga. Ateizma tada nije bilo. On je pronalazak novoga vremena.

Tako su molili farizeji i pismoznanci i pobožni Židovi više puta na dan i često odlazili u Hram. Može začuditi da je u Novome zavjetu više puta riječ o „*Doći do vjere*“ (usp. „Ta kako biste vi vjerovali“, Iv 5,44; „I mi vjerujemo i znamo: ti si Svetac Božji“, Iv 6,69; „Jedno djelo učinih, i vi se čudite“, Iv 7,21 itd.), i „*Da povjerujete*“.

Na kakav se oblik vjere ovdje misli?

Isus je u jednome sporu sa Židovima tu bitnu točku ovako formulirao. On ne govori da premalo mole, da premalo drže zapovijedi, da su premalo ozbiljni. Ne, on govori da se problem sastoji u tome da ne poznaju Oca (usp. Iv 8,19: „Niti mene poznajete niti Oca mojega. Kad biste poznavali mene, i Oca biste moga poznavali.“). Drugim riječima: nedostaje osobni susret i iskustvo Boga.

Tako i ovdje možemo razaznati dva modela vjere: Vjera koja dolazi od religioznoga odgoja i drugi oblik vjere koji dolazi od osobnoga susreta. Osobni susret vodi u osobni odnos i prema tomu do odluke nasljedovati Isusa, prihvatiti ga kao Učitelja i njemu povjeriti svoj život. Ovi procesi srca su naznačeni s „*da vjerujete*“.

Osobni susret nije ljude učinio religioznijima, nego ih je pozvao u novo zajedništvo i pod novo vodstvo. Pozvao ih je u kraljevstvo, pod gospodstvo Božje ljubavi. Da Bog bude Gospodar njihova života.

Duhovska pripovijest

Nakon Isusove smrti nitko više nije mogao susresti zemaljskoga Isusa. Pa ipak su nebrojeni ljudi tvrdili da su osobno susreli Isusa. Govorili su o susretu u srcu. Tipičan primjer je pripovijest o Duhovima.

Petar, ispunjen Duhom Svetim, drži propovijed i govori između ostaloga: „*Toga Isusa uskrisi Bog! Svi smo mi tomu svjedoci*“ (Dj 2,32). Ovo u nekim slušateljima potiče proces u kojem ih Božji Duh dodiruje: „*Kada to čuše, duboko potreseni rekoše Petru i drugim apostolima: 'Što nam je činiti, braćo?'*“ (Dj 2,37). Odjednom je bilo očito: Isus živi. On nam govori, oslovljava nas. I tako oslovljeni pitaju: Što to sada znači za nas?

Petar odgovara da se trebaju prikloniti Isusu i otvoriti mu svoj život: „*Obratite se i svatko od vas neka se krsti u Ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi, i primit ćete dar, Svetoga Duha*“ (Dj 2,38). Za njih je time započeo novi oblik vjerničkoga bivstvovanja (biti vjernik). Donijeli su odluku živjeti s Isusom, a to je značilo živjeti u novoj zajednici: „*Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama*“ (Dj 2,42).

Franjo

Franjo bijaše – kao i svi tada – vjernik u Boga od početka. Majka ga je uvela u vjeru Crkve. Kao i svi drugi mladi normalno je živio s Crkvom. To znači, sudjelovao je na bogoslužju i držao se crkvenih pravila. (Podučavajući model).

Zatim odjednom, potpuno neočekivano, usred neke svečanosti, dok je sa svojim drugovima prolazio ulicama Asiza, susreo se osobno s Bogom. Bio je dodirnut Božjom ljubavlju. I to tako snažnom, dubokom, blagom ljubavlju koja sve nadvladava, pred kojom sve što je ranije bilo lijepo, privlačno i usrećujuće, odjednom iščezava.

S iskustvom ove ljubavi donio je u srcu odluku slijediti ovu ljubav, makar nije znao što to znači.

Najuočljivije pritom bijaše ovo: Franjo je bio ispunjen silnom nutarnjom radošću. Zahvalnost, ljubav i radost bili su od sada motor njegova života. „Normalni vjernici“, koji nisu poznavali ovo iskustvo ljubavi, nisu ga mogli razumjeti. Smatrali su ga ludim, prevrtljivim, sektašem.

Ali ni on nije ostao sam. Njegova radost i njegova sreća privukli su druge. On je stvorio jedan novi oblik zajedništva.

Sažeti pregled

(Slijedeći odlomak može se izostaviti)

Jedna mala usporedba pokazuje da oba modela prenošenja vjere rezultiraju različitim oblicima života iz vjere.

Podučavajući model dolazi više izvana i više vodi k neobvezatnim oblicima vjere i privatnoj pobožnosti. Orijentira se više prema osobnoj potrebi (Kad imam potrebu, idem...) ili prema nevolji (nevolja uči moliti). Ovdje je važno ono što je uobičajeno, što čine drugi, što kaže Crkva...

Nadahnujući model vodi u osobnije odnose i u obvezatne oblike zajedništva, gdje se život i vjeru zajedno živi. Iskustvo i odluka su prožimajući. Radi se o osobi. Pitanje je ovdje: Što želiš, Isuse, sada od mene?

Oba oblika su po sebi dobra. Mnogi su zahvaljujući podučavajućemu modelu urali u vjeru a zatim pronašli osobni odnos.

U jednome zrele obliku mogu se oba modela međusobno dopunjavati i oplodivati.

2. Vjera kao povijest odnosa

Ranije smo vidjeli da je „novi“ oblik vjere odnos. Odnosi imaju povijest. Započinju, razvijaju se, prolaze vrhunce i krize i td. Vrijedi li to i za vjeru? Pogledat ćemo u vezi s ovim jedan biblijski tekst.

Biblijski razgovor o Mk 1,16-18

I prolazeći uz Galilejsko more, ugleda Šimuna i Andriju, brata Šimunova, gdje ribare na moru; bijahu ribari. I reče im Isus: „Hajdete

za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi!“ Oni odmah ostaviše mreže i pođoše za njim. (Mk 1,16-18)

Na temelju ovoga biblijskoga mjesta hoćemo razmisliti koji se koraci vjere događaju u nasljedovanju Isusa i kako nam pritom može biti. Slijedeća pitanja mogu nam pritom pomoći:

- Što čini Isus?
- Kako izgleda put nasljedovanja korak po korak?
- Koji je odnos bio (vjerojatno) tu prije ovog susreta? Što se promijenilo?
- Kako se to može dogoditi u nas?

(Razmjena iskustava se može dogoditi u malim grupama. Trajanje oko 15-20 minuta. Zatim u razgovoru iznijeti spoznaje. Kao nastavak može biti korisno za produbljivanje promotriti put jednoga odnosa uspoređujući ga s biblijskim mjestom.)

Put jednoga odnosa

Povijest jednoga ljudskog odnosa može još pojasniti što se mislilo pod tim: Vjera kao osobni odnos.

Put jednoga odnosa može primjerice sadržavati slijedeće faze:

Znati jedni za druge:

- Biti ravnodušni jedni prema drugima
- Biti dobre kolegice, kolege
- Uzajamno se pomagati

Preneseno na Boga: Čovjek zna za Boga. On živi više ili manje svjesno s njim i prema njegovim zapovijedima.

Nutarnja dodirnutost:

- Izbija iskra: Ljubav na prvi pogled

- Druga mi osoba znači sve više: polagan, gotovo nezapažen rast
- Bude se osjećaji
- Radosni smo da jedan drugoga vidimo
- Raste čežnja za „više“

„*Isus ugleda Šimuna i Andriju...*“: Čovjek se osjeća oslovljen od Isusa. Iskusi da ga Bog privlači, da mu postaje važan.

Upuštanje jednoga s drugim:

- Odluka da pođemo zajedno izaziva radost
- Zaljubljenost, osjećaji privlače jedno drugo
- Iskustvo zajedništva koje prija
- Drugi odnosi i bavljenja postaju nevažni
- Nakon otprilike dvije godine zaljubljenost ispari
- Ako je izrastao dublji odnos, tada taj odnos ulazi u novu fazu

„*Dođite*“: Čovjek traži Isusovu blizinu i sluša ga, to znači, čita, primjerice, Bibliju.

Svjesno odlučivanje jednoga za drugo

- Zaruke, brak ili drugi oblici pokazuju: hoćemo obvezatno živjeti skupa, jedno za drugo
- Duboka ljubav i odluka prožimaju više od osjećaja

„*Hajdete za mnom*“: Čovjek donosi odluku za nasljedovanje Isusa. Povjerava mu čitav svoj život.

Zajedno služiti životu:

- Jedan cilj, koji ih nadilazi, povezuje (obitelj, zvanje, socijalna ili crkvena angažiranost)
- Svakodnevnica koja može biti mučna
- Biti skupa u radosti i žalosti i zajedno ostarjeti

„Učinit ću vas ribarima ljudi“: Čovjek hoće služiti Božjemu djelu i živjeti njegovo poslanje.

3. Produblјivanje pripravâ

Objašnjavamo stanje pripravâ

1. Promidžba
2. Organizacija prostorija
3. Glazba
4. Molitva
5. Vođenje malih grupa: Tko vodi? Treba li potražiti još osoba? Imaju li svi drugu osobu za vođenje? Kako se sastavlja grupe? Podsjetimo: 30 minuta prije početka sastajemo se za uvod.
6. Otvorena pitanja?

Zašto dolaze naši gosti:

Zainteresirani su što se ovdje događa
Da ih se iznenadi
Radoznali su zbog nečega novoga
Osjećaju nekako da u životu mora postojati više
Jednostavno su se odazvali na poziv
Žele produblјivanje svoje vjere

Nemaju samo naši gosti razlog zašto dolaze, i mi imamo razloga da ponudimo ovaj tečaj.

Naš cilj je naime upoznati ih s Bogom.

Moramo samo to pokušati, sve drugo smijemo zatim mirno prepustiti Bogu, što će on s njima učiniti, odnosno može učiniti. Jer Bog je nama ljudima dao slobodu.

Zato ovaj tečaj može za neke koji se ne žele upustiti s Bogom biti potpuno nezanimljiv. Ne znaju što bi započeli s tečajem. A možda ni

vi ne možete ništa započeti s tečajem jer vam je preblizu. Opažate, kod mene se događa nešto, nešto što ne mogu pravo svrstati, i to u meni izaziva strah. Strah da možda više ne bih bio onaj koji sam bio. Strah da bi se od mene moglo tražiti nešto što ne želim dati. Strah od nepoznatoga.

Za druge opet može ovaj tečaj postati jedinstveni aha-doživljaj, gdje ne osjećamo samo razumom, nego duboko u svome srcu. Ovo ima neke veze s mojim životom. Bog mi hoće darovati posve novi život. Život gdje Božja ljubav za mene zadobiva posve novu, nepoznatu dimenziju.

Na ovome tečaju moramo dakle računati s različitim reakcijama.

I ako reakcija nije sasvim onakva kakvu očekujemo, ne smijemo se obeshrabriti. Što se događa u srcu pojedinca, izgleda često drukčije nego se vidi izvana. Tako Bog može ljude, koji su sasvim odbojni prema našem tečaju, ipak kad-tad dodirnuti. Pritom će naš tečaj biti okidač (otponac). S druge strane može također biti da ljudi koji su na ovome tečaju živa vatra, kad-tad više ne žele imati ništa s vjerom, prema Isusovu motu: pšenično zrno ne pada samo na dobro tlo. Poneko zrno padne i u trnje gdje svagdašnje brige uguše vjeru.

Naš cilj mora biti pokušati da se zemlja malo razrahli da bi i ona mogla primiti sjeme.

Otuda postoje različiti pristupi k Bogu. Promotrimo malo dva takva pristupa:

I prolazeći uz Galilejsko more, ugleda Šimuna i Andriju, brata Šimunova, gdje ribare na moru; bijahu ribari. I reče im Isus: „Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi!“ Oni odmah ostaviše mreže i pođoše za njim. Pošavši malo naprijed, ugleda Jakova Zebedejeva i njegova brata Ivana: u lađi su krpali mreže. Odmah pozva i njih. Oni ostave oca Zebedeja u lađi s nadničarima i otiđu za njim (Mk 1,16-20)

Pitanja:

Što čini Isus?

Kako se može reagirati na takav poziv?

Koja pitanja, osjećaji, sukobi... bi mogli oživjeti?

Kako se ribari mogu odlučiti?

Kako je mogao reagirati otac Zebedej?

Što mislimo, kad kažemo: To mi je previše „blizu“? Kako tada normalno reagiramo?

Može li se slično dogoditi i u nas danas?

Propovijed POV na temu «Započeti iznova»

Uzorci tekstova (str. ?)

Nastup

Započeti iznova – čuti ovo može izazvati različite stvari.

Da, upravo to želim. Želim sebi na jednome području svoga života kao nov moći započeti. Možda je ovo u odnosu prema djeci, u partnerstvu, u susjedstvu, možda i u odnosu prema Bogu ili ovo što osjećam: Poželio bih si da mogu započeti iznova sam sa sobom. Želim da u mome životu nešto bude drukčije.

Ali započeti iznova može izazvati i slijeganje ramenima i osjećaj rezignacije. Već sam toliko puta pokušao. Donio odluke. Neko vrijeme je išlo bolje, ali sam ponovno upao u staro ponašanje. Zato pitanje: što ima snagu temeljito promijeniti naš život?

Sjećam se jedne majke. Najviše nevolje imala je sa svojim sinom. Nikada u sobi nije imao red. Sve je bilo razbacano uokolo. To ju je živciralo. Sve je pokušala: najprije lijepim riječima, zatim pritiskom i prijetnjom kaznom... ništa nije koristilo. Konačno njezina posljednja nada: škola za unovačene vojnike. Tu će naučiti reda, nadala se. Ali kojega li razočaranja! Ni to nije donijelo ništa.

Neko vrijeme kasnije nije ve više mogla načuditi. Soba bijaše lijepo pospremljena. Kako je to samo moguće? Odgovor je došao smjesta: „Mama, moram ti nešto reći: Ima prijateljicu i večeras mi dolazi u posjetu.“

Vidimo: Što nisu pomogli lijepo govorenje, pritisak... učinila je ljubav, iskustvo zaljubljenosti. Ljubav mijenja.

Evo iskustva jedne mlade žene. Ona pripovijeda: Godinama sam bila neurotična, depresivna i bojažljiva. Svi su mi svako malo govorili da se trebam promijeniti. Složila sam se s njima i htjela se promijeniti. Ali mi to jednostavno nije uspijevalo, koliko sam god nastojala.

Ono što me najviše boli bilo je to, da mi je i moj najbolji prijatelj uvijek iznova govorio kako sam neurotična. I on je svako malo govorio da se trebam promijeniti. I s njime sam se složila. I htjela sam to, ali koliko sam god nastojala, nisam uspjela. Osjećala sam se tako nemoćnom i zarobljenom.

Prijatelj mi zatim jednoga dana reče: „Nemoj se mijenjati, ostani takva kakva jesi. Zaista nije važno da se mijenjaš, jer te volim upravo takvu kakva jesi. To je tako i neka tako bude.“

Ove su riječi odzvanjale kao glazba u mojim ušima: „Nemoj se mijenjati, nemoj se mijenjati. Volim te upravo takvu kakva jesi.“

I ja sam se opustila i postala životna. I čudo nad čudima, promijenila se! Sada znam da se nisam mogla stvarno promijeniti sve dok nisam našla nekoga tko me ljubi, promijenila se ja ili ne,

Ljubav, iskustvo prihvaćenosti, svejedno kakav sam, to opušta i mijenja.

Pozivanje na Bibliju

(Sada se može pozvati na evanđeoski tekst u ovome pogledu ili navesti slijedeći primjer o Zakeju)

- Zakej je htio kao i svako dijete biti vrijedan i pripadati ovamo. Htio je biti pažen i voljen. Možda je već u ranijemu djetinjstvu ovdje pretrpio neku ranu. Možda je bio ismijan jer bio malen i bespomoćan...
Tako je ostala nutarnja glad, neispunjena čežnja a možda i nutarnja zakletva, pokazat ću ja njima da sam i ja netko.
- Sada je tražio puteve i mogućnosti da utoli ovu glad da postane punovažna osoba. Mislio je, ako sam bogat i imam vlast, bit ću pažen i cijenjen. Postao je carinik, čak nadcarinik a time i varalica i izdajica naroda. Jer je kao carinik surađivao s rimskom okupacijskom silom, čijom je pomoću ubirao više poreza nego što je morao. Tako se bogatio na narodu. Carinike se stoga smatralo službenim grješnicima.
- Zakej je sada bio bogat i poštovan, ali istovremeno i preziran i izbjegavan. Njegova čežnja da pripada ovamo i da bude voljen, nije se ispunila. Zakej je upao u slijepu ulicu. Što su ljudi više osuđivali njega i njegov način života, i izbjegavali ga, to se nemoćnijim osjećao. Njegova se nevolja nije sastojala u tome da nije znao da je naopako živio, nego: kako izići iz toga?

- U toj nevolji čuo je za Isusa. Ono što ljudi pripovijedaju o Isusu, učinilo ga je radoznalim. Ovaj Isus treba prihvatiti sve ljude, nikoga ne osuđivati i čak neuspjelima i grješnicima dati novu priliku. Zakej je osjetio kako u njemu postaje živom nada: Ako Je to istina, onda i za mene ima neka šansa. I kad je čuo da Isus dolazi u Jerihon, morao je vidjeti je li to istina.
- Zakej se popeo na drvo da promatra izdaleka. Tada se dogodi nešto čudno: Isus vidi Zakeja. On jedini vidi njegovu nevolju i njegovu čežnju. I zato pođe prema njemu. I pogleda prema njemu na koga su svi gledali s prijezirom. Uputi mu pogled i reče: „Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući.“ Tako je Isus stao na Zakejevu stranu. Blagovati s njime značilo je: Stojim uza te. Ja sam tvoj prijatelj.
- Kad su ljudi ovo vidjeli, negodovahu. To nije u redu! Ne možeš stati na stranu varalice. On se najprije mora obratiti...
- Što se događa sa Zakejem? Možda je prvi put iskusio posve duboko prihvaćanje i ljubav. Ova ljubav prodire u njegovu najdublju dubinu. Budi njegove dobre snage. I bez ijedne Isusove riječi, bez podignuta kažiprsta - Zakej se radikalno mijenja: „Gospodine, polovicu svoga imetka dajem siromasima, i ako sam koga prevario, vraćam četverostruko.“
- Zamislite si radost u Jerihonu drugoga dana: Koliki siromasi živnuše! Koliki se odnosi promijenili! A to samo zato jer je jedan čovjek iskusio Isusovu ljubav. Iskustvo ljubavi mijenja.

Predstavljanje seminara

Iskustvo ljubavi mijenja. Upravo se o tome radi na seminaru Započeti iznova. Radi se o tome da iskusimo nešto od silno velike ljubavi Božje. Da ova ljubav može prodrijeti u naš život i dati nam novo tlo. U tome smislu su i teme ovih sedam susreta.

1. Slike o Bogu pokazuju učinak

Tijekom našega života nastaju različite slike o Bogu.

Na ovome susretu radi se o tome da spoznamo koje slike Boga nosimo uokolo sa sobom ili imamo skrivene u sebi. Slijedimo i pitanje kako nastaju slike o Bogu i kako one mogu biti ozdravljene.

Važna točka postaje i pitanje Zašto. Ako je Bog dobar, zašto...? Vjerojatno poznajete takva pitanja. Želimo na ovome susretu dati pomoć, kako se odnositi prema pitanjima Zašto i pokazati kako takva pitanja mogu biti vrata koja nam omogućuju pristup k Bogu i životu.

2. Krize vjere postaju prilike

Svi mi kad-tad nailazimo na pitanja i dvojbe o vjeri i Crkvi. Ovo možda i zato jer kršćanska vjera danas nije po sebi razumljiva. I sve manje živi s njom. To može dovesti do pitanja: Što je uopće vjera?

Vjerovati znači imati prijatelja koji nam hoće učiniti dobro, koji nam hoće pomoći. Na ovome susretu ćemo čuti i kako Isus govori nama.

3. Susret s Isusom omogućuje novost

Zakej je susreo Isusa i postao novi čovjek. Na ovome susretu slušamo o dva čovjeka, jednoj ženi i jednome muškarcu koji su susreli Isusa i tako postali novi. Na ovome ćemo se pitanju upustiti u to kako danas susrećemo Isusa da bi i u nama po njemu nešto postalo novo.

4. Pomirenje oslobađa

Što nas priječi da budemo radosna i ljubeća osoba? Što nas priječi da budemo onakvi kakvi ustvari želimo biti? Ovim se pitanjem bavimo na ovome susretu. Otkrit ćemo da je važan korak pomirenje. Ponekad me u razgovoru s ljudima tišti kad čujem kako mnogi još uvijek vuku sa sobom uokolo terete iz svoje prošlosti, gorčinu i predbacivanja koja ih još i danas muče. Da se oslobodimo toga i mnogih drugih tereta slijeva se ovaj susret u malo slavlje pomirenja koje će nas osloboditi i dati nam da odahnemo.

5. Život dobiva budućnost

Ispravno shvaćanje Isusova uskrsnuća daje nam spoznati da je nova budućnost već započela. Uzeti smo u nerazorivi život. Silaskom Duha Svetoga, na Duhove, započela je ta novost.

6. Božji Duh stvara novi početak

Zato želimo na ovome šestom susretu jednostavno moliti za Duha Svetoga, za Božju ljubav i snagu. U tome smislu slavimo bogoslužje.

7. Kako dalje – pogled naprijed

Osvrćemo se unatrag, što smo doživjeli i naprijed da bismo vidjeli kako bi mogući put mogao ići dalje. A zatim slavimo malu svečanost jer smo uspjeli s tih sedam susreta i možemo dalje rasti.

Započeti iznova je put, korak po korak. Zato susrete gradimo tematski jedan na drugomu. Najdalji put u mnogih ljudi nije put od... do Tokija, nego put od glave u srce. Morali bismo mnogo toga, a ipak ne ide. Zato dobivate ovu prateću bilježnicu (pokazati) s dnevnim poticajima. Ona hoće pomoći da put novoga početka prodre korak po korak u naš život i može nas promijeniti. Svaki se dan nekoliko trenutaka otvoriti Božjoj ljubavi da bi prodrila u nas i mogla nas sve više i više mijenjati.

Jedan drugi primjer može još jednom pokazati o čemu se pri ovome putu radi. Ranije su djeca u 6. razredu morala napamet znati Vjerovanje. Župnik je propitivao. Maks je već puno napisao. Ali kod rečenice: „Sjedi o desnu Boga Oca svemogućega“, zapne. Konačno napiše: Sjedi u Božjemu restoranu.

Normalno je, rado sjedimo u restoranu i dajemo se poslužiti. Krijepimo se. Raspravljamo. Iskusujemo zajedništvo. To nam čini dobro. Na ovome susretu smo u Božjemu restoranu. Sam Bog nam hoće činiti dobro.

Tijek susreta oblikovan je odgovarajuće s puno promjena: slušamo poticaje, pjevamo pjesme, slušamo meditativnu glazbu da se smirimo, promatramo slike, popijemo nešto, možemo postavljati pitanja i možemo u grupi razmijeniti iskustva. Tko to ne želi, može za

vrijeme dok grupa razgovara poći u tišinu, u crkvu. Sve je u opuštenoj a ipak osobnoj atmosferi.

Možda sada mislite: Sedam susreta, to je jako puno. To je istina. Ne kažem da morate doći na sve susrete. Samo vas pozivam: Dođite i njuškajte. Ako nema ništa za vas, možete već na prvoj stanici otići. A smijete i ostati. Sve je uvijek dragovoljno. Zato smijete i na drugome susretu doći njuškati.

Svi su pozvani, mlađi i stariji i dakako oni između. Marija je imala 14 godina kad je Bog svjesno ušao u njezin život. Abraham je imao 75 kad mu Bog dariva temeljito nov početak. Zato su svi pozvani. Želim osobito osloviti muškarce. Ovi neki put imaju osjećaj: To je za moju ženu. Nju ću poslati. Neka ona ide. No Isus voli i muškarce. On želi i muškarcima danas biti blizu u tolikim opterećenjima, činiti im dobro, nadahnuti ih i oživjeti.

Započeti iznova – možda prilika koju vam Bog daje da vam na nov način pokaže svoju ljubav.

Molitva vjernika (Prošnje)

Dobri Bože,

u Isusu, svome Sinu, uvijek si nam blizu. Hoćeš nam činiti dobro i obdariti nas. Zato te molimo:

- Daruj nam Duha Svetoga da se nanovo otvorimo tvojoj ljubavi.
- Razveseli i oživi našu župnu zajednicu seminarom o vjeri „Započeti iznova“.
- Daj ljudima koji su ojađeni zbog razočaranja i zatajenja novu nadu.
- Jačaj sve koji služe bolesnima i onima koji trpe.
- Blagoslovi obitelji, bračne drugove, samce i daj im u njihovu životnom staležu naći ispunjenje.

Dobri Bože i Oče, tvoja je želja da nam daruješ spasenje i ispunjenje. Zato

Propovijed POV na temu «Dođi i vidi!»

Uvod: Pripovijest o „Božjemu restoranu“

U jednoj župi oboli vjeroučiteljica i zamoli zamjenu da preuzme slijedeću lekciju. Kad je ova stajala pred razredom, pitala je: „Što ste posljednji put obrađivali?“ Odgovori li su: „Vjerovanje.“ Nato je zamolila učenice i učenike da najprije napišu sve što su već znali. Kad je kod kuće pročitala njihove uradke, otkrila je na jednome listu zanimljivu zamjenu. Umjesto „Sjedi o desnu Boga“ (njem. Er sitzt zur Rechten Gottes“, netko je napisao „Sjedi u Božjemu restoranu“ (njem. Er sitzt im Restaurant Gottes).

Ova zamjena može zvučati smiješno i neobično - ali ipak u sebi krije veliku istinu. Istina ovoga neobičnog Vjerovanja jest da nas Bog poziva za svoj stol

- na svoju svečanu gozbu, gotovo u svoj 'restoran'. S jedne strane je njegov gostinjac, primjerice ovdje u ovome euharistijskome slavlju, s druge pak strane želi da budemo njegovi gosti i u svojoj svakodnevi.
- On u svome restoranu nije samo vlasnik, nego i kuhar, konobar, naš partner za stolom, itd. Čak i više. On daje sama sebe - za hranu!
- On nam ne daje „nešto“. Ne hrani nas jednostavno hranom, nego daje sama sebe kao kruh za pravi život.
- Pustite da vas on u ovome bogoslužju - u Božjemu restoranu - bogato obdari!

Pokajnički čin

Zato se na početku ovoga bogoslužja želimo sabrati, razmisliti i zamoliti Boga za oprostjenje.

Oprosti nam, Gospodine, kad tvoj poziv, da neprestano budemo gosti u tvome restoranu, vrlo često odbijamo i tako puštamo da tu sjediš sam. Gospodine, smiluj se!

Oprosti nam, Gospodine, kad svoju duhovnu hranu ne očekujemo od tebe, nego ju sami skupljamo jer mislimo da bolje znamo koja je hrana za nas prava. Kriste, smiluj se!

Oprosti nam, Gospodine, kad druge posjetitelje restorana koji su svi primili tvoj poziv, djelomično promatramo s nepovjerenjem i tako upropastimo ozračje u tvome gostinju. Gospodine, smiluj se!

Svećenik: Smilovao nam se svemogući Bog. Oprostio nam grijehe naše i priveo nas u život vječni. Amen.

Kao čitanje i Evanđelje uzimaju se u pravilu predloženi tekstovi dana.

Propovijed

Na početku se u pravilu tumače predloženi tekstovi dana. Kao glavna misao obrađuju se oni odlomci koji odražavaju nešto od Božjega plana s ljudima. Radi se prije svega o tome da priopćimo nešto o Božjoj čežnji da želi živjeti u tijesnu zajedništvu s ljudima i da nam hoće pomoći da sve više dolazimo u dodir sa svojom izvornom originalnošću i dostojanstvom kao njegova stvorenja i kao njegova djeca.

Na kraju prelazimo na sljedeće misli koje hoće upozoriti na predstojeći župni seminar.

Često nam u žurbi svakodnevice ponestane potrebnoga vremena da razmišljamo o temeljnim pitanjima svoga života. Dokle god „funkcioniramo“ – tako misle mnogi – nije ni potrebno uzimati si za to vremena. Sve još nekako „ide“. Želim posve izazovno reći da bismo prema sebi trebali postupiti barem onoliko milosrdno koliko i sa svojim automobilom. Ovaj svake godine vozimo na veliki servis. Na sličan je način i predstojeći župni seminar prilika da samima sebi učinimo neko dobro i priuštimo si vremena za sebe.

Seminar POV „Dođi i vidi“ nije tek neki seminar. On nudi mogućnost da dođemo više u dodir sa svojim Bogom koji svakomu od nas svakodnevno nanovo nudi svoje prijateljstvo, i želi pomoći da se naš život razvije. Uvijek e iznova čudim koliko je ovaj živi Bog malo poznat - i to baš među redovitim polaznicima Crkve.

- Zar ne da je kod mnogih vjera obilježena pripremom na prvu pričest i potvrdu?
- Koliko smo obnovljeno razmišljali o svome odnosu s Bogom i svojemu sadašnjem odsjeku života?
- Koliko Boga stvarno poznajemo?

Božja namjera s nama

Bog čezne za tim da se susretne sa svakim od nas na nov način i da nam bude blizu. Njegova namjera sa svakim od nas jest:

- da se može razviti naša jedinstvenost, originalnost i neponovljivost.

Kako ova namjera s nama može konkretno izgledati, formulirao je Isus prilikom svoga prvoga nastupa u svome zavičaju. On nas hoće:

- osloboditi od zarobljenosti u kojoj se vrtimo oko samih sebe i zbog koje smo usredotočeni na sebe; hoće nas ozdraviti od sljepoće zbog koje u samima sebi i u svojim bližnjima ne možemo ponovno otkriti sliku Božju.
- hoće nas osloboditi gluhoće zbog koje ne čujemo i ne razumijemo njegovo govorenje u svojoj svakodnevi.
- hoće nas osloboditi od površnosti u kojoj živimo i povesti nas u život nutarnje radosti i punine.

Razmislimo: Koliko bi više toga bilo u našem životu moguće ako bismo Bogu dali ono mjesto koje mu ustvari i pripada, naime prvo mjesto?

Poziv na tečaj „Dođi i vidi“

Pustite da vas Bog u tečaju „Dođi i vidi“ ponovno iznenadi! Možda ste primijetili da tečaj traje devet večeri. Neka vas to ne smeta, „ponjušite“ prvu večer a zatim se odlučite hoćete li

sudjelovati i drugih večeri. U slučaju da je tečaj i za vašu današnju životnu situaciju obogaćenje i blagoslov, bila bi šteta da izostanete.

Dajte vjeri, a time i sebi samima, novu priliku!

Pozovite prijatelje i rođake!

Uzmite pisane pozivnice i podijelite ih drugima!

Prva cjelina bit će _____ u _____ u _____ sati.

Pustite da vas domaćin - Isus Krst - iznenadi u tome Božjem restoranu. Amen.

Prošnje

Jedna riječ u vezi s prošnjama: Nakon svake prošnje ostanimo kratko u tišini i odgovorimo na „Kriste, čuj nas!“ s: „KRISTE, USLIŠI NAS!“

P Hvaljen budi, Bože, naš Oče, koji si nam po Kristu poslao Duha Svetoga. Njega molimo:

– Nebeski Oče, ti želiš obdariti nas ispunjenim životom. probudi u nama čežnju za istinskim zajedništvom s tobom. - (kratka šutnja)

S Kriste, čuj nas. Kriste, usliši nas!

– Sačuvaj nas, Gospodine, od površna života u kojemu trčimo za svim i svačim i nauči nas iz tebe crpsti snagu za svoj život. - (kratka šutnja)

– Gospodine, otvori nam oči da bismo te prepoznali u svakom svom bratu i sestri, posebno u zapostavljenima, u onima koji trpe danas, u naše dane. - (kratka šutnja)

– U trenutku tišine može svatko od nas Bogu povjeriti brige i nevolje s kojima je danas ovdje. - (dulja šutnja)

P Dobrostivi Bože, uvijek iznova nas pozivaš da se otvorimo tajni tvoje ljubavi; podari da vjera u tebe prožima i obnavlja sve više čitav naš život! To te molimo po Kristu našem Gospodinu! Amen.

Promidžba – tijekom seminara
Promidžba konkretno, vidi str. ?

Za daljnji tijek seminara

Ovaj preklopni list (vidi dolje) predati na posljednjem susretu seminara.

Preklopni list:

Poći prema novome

Poziv na susrete zajednica

Biblija kao Božja objava

Navesti datum i mjesto

Što sam doživio?

Što mi se na seminaru svidjelo?

Osvrt na seminar i prijedlozi za poboljšanje

Kako dalje?

Opće napomene

D) Produbiti put: Druga etapa: Produblјivanje vјere

Na posljednjim susretima seminarara o vјeri predstavlja se daljnju, drugu etapu puta. Ova etapa mođe zainteresiranima značiti sljedeće.

- Sudioništvo na susretima zajednice
- Sudioništvo na četrnaestodnevrim susretima grupe
- Za ovo stoji na raspolaganju pomoć i školovanje od strane vodstva grupnih susreta

Pregledni listić (na str. ?) pokazuje kako mođe izgledati idealan put. U sljedećim podlogama razrađen je ovaj oblik sa svojom umreženošću.

Proces urastanja postaje tako moguć, da i sudionici na grupnim susretima i pomoć od strane vodstva predviđaju prva tri susreta kao nevezane susrete. Zatim se svi ponovno odlučuju žele li i u kojemu obliku nastaviti put.

Materijal

- Na susretima grupe rabi se knjiga „Novo vino u nove mješine“.
- Materijali za susrete zajednice nalaze se od stranice ?. Skica općenitoga tijeka kao i misli za priopćavanje o iskustvima vјere nalaze se na str. ?.
- Skica tijeka i pomoć za 9. susret voditelja izloženi su od str. ?

Prijedlozi podataka za projekt POV – Druga etapa puta

Podloge za susrete zajednice

Susreti zajednice

Smisao

Susreti zajednice hoće, kao što ime kaže, pospješiti zajedništvo (u župnim zajednicama) uzajamno i s Bogom. Zajedništvo uzrokuje radost. Radost motivira. Od ovog susreta treba izići snaga i ohrabrenje.

Moguća skica odvijanja susreta

Pozdrav i slavljenje: 15-20 minuta

Poželjni su **uvod u smisao i uvođenje u slavljenje**, dakle, dobro vodstvo.

Osobna razmjena: 10-15 minuta

Za to su idealne grupe po dvoje ili troje, koje treba formirati izvlačenjem. Dobro je izvlačiti i tako doći u kontakt i s osobama koje još uvijek dobro ne poznajemo.

Ohrabrenje: Pripovijedati o iskustvima vjere (svjedočiti) 10-20 minuta.

Svi iskusujemo u svakodnevici Božje blago i skriveno djelovanje. Ponekad ovo postane očito. Takva iskustva jačaju našu vjeru ali hrabre i druge.

Ovo iskustvo želimo priopćiti jedni drugima. Pripovijedamo o Božjemu djelovanju. (Važno je prethodno razmisliti imamo li takva iskustva).

Poticaj: 45-50 minuta

Tematski poticaj – dragocjen s tekstem Pisma – upućuje na puteve rasta za život i zajednicu i daje pomoć za produbljenje odnosa prema Bogu.

Molitva i prošnja 15-20 minuta

Hoćemo moliti jedni za druge na osobne nakane (blagosloviti jedni druge). Važan je osobni uvod, kako to činimo.

Informacija i završetak (blagoslovna prošnja) 15 minuta

Priopćavaju se napomene, pitanja i dolazeći povodi i gdje je potrebno, traže se putevi. Pjesma i završna molitva s prošnjom za blagoslov zaključuju službeni dio.

Agape – sudjelovanje, 15-... minuta

Zajedničko blagovanje i razgovor, kao i zajedničko pospremanje i pranje produbljuje međusobno zajedništvo.

Važno:

Susret zajednice treba dobro pripremiti. Ovo vrijedi i za iskustva vjere i poticaj. Susret treba tako oblikovati da svi rado dođu i tomu se raduju. Korisno je susrete pripremiti i o njima razgovarati kasnije u timu voditelja koji se redovito sastaje. Pitanja grupe i interne probleme grupe treba ondje (u timu) obraditi. Jer - tako se barem na nekim mjestima uhodalo - svi sudionici susreta zajednice nisu i prisutni i u maloj grupi.

Pripovijedati vjeru: Kako?

1. Zašto svjedočiti

Isus kaže: „*Vi ste tome svjedoci*“ (Lk 24,48) i „*(Nego, primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas, i) bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje*“ (Dj 1,8).

Zadaća svjedoka

Traže se svjedoci – ovo često čujemo kad se dogodi prometna nezgoda. Zadaća se svjedoka sastoji u ovome: prenijeti ono što je **čuo, vidio, osjetio**... ukratko, što je opazio. Pritom ne smije ništa dodavati, inače svjedočenje više nije u redu. Ovo vrijedi i kod Isusa. Isus ne traži ljude koji šire teorije i spekulacije. Isus traži svjedoke. Ovi trebaju prenijeti ono što su sami s njim doživjeli. Ivan je rekao: „*Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrimo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu - da, Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo, i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama - što smo vidjeli i čuli, navješćujemo vama, da i vi imate zajedništvo s nama. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom. I to vam pišemo da radost naša bude potpuna*“ (1 Iv 1,1-4).

Kršćansko svjedočenje

Ovo pokazuje: kršćanstvo nije apstraktna teorija ili nauk, nego **iskustvo** žive osobe koja dariva novi život. Tako je spasenje konkretno doživljivo.

2. Smisao i učinak svjedočanstva

Kod slušateljica i slušatelja

Ohrabriti slušateljice i slušatelje

Od njih se nesvjesno traži da zauzmu stav. Kad svjedočim da Bog živi i da je iskusiv, drugi je tako izazvan. Mogu li to prihvatiti ili ne? Ljudi su ohrabreni staviti svoje povjerenje u Boga.

Kod mene samoga

Jačati vlastitu vjeru

Svjedočenjem se jača i moja osobna vjera. Dariva mi se nova radost zbog vjere jer vjera raste prenošenjem.

Kod Boga

Proslaviti i navijestiti Boga

Njegovo se ime proslavlja. On postaje velik. Kad se svjedoči o njegovu konkretnome djelovanju, on se tako naviješta. „*Objavio sam tvoje ime ljudima*“ (Iv 17,2). To je Božja objava u njegovoj povijesti s konkretnim čovjekom.

3. Širiti svjedočanstvo

Pokazati radost

Ovo što slijedi hoće biti pomoć da na kraju sami napišemo svjedočanstvo. To da onaj vis-a-vis osjeti moju **radost u Bogu**, puno je važnije od mnogih „pametnih“ riječi.

Tražiti jasnoću u molitvi

Uzimam si vremena za tišinu, molim Duha Svetoga za rasvjetljenje i puštam da postanem svjestan što mi je dobra Bog već učinio. Tako mi također postaje jasnije trebam li govoriti o svome putu obraćenja ili o pojedinačnim iskustvima.

Svjedočanstvo o putu

Kratko i sažeto

Pripovijedanje moga puta ne treba trajati dulje od 10 minuta. Ima smisla pripovijedanje o putu raščlaniti prema trima sljedećim gledištima:

- Kako je izgledao moj život prije susreta s Isusom?
- Kako sam došao do obnovljene vjere (=glavni dio)? Borbe, strahovi, dvojbe...
- Što se time promijenilo u mom životu? (1-2 primjera)

Svjedočiti o konkretnim iskustvima

Svjedočiti o pojedinome iskustvu Boga

Ovdje se radi o tome da prijedemo na pojedinačna iskustva i pojedinačne vidike. Pritom mogu, primjerice, govoriti o sljedećim područjima;

- Kako doživljam Božju vjernost?
- Kako se promijenila moja slika Boga, moj odnos prema Crkvi, moj brak, moj molitveni život, moj...?
- Kako sam učio živjeti drukčije s problemima - konkretno s kojima?
- Kako otkrivam da Bog donosi radost?
- Kako sam iskusio Božje praštanje, strpljivost...?
- Ohrabriti. Kako sam izišao iz očaja do nade, iz straha do odvažnosti, iz skučenosti do slobode, iz besciljnosti do odlučnosti, iz dvojbe do jasnoće, iz...?
- Načelno. Bog je središte. Svjedočanstvo želi uputiti na Božje djelovanje. Načelno pitanje će stoga biti, čija se slava očituje. Dive li se i čude slušatelji Bogu ili meni?

4. Pomoć pri svjedočenju

Izbjegavati pretjerivanja

Biti i ostati iskren

Primjerice: „Moj život se potpuno promijenio.“ Radi se o procesu u kojemu se mijenjaju područja života - ne potpuno i cjelina. Iskrenost iznad svega! Treba stati uz ono što je ranije bilo tako, ili je upravo sada tako, makar se nemam čime pohvaliti. Treba izbjegavati svako vlastito postignuće, svaki ponos na vlastito iskustvo. Ne predstavljati sebe! (primjerice, „Dolazim sada i kažem vam...“) Svjedočanstvo treba upućivati na Boga i samo njemu dati čast (i hvalu).

Nikakve propovijedi

Ne pouke nego vlastita iskustva

U svjedočenju neka nikada ne bude poziv činiti ovo ili ono. Ne pripovijedati ništa općenito, nego posve osobno. Zato govorim u **ja-stilu** i po mogućnosti konkretno. Dakle ne: „Otada se mnogo toga promijenilo“, nego „Kod mene se promijenilo ovo.“ (primjer)

Nikakav roman

Formulirati kratko i dobro razumljivo

Ne mogu i ne trebam pripovijedati čitav život, nego pojedine ulomke (isječke) i elemente. Važna je razumljiva crvena nit. Ovamo spada jezik koji svatko razumije, izbjegavati svaki „strani jezik“. Primjerice:

- umjesto „milost“ = dar
- umjesto „to mi je Bog rekao“ = iznutra mi je postalo jasno/itd.

Računa se samo ono bitno

U izvješću jednog doživljaja treba se ograničiti na bitno, ispustiti kako pojedinosti tako i sporedne stvari

Situacija slušatelja

Moram razmisliti: Tko sluša? U kojoj je situaciji slušateljica, slušatelj? Što bi njemu/ njoj moglo pomoći? Što bi za njega/za nju bilo sada pretjerivanje?

Dati se provjeriti

Dobro pripremiti i pustiti provjeru

Izloženo svjedočanstvo treba pravovremeno dostaviti odgovornoj osobi za tu priliku. Ova će provjeriti, ohrabriti i na temelju ovih kriterija navesti (ukoliko je to potrebno) korekture i dodatna pitanja.

Važno:

Kod svjedočenja ostajem posve pri sebi, to znači: Svjedočenje ne izriče nikakav poziv, ohrabrenje... slušateljima. Svjedočanstvo samo po sebi ima snagu.

Interview

Svjedočanstvo se može dati i u obliku interviewa. Evo nekih pitanja:

- Jesi li išao u crkvu prije nego si pošao na tečaj?
- Kako si saznao za seminar?
- Kakav je bio seminar?
- Što se s tobom događalo na seminaru?
- Koju razliku čini Isus u tvome životu?
- Što bi rekao nekome, tko još nije pohađao seminar?

1. susret zajednice: Biblija kao objava Božja

Smisao

S prvim susretom zajednice otvara se (započinje) put produbljivanja nakon seminara o vjeri - druga etapa POV. Susret orijentira s jedne strane glede ciljeva druge etape POV (produbiti odnos s Bogom, stvoriti zajedništvo, pronaći poziv i integrirati u župu) i elemente koji ovamo vode (susreti malih grupa svaka dva tjedna i/ili susret zajednice svaka dva mjeseca).

Poticaaj na temu „Biblija kao objava Božja“ hoće probuditi razumijevanje za značenje Svetoga pisma i pokrenuti na čitanje Biblije. Konkretno napomene, kako i u kojemu stavu možemo čitati Bibliju, pokazuju da se radi o uvježbavanju slušanja Božje riječi. Onima koji se zanimaju za izvidne susrete, poticaj služi kao ulaz u prva tri susreta male grupe. Male se grupe tijekom ovoga susreta konkretno formiraju i šalju na put (mjesto, vrijeme i datum).

Na početku smo puta s „Novim vinom u nove mješine“. Pri prva tri susreta radi se o Božjoj riječi. Zato danas hoćemo rasvijetliti važan vidik Božje riječi.

Uvod

Neki je mladić bio toliko dirnut svećeničkim ređenjem, da je odlučio sam postati svećenikom. Saopćio je ovo svojoj majci i dodao: „Mama, da bih se na to dobro pripravio, od sada ćemo međusobno razgovarati samo biblijskim riječima.

Drugoga jutra ostane sin u krevetu, iako je već davno trebao poći u školu. Majka uđe u sobu i razmisli što bi mu sada rekla. Na

pamet joj dođe slijedeća Isusova riječ: „Mladiću, kažem ti, ustani!“ Sin se okrene u krevetu i citira Isusa: „Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas.“

Ovaj primjer pokazuje da se Biblija može rabiti za mnogo što.

Hoćemo pitati dublje: O čemu se zapravo radi u Bibliji? Što je njezina najdublja jezgra? Što je njezina najdublja namjera?

Odgovor glasi: Biblija je objava Božja. Hoće nam objaviti pravoga i živoga Boga da bismo ga upoznali i mogli s njime živjeti.

Kako se događa objava?

Kao polazište služi nam pitanje: Kako možemo upoznati nekoga čovjeka? Najprije najčešće gledamo na vanjštinu: Kako čovjek izgleda? Što zrači? Što čini? Kako djeluje? Kako se kreće?

Daljnja dimenzija upoznavanja nastaje onda kad dotična osoba počne pripovijedati o sebi: o osjećajima, snovima, čežnjama, strahovima, željama, razočaranjima itd. Kad neka osoba izjavi zašto čini i govori ovo i ono; kad dakle objavi motivacije, namjere srca. Usp. folija: tumačiti

Slično je i kod Boga. Možemo razlikovati dvije vrste objave:

1. Objava po djelima

Bog se objavljuje preko stvorenja. Tko promatra stvorenje, može zaključiti na stvoritelja.

U vezi s ovim dva kratka biblijska teksta. Prvi tekst je iz psalama, koji govore više puta o Božjemu djelovanju i stvorenju i Boga hvale i časte kao Stvoritelja. (Tekstove izlagati tumačeći)

*Nebesa slavu Božju kazuju,
naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih.
Dan danu to objavljuje,
a noć noći glas predaje.
Nije to riječ, a ni govor nije,
nije ni glas što se može čuti,
al' po zemlji razliježe se jeka,
riječi sve do nakraj svijeta sežu. (Ps 19,2-5)*

Bog govori po svome stvorenju., Stvorenje daje zaključiti na Stvoritelja. O tome govori i Pavao:

Jer što se o Bogu može spoznati, očito im je: Bog im očitova. Uistinu, ono nevidljivo njegovo, vječna njegova moć i božanstvo, onamo od stvaranja svijeta, umom se po djelima razabire tako da nemaju isprike. (Rim 1,19- 20)

Kad god otvorenih očiju promatramo ljepotu, mudrost, veličinu, moć i slavu u stvorenju, možemo zaključiti na tajnu koja je iza njega, na Boga Stvoritelja.

Ovo ćemo učiniti zajedno na temelju tri slike: (Pokazati foliju, Promatrati sliku, kratka šutnja)

Što za nas znači sunce? (skupiti odgovore.)

Bez sunca naš bi život bio nezamisliv. Ono nam daje svjetlo i toplinu. Bez njega na zemlji ne bi bio moguć život.

Sunce je divovski veliko. Kad promatramo mjesec, čini nam se jako daleko od nas. Odmak iznosi oko 384.000 kilometara. Kad bismo letjeli do mjeseca i natrag. I još jednom do mjeseca i djelomično natrag, dobili bismo promjer našega sunca (1,4 mil km). Moramo si ovo jednom zamisliti. U naš sunčev sustav spada ne samo Zemlja, nego i osam drugih planeta koji kruže oko sunca. U toj velikoj užarenoj kugli Zemlja bi imala 1,5 mil puta mjesta.

Što nam sunce može objaviti o Bogu? (skupiti neke odgovore i sami dopuniti.)

Vidimo cvijet i pčelu. Vidimo stotine, tisuće cvjetova. A svaki cvijet je jedinstveno čudesno djelo. Najbolji umjetnik ne ostvaruje nešto slično. Bog nas svakim cvijetom hoće razveseliti. Svaki cvijet upućuje na još mnogo veću ljepotu i slavu našega Boga. Svaki cvijet, svaka biljka, svaka životinja, svako živo biće ima zadaću na ovoj zemlji i uklapa se u Stvoriteljev plan.

Primjerice, pčela: Kao svaka životinja je divna i sazdana velikom mudrošću. (Primjer: Kako se pčela orijentira? Ona se orijentira prema suncu. U svojoj nutрини ima nešto kao sat-“računalo“. Izlijećući opaža stanje sunca i zna nakon skupljanja nektara pod kojim kutom prema suncu mora poletjeti natrag. Ovi se proračuni sasvim nesvjesno odigravaju u njezinu malome mozgu. Pri malo oblačnu nebu ona opaža ultraljubičasto svjetlo sunca koje prodire kroz oblake. Pri jako oblačnu nebu pčela ostaje kod kuće.). Pčela traži nektar i skuplja med za čovjeka i ne opažajući služi oplodivanju cvjetova i tako ispunjava Božji plan.

Možda smo kao cvijet, jedinstveno čudesno djelo Božje, koje se rastvara kad se okrene prema svjetlu, Bogu.

Pčela može ukazati i na Božju mudrost. Sve je smješteno u veliki, mudri plan!

„Vidje Bog da je dobro.“

Božja objava po njegovu stvorenju ipak nije dovoljna. Mnogi ljudi vide stvorenje i još uvijek ništa iz toga ne zaključuju. Drugi razmišljajući o tome dolaze do „višega bića“, do „duhovne sile“ koja mora stajati iza toga.

Zato je Bog išao još jedan korak dalje.

2. Objava po njegovoj riječi

U poslanici Hebrejima čitamo:

Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima: konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu. Njega postavi baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove. (Heb 1,1-2)

Bog je govorio Abrahamu. Govorio je Mojsiju. U čitavoj Bibliji susrećemo Boga koji govori. Kako govori?

Bog je govorio i govori ljudima na puno načina. To može biti način „nutarnjega glasa“, blagi nutarnji osjećaj koji poziva na korak, iznenadna jasnoća, poticaj drugih ljudi koji nas više ne ostavlja

ravnodušnim, trajna vrsta čežnje i nutarnja radost usmjerena na nešto itd. Zajedničko je: čovjek se u svojoj najdubljoj nutрини osjeća oslovljenim. Ako je posve iskren prema sebi, ne može zaobići ovaj nutarnji glas.

Gdje se ljudi upuste u ovaj glas, stječu iskustva. U tome, u ovim iskustvima, koja je Bog dao iskusiti pojedinim grupama i osobito svomu narodu, objavljuje se Bog. Ova su iskustva najprije pripovijedana dalje a kasnije zapisivana. Biblija je u biti knjiga s iskustvima ljudi s Bogom i s iskustvima Boga s nama.

U ovim iskustvima je sadržan poziv: Ako se upustiš u odnos s Bogom, moći ćeš steći slična iskustva.

3. Objava u ljudskom ruhu

Priopćiti vlastita iskustva drugima tako da drugi naša iskustva shvati, teško je. Unatoč svim našim nastojanjima u traženju pravih riječi, slika i usporedbi, prenošenje vlastitih iskustava uspijeva nam samo djelomično. Tako je primjerice teško protumačiti nekomu iskustvo zaljubljenosti, ako ovaj još nikada nije iskusio osjećaje ljubavi.

Ovo pokazuje još nešto drugo: Mogućnost da svoja iskustva posredujemo razumljivo, ovisi i o sposobnosti prihvaćanja i o obzoru iskustva i tumačenja druge osobe.

Primjer: Petogodišnji Fritzli vidi šećući sa svojim ocem na livadi okomit čelični stup za električne vodove. „Što je to?“, pita svog oca. „To su vodovi za struju“, odgovori ovaj. „Što je struja?“, odvrati dječak. Otac tada razmisli kako petogodišnjemu sinu objasniti električnu struju. I počne mu tumačiti fizikalne zakone električne struje. Ali brzo opazi da njegov sin više ne razumije što mu tumači. Njegova sposobnost primanja mora se još tek razviti. Tako otac odgovori sinu: „Kasnije, kad pođeš u školu, objasnit ću ti i ovo. Sada još ne možeš shvatiti.“ Sposobnost primanja se mora još razviti.

To je Božji problem s nama. Bog u svojoj neizmjerenoj veličini i mudrosti može nam dati shvatiti o sebi i svojoj volji samo onoliko koliko mi možemo primiti. Inače bismo se prenapregnuli i

obeshrabrili. Naša sposobnost shvaćanja ovisi o našem stupnju razvoja i zrelosti kao i o našoj kulturi življenja.

Tako su iskustva s Bogom prikazivana u kulturalnim i društvenim danostima kao i u stupnju znanja određenoga vremena. Ovo prikazivanje je ljudsko „pakovanje“, ljudsko ruho u kojemu se Bog objavljuje. Ovo pakovanje, ovo ruho mijenja se tijekom vremena svako malo i neprestano će se mijenjati.

Stoga je važno **paziti na objavu** a ne na ruho. Još nešto: Bog je išao sa svojim narodom i ide sa svakim od nas našim putem.

4. Objava kao put

U našim odnosima upoznavanje je jedan put. Ovo vrijedi i za čitavu Bibliju.

Evo primjera:

Izraelci su u početku bili nomadi. Nomadi imaju, kao i svaka skupina naroda i kultura u nekim stvarima svoje vlastite zakone i predodžbe. Kao nomadi bili su na putu od jednoga mjesta do drugoga. Već je takvo seljenje sadržavalo mnoge opasnosti. Da zaštiti vlastito pleme od prepada drugih, imali su zakon: Jedan naprama sedam. Ubiju li jednoga od nas, mi smijemo ubiti njihovu sedmoricu. Bog je u ovome smislu štitio Kaina i rekao: „*Ne! Nego tko ubije Kaina, sedmerostruka osveta na njemu će se izvršiti*“ (Post 4,15). Sedmerostruko je već bilo neko ograničenje samovoljne i beskrajne osvete, za koju Lamek kaže: „*Ako će Kain biti osvećen sedmerostruko, Lamek će sedamdeset i sedam puta*“ (Post 4,24). U ovoj situaciji, u kojoj se sedmerostruka osveta smatrala normalnom i kao voljom Božjom, dolazi sada Mojsije i kaže: Ne, ne tako! Bog mi je rekao, jedan za jednoga. „*Život za život, oko za oko, zub za zub...*“ (Izl 21,23 i dalje). Što još samo jedan za jednoga? - reagirat će narod. Izraelci su morali silno promijeniti mišljenje. Da je Mojsije navijestio, što je Isus stoljećima kasnije rekao: „*Ljubite neprijatelje...*“ (Mt 5,44), za njih bi to bilo previše. Za promjenu mišljenja treba vremena. Jahve je mogao svoj narod voditi dalje korak po korak. Obzor ljudi se polako širi.

Objava koja se neprestano razvija nazvat će se ovaj rast u spoznavanju. Ovo možemo ustanoviti i u drugim pitanjima. Tako je, primjerice, na početku Izraelcima bilo jasno da postoje realno različiti bogovi. Tek tijekom vremena, oko 550. godine prije Krista, izrasla je spoznaja: Ne, nego postoji samo jedan Bog. Ili u pitanju što se događa poslije smrti, Izraelci su vjerovali da vrijedi samo ovaj zemaljski život. Mrtvi su prema njihovoj predodžbi dolazili u neku vrstu podzemlja, u sjenoviti bitak. Tek tijekom vremena razvijala se vjera da dobri Bog svojim vjernima ipak daje život i poslije smrti, da čak i poslije smrti mora postojati izjednačavajuća pravednost. Trag ovoga pitanja pokazuje se u Novome zavjetu u tome da saduceji odbacuju uskrsnuće od mrtvih, dok farizeji u nj vjeruju.

Farizeji su prihvatili ovu, tijekom vremena dalje razvijenu, predodžbu o vjeri. Sam Isus je ovdje išao još jedan korak dalje kad kaže da oni, koji vjeruju u njega, ni u smrti više neće umrijeti, nego će po njemu i u njemu vječno živjeti. I ovdje se pokazuje da je objava put.

5. Punina Božje objave jest Isus Krist

Čitav put objave ima cilj: prema Kristu. On je vrhunac objave. On je punina objave. Za njega kaže Ivan: „*I Riječ tijelom postade i nastani se među nama*“ (Iv 1,14).

U njemu je sam Bog došao k nama, da nam objavi Božju istinu i Božju ljubav. „*Boga nikada nitko ne vidje. Jedinorođenac - Bog - koji je u krilu Očevu, on nam ga obznani*“ (Iv 1,18). Isus kao jedina zna iz vlastitoga iskustva tko je i kakav Bog. Samo je on kompetentan navijestiti nam Božju bit, misao i djelovanje.

Za nas ovo znači čitavu Bibliju promatrati kroz neku vrstu „Isusovih naočala“. Pitamo se: Kako je Isus doživio Boga? Što je Isus rekao na ovu temu? Kako je Isus razmišljao i prosuđivao?

Još nešto: Sam Isus Krist postao je živom Božjom slikom. Zato je ovdje moguće dodati još jedan važan vidik: Kako se živi Bog pokazuje u onome što je Isus za nas učinio - osobito u njegovu umiranju?

Ivan piše: „*Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedna koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni*“ (Iv 3,16).

Bog je tako ljubio svijet, Bog je toliko ljubio ljude, Bog je toliko ljubio tebe... (Glazba)

6. Pravac objave

Promatramo li objavu kao cjelinu, možemo prepoznati neke temeljne vidike koji nam kao misli vodilje pomažu u tumačenju Biblije. Pogledajmo ukratko pet vidika:

1. Bog stoji iza života. On je Stvoritelj.

To znači: Bog stoji iza čitavoga našega života. Mi smo željeni, 100% željeni. Zato je dobro što postojimo. Naš život mu je važan. Život je vrijedan.

2. Bog je tu za čovjeka. On je Jahve - Emanuel: S nama Bog.

U Prvome (Starome) zavjetu Bog se kao Jahve objavio Mojsiju. Jahve znači: „Ja sam koji jesam“. Bog je dakle onaj koji je uvijek tu. Uvijek, to znači i onda kad ništa od toga ne vidimo i ne osjećamo.

Novi je zavjet obilježen iznenađenjem da je sam Bog u Isusu iz Nazareta došao k nama. Isus Krist je Emanuel, to znači da je Bog u njemu na osobit način s nama.

Kako? U čemu se pokazuje ova osobitost?

3. Bog hoće osloboditi i spasiti. On djeluje otkupljujuće i spašavajuće.

Već su ljudi u Prvome (Starom) zavjetu iskusili Jahvu kao Osloboditelja i Boga Spasitelja. Ovo je u Isusu Kristu postalo još očitije. Ozdravio je nebrojene ljude, oslobodio ih tereta i krivnje. Sve čini dobro, kazali su ljudi za njega. Isus i poslije smrti i svoga uskrsnuća djeluje u Duhu Svetome spašavajuće i otkupljujuće i to čini još i danas.

4. Bog daje budućnost. On dovršuje čitavo stvorenje.

Bog će dovršiti spasenje ranjena stvorenja. On će sve učiniti dobro. On hoće svima darovati budućnost i život, nerazoriv i dobar život. Na osobit način govori posljednja knjiga Biblije, Ivanovo Otkrivenje, o dovršenju čovjeka, obitelji čovječanstva i čitava stvorenja.

To znači: Uvijek i u svakoj situaciji postoji nada i budućnost. Kraj nije smrt ili propast svijeta, nego obratno: život u punini, sreća i radost zauvijek.

5. Čovjek je partner Božji.

Bog čovjeka ostavlja slobodnim. On se može upustiti u odnos s Bogom. Tada će iskusiti spasenje i primiti blagoslov. Ali on se pred Bogom može i zatvoriti. Tada će iskusiti i prije ili kasnije doživjeti nesreću. Čovjek je suodgovoran i o njegovoj slobodnoj odluci ovisi hoće li ga Bog spasiti ili neće.

7. Stavovi koji pomažu: Poniznost, povjerenje i dati se voditi

Bog nam hoće darovati svoje spasenje i svoju ljubav. On hoće rasvijetliti naš život, ispuniti ga radošću, ljubavlju, svjetlom i budućnošću.

Poniznost: Mi sami po sebi ne možemo upoznati Boga. Tu smo potpuno i posve ovisni o tome da nam se Bog sam pokaže. Pavao govori da nam samo Duh Božji u nama može dati upoznati Boga. (usp. 1 Kor 2,10-16). Teologija Duha Svetoga stoga naziva i Božjom samoobjavom.

Drugim riječima: Duh Sveti je Učitelj. On nas uvodi u život s Bogom.

Zato je najvažniji stav, želimo li upoznati Boga, poniznost. Richard Rohr u vezi s ovim: „Svoje traganje za dubljim iskustvom Pisma trebali bismo započeti s prošnjom za Duha vjere i nevinosti. Moramo ostaviti postrani svoju naobrazbu do koje toliko držimo i pamet i hraniti se Pismom u stavu predanja. Drukčije nas ono nikada

neće stvarno obogatiti. Možemo biti teolozi, vjeroučitelji, župnici ili redovnice – nismo vjernici prije nego se podložimo snazi i tajni ovih riječi“ (iz 'Goli Bog, str. 35).

Poniznost znači: Ti si Učitelj. Ti si Stvoritelj svemira. Ti znaš sve. Pred tobom, vječnim Bogom, ja sam samo jedno od nebrojenih stvorenja. Tebi ne mogu postavljati zahtjeve. Moje znanje je vrlo, vrlo ograničeno. Ti znaš puno bolje od mene što je sada ispravno. Spreman sam slušati.

Povjerenje: Daljnji stav koji pomaže je povjerenje u silnu Božju ljubav prema meni i prema svima. To je povjerenje djeteta u svoju majku, u svoga oca, od kojih je voljeno iznad svega. Ovo povjerenje živi od sigurnosti: Bog nam hoće činiti samo dobro. On nam hoće pomoći.

Dati se voditi: Bog hoće da nam život uspije. Zato želi da mu ga povjerimo i pustimo da nas on vodi, korak po korak.

„Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka, i svjetlo na mojoj stazi“ (Ps 119,105). Božja riječ nam nikada ne pokazuje čitav put. On nam naprotiv hoće dati svjetlo za slijedeći korak i snagu za sada. Više nije potrebno. Ne moramo znati kamo nas on vodi, nego da nas **On** vodi.

8. Pustiti da budemo oslovljeni

Richard Rohr je govorio o nevinosti. Nevinost ovdje znači tako se otvoriti tekstu, kao da ga nikada prije nisam čuo i pritom se upustiti u ono što tekst s nama čini. Takvo bespridržajno otvaranje i upuštanje nije nimalo jednostavno. Tu prebrzo dolaze naše misli i pitanja. Ova smiju biti, ali ipak najprije hoćemo čuti tekst tako kao da nam je potpuno nepoznat.

Usp. foliju: Uskrsnuli nam govori preko Biblije. Svakomu govori nešto drugo, nešto posve osobno. Na to što nam On želi reći, hoćemo paziti. Kako se to događa sasvim praktično?

Na trostruk način hoćemo pri dijeljenju Biblije slušati, slušati Uskrsnuloga:

1. Slušamo tekst.
2. Zatim ponavljamo pojedine riječi i rečenice. Pritom slušamo što drugi govore. Na ovaj način tekst se može ponovno čuti.
3. Ostajemo 2-3 minute u šutnji i pokušavamo u svojoj nutrini čuti što nas dublje oslovljava. To može biti ono što se nas tiče, što nam Isus preko ovoga teksta hoće reći. To može biti pojedinačna riječ, rubna primjedba rečenice.
(Ovdje je dobro ispričati neki vlastiti pozitivni primjer)

Zatim postoji i drugi način kako nas Uskrsnuli može osloviti i dati nam svjetlo i ohrabrenje za slijedeći korak. Usp. foliju

Priopćavamo jedni drugima što smo u svome srcu čuli, što nas je oslovilo. Tada postajemo često obdareni na sasvim nov način.

„Ne poznavati Pisma znači ne poznavati Krista“ (sveti Jeronim).
Glazba.

2. susret zajednice: Blagoslov i blagoslivljati

Na posljednjemu susretu grupe bavili smo se Božjom riječju. U sljedećim temama radi se o osobnome odnosu prema Bogu. Posljednji će susret biti posvećen temi blagoslivljanja. Već danas želim načeti ovu opširnu temu jer je tema blagoslivljanja bitna tema u Bibliji.

Najprije ćemo kratko razmatrati neke biblijske vidike. Zatim ćemo temu konkretno pretočiti u svoju svakodnevicu na temelju dvaju različitih prijevoda riječi blagosloviti.

1. Blagoslov u Bibliji

Odmah na početku Biblije čitamo o Božjem blagoslovu. Nakon stvaranja životinja stoji: *I vidje Bog da je dobro. I blagoslovi ih govoreći: 'Plodite se i množite i napunite vode morske. I ptice neka se namnože na zemlji'* (Post 1,21-22). Isto to čitamo i nekoliko redaka kasnije kod stvaranja čovjeka: *„Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Bog i reče im: Plodite se i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite“* (Post 1,27-28a). Blagoslov znači potvrdu: Dobro je što jesi. Radujem ti se. Trebaš živjeti i moći se razvijati.

Blagoslov je životno Božje obećanje. Bog hoće život. On hoće da život uspijeva. I: On ga hoće zaštititi i sačuvati. On hoće od života

udaljiti razorne, rušilačke sile. Ova dva vidika do izražaja u formuli blagoslivljanja: „*Neka te Gospodin blagoslovi i neka te čuva.*“

Mi smo pozvani prenositi dalje oboje – potvrdu i zaštitu života. U Psalmu 129,8 stoji: „*Blagoslivljamo vas imenom Jahvinim.*“ Blagoslivljanje je priopćivanje, prenošenje snaga koje svoj izvor i svoj cilj imaju u Bogu. To je Božje djelovanje u ovaj svijet.

Što blagoslivljanje dalje znači, opisano je u Knjizi *Brojeva* (6,27): „*Tako neka stavljaju moje ime na sinove Izraelove, i ja ću ih blagoslivljati!*“ Blagoslivljati znači: Božje ime stavljati na čovjeka, na grupu, na zajednicu. Ime je bit. Bog hoće da se njegovo ime, njegovo spasenje, njegov život prenose i obećavaju preko ljudi. Bog nas poziva u ovu svećeničku službu. „Svećenički“ znači posredovati, prenositi blagoslov, spasenje i milost. Na ovu svećeničku službu svi smo pozvani po krštenju. To nama ljudima daje nevjerojatno dostojanstvo ali i odgovornost.

K tomu sada primjer:

U Knjizi Sirahovoj upućuje se na donos djece prema njihovim roditeljima. Onomu koji riječju i djelom časti oca, daje se blagoslov. Očevu se blagoslovu pridaje osobita snaga: „*Jer blagoslov očev učvršćuje kuću djeci, a majčina kletva temelje im ruši*“ (3,9). Ovdje postaje jasno da se blagoslovu roditelja daje posebna snaga i da blagoslov ili prokletstvo roditelja može djecu izgraditi ili uništiti. Ima različitih oblika roditeljskoga blagoslova, potvrda života. Važan oblik su riječi. Kad otac svomu djetetu kaže: „Ti to možeš!“ „Ma pokušaj!“ Tada u dijete ulazi energija, snaga i povjerenje. Ili ako majka uvijek iznova kaže: „Ti si naša radost!“ „Ti si nama dar!“ „Jako te volimo!“, tada ovo djetetu daje sigurnost.

Obratno mogu negativne riječi, kao primjerice: „Nikad to nećeš učiniti!“ „Ti si promašaj!“, „Od tebe neće nikada biti ništa pravo!“, „Uopće te nismo htjeli!“ ostavljaju na djetetu tragove za dulje vrijeme i uzimaju mu snagu, radost i odvažnost za život.

Čovjek po kojemu je Božji blagoslov došao k nama sasvim blizu jest Isus Krist. Na njega je Bog mogao sasvim staviti svoje ime. Isus je blagoslov Božji za nas. „*On nas blagoslovi svakim blagoslovom*

duhovnim u nebesima, u Kristu“ (Ef 1,3). Prilikom Isusova uzašašća u nebo stoji: „...Podiže ruke pa ih blagoslovi. I dok ih blagoslivljaše, rasta se od njih i uznesen bi na nebo“ (Lk 24,51).

To pokazuje: Isus je onaj koji blagoslivlje tu za nas, sada i uvijek.

Na dva područja našega života hoćemo pogledati i pitati se, kako možemo poslužiti Božjoj spasonosnoj snazi.

2. Bene dicere: Ozdravljenje našega identiteta po blagoslivljanju

Temeljno pitanje:

Tko sam? To je jedno od temeljnih čovjekovih pitanja. Tko sam? To je pitanje o čovjekovu identitetu, pitanje pri kojemu se radi o čovjekovoj najdubljoj nutрини. Identitet znači znati tko smo i što smo. Iskustvo identiteta čini nas jednim sa samim sobom i iznutra usrećuje. Za ovim nutarnjim jedinstvom i srećom žudimo najdublje čitav svoj život.

Najjednostavnijim nam se čini identitet djeteta. Zatim tražimo svoj identitet u mladosti, žena i muškarac. Tada jako ovisimo o potvrdi. Tko ima osjećaj da nije prava žena, pravi muškarac, postaje tako nesiguran i gladan ove potvrde. Tražimo svoj identitet u svijetu rada i hoćemo ondje staviti svoju muževnost, svoju ženstvenost. Tražimo svoj identitet kao stariji ljudi, kao samci, rastavljeni itd. Neprestano smo u potrazi za svojim identitetom: Tko sam ja?

Naš je identitet povezan i s našim podrijetlom. Mi smo Švicarci, Nijemci, Hrvati. Ponosni smo na to. Takav nas identitet solidarizira s našom zemljom. Daje nam vrijednost kad vlastita zemlja ima uspjeha. Pobijedi li momčad vlastite zemlje, mnoge to čini sretnima i radosnima. Sretni smo što smo Švicarci, Nijemci, Hrvati i kličemo. Naš osjećaj vlastite vrijednosti raste.

Obratno mogu se proširiti potištenost i razočaranje ako vlastita momčad izgubi. To može ići duboko. Možemo se čak sramiti i najradije bismo zanijekali identitet svoje zemlje. To je to više slučaj

onda kad se radi povijesti, trenutačne politike ili ponašanja našega naroda sramimo i stoga iznutra od toga distanciramo.

Tko ne može radosno stati uz svoj vlastiti identitet, živi iznutra pogrbljen i tjeskoban.

Naš najdublji identitet dariva nam vjera. Ali i ovo se pokazuje prema van: Tko nije radosno i ponosno vjernik, katolik, taj ne zrači. Nedostaje mu nutarnja cjelovitost.

Obratno: gdje je čovjek ponosan na sebe - upravo na svoj identitet - može sasvim stati uza se i biti svoj. Može ići uspravno i svima se pokazati. U njemu prebiva neka nutarnja snaga.

Upravo ovo vidimo kod Isusa.

Isus je živio pred Očevim licem

Isus je već vrlo rano slutio da se njegov pravi identitet ne sastoji u sinovstvu od Marije i Josipa, nego u sinovstvu nebeskoga Oca.

Duboko usrećujućim iskustvom za njega bijaše ono kod njegova krštenja na Jordanu: „*Kad se krstio sav narod, krstio se i Isus. I dok se molio, rastvori se nebo, siđe na nj Duh Sveti u tjelesnom obličju, poput goluba, a glas se s neba zaori: ' Ti si Sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina!'*„ (Lk 3,21-22).

Isus je sada neoborivom sigurnošću znao da je skroz naskroz ljubljen. Očev Duh upisao je u sve njegove žilice i pore: Ti si ljubljen, ti si ljubljeni Sin. Silna Očeva ljubav ispunila je tada njegovo srce.

Nebeski Otac je potvrdio Isusa. Javno je očitovao svoje sviđanje, radost koju je ima prema njemu. Svi su trebali čuti i znati koliko Otac cijeni i ljubi svoga Sina Isusa. Neprestano je zračio radošću prema Isusu da mu pokaže svoju ljubav i radost.

Ova silno velika ljubav njegova Oca ispunjala je Isusa, činila ga sigurnim, jakim i presretnim. On je jako dobro znao da je ljubljen i potvrđen. Znao je tko je i ovaj identitet ga je ispunjavao radošću, sigurnošću, samopouzdanjem i snagom.

Sada također možemo razumjeti zašto je Isus – kako čitamo u evanđeljima – uvijek iznova podizao svoje oči prema nebu. Isus je

tražio lice svoga Oca. U pogledu na Oca na njega je silazila ljubav, potvrda, mir i snaga. Isus je bio ispunjen dubokom srećom.

Ovaj pogled ljubavi činio mu je dobro. Potvrđivao je njegov identitet. Tako je Isus živio pred Očevim licem i od Očeva lica.

Krštenje: Slavlje našega pravog identiteta

Po Isusu Kristu uzeti smo u njegov identitet i njegovu ljubav. „*A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga*“ (Iv 1,12-13). „Od Boga rođen“. Mi iz Božjega obećanja primamo ljubav i iz njegova Duha novi život, novi identitet. „*Svima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja.*“ Ne odvojeni od Isusa, nego po njemu uzeti smo u pravi identitet – da smo ljubljani sinovi i kćeri.

U sebe primamo Isusa a s time primamo i njegovo obećanje ljubavi (uzeti smo u neizmjerne kolanje ljubavi trojedinoga Boga) i primamo njegov identitet.

U našem krštenju slavimo dakle svoj najdublji i pravi identitet. Otac ondje i nama govori: „*Ti si moje nadasve ljubljeno dijete. Ti si moja ljubljena kći, moj ljubljani sin.*“ Ova se poruka izgovara duboko u naše srce. Čak i više: Po svome je Duhu u našu dušu to neizbrisivo upisao. Crkva govori da krštenje u našoj duši ostavlja neizbrisiv biljeg, pečat. Neopozivo, neizbrisivo je upisano u moju dušu, u moju ljudsku egzistenciju ovo: „*Ti si ljubljani čovjek.*“

Ovaj identitet daje nama i svima nerazorivo dostojanstvo. Mi kao Božja kći i Božji sin smijemo se - svejedno bili mladi ili stari, zdravi ili bolesni, bogati ili siromašni, uspješni ili neuspješni, cijenjeni ili prezreni - pokazati uvijek i posvuda i uspravno ići. Kad iz nas zrači pravi identitet, uvijek se hranimo dubljom srećom koja prebiva u nama.

Ali svi smo iskusili povrijeđenost u svome identitetu. Svaki izrečeni ili neizgovoreni „*ti si premalo*“, „*ne zadovoljavaš*“, „*moraš biti drukčiji*“, „*bolje bi bilo da te nema*“ može nas učiniti potištenima, uzima nam život.

Postajemo nesigurni: „Zadovoljavam li...?“ „Postižem li dovoljno?“, „Radim li ispravno?“. Takvi nas strahovi mogu učiniti neslobodnima. Mi svoju vrijednost činimo ovisnom o tome kako drugi o nama misle, odgovaramo li profilu njihovih očekivanja ali i o vlastitim postignućima. Iz takve zarobljenosti hoće nas osloboditi Isus, uvodeći nas u naš pravi, divni i nerazorivi identitet.

Ozdravljenje našega identiteta

Ozdravljenje našega identiteta započinje time da podarimo vjeruju Božjoj riječi, da joj povjerujemo. Petar kaže: „*Ta nanovo ste rođeni, ne iz sjemena raspadljiva nego neraspadljiva: riječju Boga koji živi i ostaje*“ (1 Pt 1,23). Nad našim životom stoji neopoziva Božja riječ: „Ti jesi i čvrsto ostaješ Božji ljubljeni čovjek, Božja ljubljena kći, Božji ljubljeni sin. Ti si ljubljen! Ti si vrijedan! Ti si Božji dar!“ Nanovo rođen – započinje novi život kad čovjek započne živjeti iz ove Božje riječi.

Naš doprinos ozdravljenju našega identiteta jest temeljna Isusova poruka: Obrati se i vjeruj! Ostavi sve pogrešne, krive i negativne riječi i misli. Prestani vjerovati im i prihvati Božje obećanje. Dakle, vjerovati Božjoj riječi - a ne svojim osjećajima, povrijeđenostima i svojim vlastitim predodžbama!

Pozvani smo blagoslivljati jedni druge, to znači dodijeliti jedni drugima ovaj pravi identitet: Bene dicere (govoriti dobro): dobru i pravu Božju riječ o našem životu.

Henri Nouwen pripovijeda u vezi s ovim: „Jednoga dana reče mi Janet, prikraćeni član naše zajednice: 'Henri, možeš li me blagosloviti?' Reagirao sam na to prilično nepažljivo pa sam joj palcem na čelo utisnuo uobičajeni znak križa. Ali umjesto da se zahvali, energično je protestirala: 'Ne, to ništa ne koristi. Želim pravi blagoslov!' Odmah mi je bilo jasno kako sam površno obredno reagirao na njezinu molbu i rekoh: 'O, molim te, oprosti... dat ću ti pravi blagoslov kad svi budemo zajedno na bogoslužju!' Kimnula je glavom i nasmiješila se i bilo mi je jasno da od mene očekuje nešto posebno.

Na kraju bogoslužja, kad je otprilike 30 ljudi sjedilo u krugu na podu, rekoh: 'Janet me zamolila da joj podijelim poseban blagoslov. Ona ima osjećaj da upravo sada treba takav blagoslov.' Kad sam to rekao, još nisam znao što je Janet ustvari htjela. Ali Janet me nije dalje ostavljala u nejasnoći o tome. Čim sam rekao: Janet me zamolila, da joj podijelim posebni blagoslov', ustala je i prišla k meni. Nosio sam dugo bijelo misno ruho sa širokim rukavima, koji su skrivali i moje dlanove i moje ruke. Janet stavi spontano svoju ruku oko mene i priljubi svoju glavu na moje grudi. Bez mnogo razmišljanja prekrio sam ih svojim rukama, tako da ju se jedva vidjelo ispod nabora mogega ruha. I dok se tako priljubila uza me, rekoh: 'Janet, trebaš znati da si Božja ljubljena kći. Dragocjena si u Božjim očima. Tvoj divan osmijeh, tvoja dobrota prema ljudima ovdje u kući i sva ljubav koju nam iskazuješ pokazuju koliko si divna osoba. Znam da se trenutačno osjećaš malo lošije i da se u tvoje srce uvukla tuga. Ali trebaš se uvijek sjetiti toga tko si ustvari: osobita osoba koju Bog jako voli i koju i svi ljudi ovdje u tvojoj okolini od srca ljube.'

Kod ovih riječi Janet podigne glavu i pogleda me; a njezin široki osmijeh je pokazao da je blagoslov uistinu čula i prihvatila. Kad se vratila natrag na svoje mjesto, podigne Jane, jedna druga prikraćenima žena, ruku i kaže: 'I ja želim blagoslov!'" **kratka šutnja ili glazba**

3. Blagosloviti – živjeti od Očeva lica

Janet je iskusila kako obećanjem Božje ljubavi, povezanim s iskustvom ljubeće Henrijeve blizine i pogledanosti, u nju ulazi snaga, radost, nova sreća. To znači blagosloviti.

U psalmima i mnogim drugim tekstovima čitamo o Božjemu licu. „*Obasjaj nas, Jahve, svjetlom lica svoga*“ (Ps 4,7; 31,17; 44,4; 67,2; 80,4.8.20; 119,235).

Sam Bog poučava Mojsija da ovako blagoslovi njegov narod: „*Jahve reče Mojsiju: 'Reci Aronu i njegovim sinovima: 'Ovako blagoslivljajte Izraelce govoreći im: Neka te blagoslovi Jahve i neka*

te čuva! Neka te Jahve licem svojim obasja, milostiv ti bude! Neka pogled svoj Jahve svrati na te i mir ti donese! Tako neka stavljaju moje ime nad sinove Izraelove, i ja ću ih blagoslivljati“ (Br 6,22-26).

Blagoslivljati znači da Božje lice, njegov ljubazni pogled, njegov sjaj treba doprijeti do čovjekova srca. Tako čitamo u Psalmu 34,6: „*U njega gledajte i razveselite se da se ne postide lica vaša.*“

Primiti blagoslov znači pogledati u sjajno Božje lice. Odande teče (struji) potvrda, snaga, ljubav i odvažnost u našu dušu. Ali pritom nije tako da Otac svoje lice pred nama skriva. Ne: On nas ljubazno gleda. On nas neprestano obasjava.

Mi smo ti koji često nismo okrenuti prema njemu. Mi smo često zaokupljeni koječime drugim. Često smo iznutra smučeni i zatvoreni. Zatvaramo se i odvrćamo od njega. Zato u Psalmu stoji: „Obasjaj nas, Gospodine, licem svojim“: otvori nas, otvori mene da bismo vidjeli tvoj sjaj nad našim životom i otvorili mu se i izložili.

Kad nas dijete, drag prijatelj, draga prijateljica, drag čovjek vedro pogleda i time nam daje razumjeti da nam se raduje, to u našem srcu nešto izaziva. U njemu postaje toplo! (usp.: Koju radost roditeljima daje prvi osmijeh njihova djeteta!) Upravo nam ovu radost želi nebeski Otac darovati svaki dan iznova.

Ignacije Loyolski je dao naputak da kod molitve trebamo najprije jednu do dvije minute stati pred nebeskoga Oca i najprije dopustiti da nas on potvrdi i obasja. Najprije trebamo kao njegove kćeri i sinovi primiti njegov blagoslov: „Ti si... moja ljubljena kći, moj ljubljeni sin. Jer moja ljubav ide uvijek s tobom. Željen si i ja čeznem za tobom. Ti si plod moje čežnje. Veselim ti se! Dobro si stvoren. I činit ćeš dobro. Ja ti vjerujem. Što god došlo i što se god dogodilo: uvijek stojim iza tebe. Pomoći ću ti u svim porazima, razočaranjima i zatajenjima. Sve će biti dobro. Moja snaga i ljubav uvijek će ići s tobom. Nikada neću pred tobom uzmaknuti niti od tebe okrenuti svoje lice, jer ti jesi i ostaješ – došlo i dogodilo se ne znam što – moja ljubljena, željena i izabrana kći, moj ljubljeni, željeni i izabrani sin. To stoji čvrsto zauvijek i vječno.“

Tek kad smo ovako najprije primili blagoslov, trebamo nastaviti moliti.

Signare: Križ postaviti između

Sada hoćemo promotriti još jedno drugo područje blagoslivljanja. Latinska riječ 'signare' znači: opremiti znakom, označiti, obilježiti, učiniti znak križa'. Najuobičajeniji znak blagoslivljanja jest znak križa. On upućuje na to da nam se daje čitava punina spasenja po Isusu Kristu jer nas je on otkupio svojim životom, smrću i uskrsnućem. Križ po sebi nije nikakav blagoslov. Križ je bio brutalno sredstvo smrti. Spasonosna je ipak ljubav kojom je Isus bio spreman uzeti na sebe čak i smrt na križu. Zato je Isusov križ postao izvorom blagoslivljanja. Tako oblik križa podsjeća uvijek iznova na to da je jedino ljubav koja je spremna i na žrtvu, spasonosna. Pozvani smo ovu ljubav Isusa Krista, koja nadvladava zlo, unositi u svijet. Posvuda gdje je zlo, gdje doživljavamo nepravdu, trebamo između toga stavljati Kristov križ. Što to znači?

Isus je bio na križu spreman na sebe uzeti i ponijeti svako trpljenje, svu krivnju, svaku nepravdu. „On koji na uvrjedu nije uvrjedom uzvrćao i mučen nije prijetio, prepuštajući to Suci pravednom“ (1 Pt 2,23). Isus je odgovorio ljubavlju! „Oče, oprosti im...“

To je i naš put:

- Opaziti i pripustiti bol, nepravdu, odbijanje. To boli. Normalno reagiranje naših osjećaja jest srdžba, gnjev i agresija. Najradije bismo uzvratili. Vrijedi opaziti i prihvatiti ove osjećaje. Ipak umjesto reakcije: Kako ti meni, tako ja tebi, postavljamo sada između križ.
- Gledamo na Isusa, na njegovo trpljenje. Donosimo mu našu nepravdu i našu bol. Stavljamo svoje rane u njegove. „Njegove nas rane iscijeliše“ (1 Pt 2,26). Gledajući na njega odlučujemo se - kao on - na odricanje uzvrćanja. Stvar prepuštamo *Suci pravednom* (usp. 1 Pt 2,23).

- Treći korak sastoji se u prošnji za duha Isusove ljubavi da bismo, kao on, odgovorili ljubavlju. To znači blagosloviti.

Blagoslivljanje ovdje ne ide bez nutarnje žrtve. U vezi s tim nekoliko riječi:

„Ne vraćajte zlo za zlo ni uvredu za uvredu! Naprotiv, blagoslivljajte, jer ste na to i pozvani da baštinite blagoslov“ (1 Pt 3,9). Slično čitamo i u Lukinu Evanđelju: *„Blagoslivljajte, a ne proklinjite!“* (Lk 6,28). I: *„Nego, velim vama koji slušate: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju“* (Lk 6,27-28). Od Pavla čujemo: *„Proklinju nas, mi blagoslivljamo“* (1 Kor 4,12). *„Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim svladavaj zlo“* (Rim 12,21). Trebamo dakle djelovati aktivno spremni prihvatiti i trpljenje i bol. Jer: samo ljubav ozdravlja, ljubav mijenja, ljubav preobražava. Na što je sposobna snaga ove ljubavi, pokazuje Martin Luther King. On je u jednome govoru rekao bijelcima: *„Možete nas mrziti, odgovorit ćemo ljubavlju. Možete nas isključiti iz svojih škola, ljubiti ćemo vas. Možete zapaliti kuće nad našom glavom, još uvijek ćemo vas ljubiti. Mi vjerujemo u dobro u vama, hoćemo ga probuditi svojim povjerenjem. Dobro se budi samo povjerenjem. Ono drijema u svakome čovjeku, prekriva ga se đavoljim krugom mržnje. Ovaj se krug mora probiti snagom ljubavi. Nema veće snage od snage ljubavi, ona nadvladava mržnju kao svjetlo tamu.“*

4. Konkretno uvježbavanje blagoslivljanja

Za neke sudionike može biti prezahtjevno blagosloviti jedni druge. Zato unaprijed formulirana blagoslovna molitva može biti pomoć. U malim grupama (po troje) uzajamno pročitati blagoslov i eventualno staviti ruke na ramena.

Božji blagoslov

Nebeski nas Otac neprestano blagoslivlja priklanjajući nam se svojom ljubavlju. On govori meni: (Mogu polagano i glasno izreći

blagoslov a zatim riječ po riječ usvojiti u svoju sadašnju životnu situaciju)

„Ti... (ime) si moja ljubljena kći, moj ljubljeni sin. Jer moja ljubav ide uvijek s tobom. Želio sam te i čeznuo za tobom. Radujem ti se! Dobro si stvoren. Dobro ćeš sve činiti. Vjerujem ti. I kad si potpuno obeshrabren, potišten i ranjen - govorim ti kao tvoj Otac: uspjeh ćeš. Ponovno ćeš ustati obnovljen i preobražen. Jer što god dođe i dogodi se: stojim iza tebe. Pomažem ti u svim porazima, razočaranjima i zatajenjima. Sve će biti dobro. Nikada neću od tebe uzmaknuti, otići od tebe i distancirati se jer jesi i ostaješ - što god došlo ili se dogodilo - moja ljubljena, željena i izabrana kći, moj sin. To stoji zauvijek i vječno!“ (Kopirani predložak vidi str. ?)

3. susret zajednice: Procesi rasta i sazrijevanja

Ranije su jedinice bile posvećene osobnomu odnosu prema Bogu. Na slijedeća tri susreta radi se o zajednici i krizama na putu s Bogom. Krize su prilike za rast i sazrijevanje.

U različitim slikama poslušajmo neke poticaje na ovu temu.

Za uvod jedna tužna pripovijest:

Mladi par, svježe zaljubljen. Muškarac jednoga dana dobije od svoje tvrtke ponudu da godinu dana radi u inozemstvu. Mjesto je prilika za njegovu karijeru. Njegova prijateljica je izvan sebe. Opire se. Muškarac razmisli kako bi ju naveo na to da pristane. Konačno joj predloži: Svaki dan ću ti napisati jednu razglednicu odande gdje se nalazim. Prijateljica konačno pristane.

Kao što su se dogovorili, muškarac pošalje svoju prvu razglednicu: „Jako mi nedostaješ. Uvijek mislim na tebe, itd...“ Tako

drugu, treću, četvrtu... svih 365 razglednica. Održao je svoje obećanje do kraja.

Stigavši kući, pođe k svojoj prijateljici. Pozvoni. Majka otvori i očito se uplaši. „Što je?“, pita on. „Ne znate li...?“ „Što?“ „Suzana se udala prošli tjedan.“ Mrtva tišina. „Za koga se udala?“ „Za mladoga pismonošu.“

Ova mala pripovijest pokazuje nam da odnos ovisi o konkretnome susretu i blizini. Ne čine ljubav razglednice iz daleka, nego konkretni susret - s pismonošom, koji donosi razglednice. Ljubav raste ondje gdje se događa susret.

O tome se radi i u današnjoj temi. Radi se s jedne strane o razočaranjima u našem životu a s druge strane o Božjoj ljubavi u tome. Pri Božjoj ljubavi se radi o najvećoj povijesti ljubavi, o ljubavi Božjoj s nama: Kako ova ljubav može rasti? Koje procese treba proći? Što pomaže u takvim bolnim situacijama i razočaranjima u ljubavi?

1. Brak je slika puta vjere

Temeljna poruka našega života glasi: Mi smo od Boga ljubljени, on nas hoće i želi. Bog želi živjeti u odnošaju s nama, da bismo mogli iskusiti njegovu ljubav. Ali se ne zadovoljava s time da s nama gaji površan odnošaj. On hoće više – puno više.

Biblija uzima sliku braka da naznači što Bog s nama namjerava. On nas hoće ljubiti u kroz čitavu vječnost i sjediniti u svojoj neizmjerne ljubavi.

„Ljubavlju vječnom ljubim te, zato ti sačuvah milost“ (Jr 31,3b).

„Zaručit ću te sebi do vijeka; zaručit ću te u pravdi i u pravu, u nježnosti i ljubavi; zaručit ću te sebi u vjernosti i ti ćeš spoznati Jahvu“ (Hoš 2,21-22).

Isus u Novome zavjetu sam sebe označuje kao zaručnika: *„Mogu li svatovi postiti dok je zaručnik s njima?“ (Mk 2,19)* Ako je Isus zaručnik, onda mi predstavljamo zaručnicu.

U Ivanovu Otkrivenju zadnja točka i dovršenje povijesti označeni su kao svadbena gozba: „*Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo jer dođe svadba Jaganjčeva (Isus Krist), opremila se Zaručnica njegova*“ (Otk 19,7).

Čitava Crkva, muškarci i žene i djeca su ova zaručnica. Ova slika može biti teško razumljiva, prije svega za muškarce. Kako muškarac može biti zaručnica?

Što nam je svima, muškarcima, ženama i djeci, zajedničko jest to da Isus dolazi u čovjekovu najdublju intimu, kao onaj koji ljubi u srce ljubljene. Nastaje nutarnji odnos.

Zaručnica upućuje na ovaj nutarnji odnos ljubavi. To znači potpunu poželjnost, žuđenost, voljenost i prihvaćenost. Ova intimna Isusova ljubav vrijedi za sve.

Faze braka

Slika braka hoće uputiti na još nešto više, jer nije jednostavno živjeti dobre odnose. Iz dana u dan ne doživljavamo samo lijepe trenutke, nego ponekad i krize. Slušamo o neuspjesima i slamanjima u braku. Analogno ovomu u Bibliji ne postoji ne samo uspješna i neproblematična povijest vjere. U Bibliji nalazimo i mnoge pripovijesti o krizama.

U vezi s ovim još nešto: Brak nije jednostavno brak, to znači stanje. On je prije proces. Žena poznatoga bečkoga psihijatra upitana je nakon smrti svoga muža: „Kakav je bio vaš brak s vašim mužem?“ Nato je odgovorila: „Koji brak? Ja sam sa svojim mužem živjela osam brakova. Na koji od njih mislite?“

U bračnome odnosu postoje dakle različite faze. Vjera opisana u slici braka govori da i u životu vjere postoje različite faze, visovi i ponori. To je normalno.

Vjera i osjećaji

Važan vidik u braku su osjećaji. Osjećaji igraju važnu ulogu i u vjeri. Pogledajmo malo i to.

Osjećaji imaju važnu funkciju. Brak bez osjećaja jednoga prema drugomu (barem u početku) je nezamisliv, treba li on zaista biti brak iz ljubavi.

Svratimo pogled na dvije funkcije osjećaja:

Osjećaji privlače

Osjećaji prokrčuju put za odnošaj. Dvoje ljudi mogu se godinama poznavati. Oni žive kao kolegice i kolege. Ali počnu li se između ove dvije osobe razvijati osjećaji, tada započinje nešto novo. Oni se osjećaju privučeni jedno drugomu. Odnosaj postaje intenzivniji. Osjećaji jednoga prema drugomu daju da zasja ljepota i sreća ovoga odnošaja.

Tako može biti i u vjeri. Bog dariva osjećaje da nas privuče k sebi, da nam pokaže svoju ljepotu. Tko tako iskusi vjeru, želi da uvijek ostane tako. Postoji faza zaljubljenosti u Boga. Ona je dar.

Usp. folija: sjajan cvijet - tako se osjeća život.

Kako se ponašati prema ljudima koji su u ovoj fazi?

Zreli i razboriti roditelji raduju se kad su im djeca zaljubljena. Žele im to priuštiti, makar su čak pomalo zavidni. Znaju da faza zaljubljenosti vrlo brzo prođe i napravi mjesta otrješnjenju. Tako susrećemo na idealan način i ljude koji trenutačno smiju uživati zaljubljenost u Boga.

Kao što u odnošaju pozitivni osjećaji jednoga prema drugomu čine dobro i lijepi su, tako hoćemo biti zahvalni kad su nam darovani na putu vjere.

Pritom je važno znati: osjećaji se mogu promijeniti. Osjećaje ne treba poistovjećivati s ljubavlju. Odlučujuće za rast odnošaja jest rast ljubavi. Zato je važno tražiti ne osjećaje, nego ljubav. Osjećaji pak hoće pomoći da ljubav uzmogne rasti.

Prava ljubav raste ondje gdje nam je stalo do Ti, pa i onda kad to od nas traži neke stvari. Ljubav živi od predanja. Ako nekoga čovjeka ljubimo samo onoliko dugo koliko je to nama ugodno, mi smo još uvijek sebičnjaci a ne zaljubljenici.

Osjećaji mogu i vezati

Tko je zaljubljen, on više nije slobodan u svojim osjećajima. Osjećaji ga posjeduju. To može biti ugodno. Ujedno znamo da u fazi zaljubljenosti mnogo toga doživljavamo ružičasto i previše jednostavno. Ne živimo na svim područjima u realnosti. Tada se pokazuje nešto od zasljepljujućega djelovanja osjećaja.

Ali prava ljubav može rasti samo u potpunoj slobodi i to prema realnosti Ti. Zato će se i osjećaji koji povezuju, kad-tad, povući, a s njima i faza zaljubljenosti. Odnosaj će tada postati smireniji a ponekad i mučniji - ali u svakome slučaju praviji.

Bog je ovdje mudar i dobar pedagog. Zato on daje osjećaje i s vremenom ih svjesno uzima. Čovjek zatim - biblijski rečeno - dolazi u pustinju. Što je ranije bilo lijepo i oduševljavajuće, sada može postati bljutavo, prazno i mučno. Ovo vrijedi i za odnosaj prema Bogu.

Kriza se pokazuje

Iako je molitva do sada bila privlačna i ugodna, sada se može dogoditi da sve postane bljutavo i prazno. Čak i više: vjeru i molitvu iskusilo se ranije kao okrjepljujuće, a sada to može postati teret. U srcu se javljaju pitanja i dvojbe: nije li to što sam ranije doživljavao iluzija? Je li to bilo ono pravo? Da li još uopće vjerujem? Nije li puno iskrenije prestati s molitvom i čitanjem Biblije? Čemu sve to? Gdje je tu Božja ljubav?

Uz takve duhovne poteškoće mogu pridoći i druge: problemi u odnosu, neshvaćenost, psihička opterećenost, zdravstvene smetnje, brige u obitelji itd. Sve to život čini teškim. Svi možemo doživjeti takve krize u kojima postane tijesno i više ne znamo kako dalje.

Ovdje se odlučuje, voli li čovjek Boga kao osobu ili samo osjećaje, darove koje on daje. Voli li samo lijepe osjećaje, čovjek će tada u ovoj fazi brzo napustiti i „tihu vrijeme“ i živi odnosaj. Isto tako može brzo splasnuti i oduševljenje za Boga i njegovu stvar. Jer sve to više mu ništa ne „donosi“. Ovdje smo svi u opasnosti da prestanemo ili postanemo mlitavi i dovoljni samima sebi.

Prilike krize

U takvim je krizama prilika. Prilika za rast. Kako možemo ovo shvatiti?

Usp. foliju: dva tjedna kasnije iste grane izgledaju ovako. Nema cvjetova! Nema više sjaja i slave. Ali nešto je izraslo, mali zeleni pupoljak iz kojega može nastati plod i ovaj pupoljak ostaje. Ne otpada kao latice. Izrasta nešto trajno.

Što hoće u takvim krizama rasti? Što je ta prilika u njemu?

Bog hoće da u tišini našega srca raste novi, trajni plod.

Tri stvari mogu biti važne da kriza posluži našem rastu:

1. Urastati u vjernost. Tu je potrebna odvažnost uvijek novoga započinjanja, jer je Bog vjeran, pa i onda kad smo mi bili nevjerni. Vjernost prema njemu smijemo učiti. Započnimo još danas, ako smo postali popustljivi ili komotni. Molimo za oprostjenje i obnovimo svoju ljubav i vjernost.

Ono što nam pritom daje snagu jest naša odluka. Jeste li se odlučili poći putem molitve i zajedništva i onda kad je to teško? Jeste li se odlučili za vjernost?

Odluka oslobađa snage da izdržimo vrijeme oskudijevanja. Tako je i u braku. Odluka nosi kroz vrijeme oskudijevanja. Odlučili smo se jedno za drugo i zato idemo dalje ovim putem. Vjerujemo pritom u Isusovu pomoć. On će nam dati snagu.

Vjernost znači: „privezati magarca“, kako je rekao jedan svetac. To znači, ostati u moliti u vrijeme koje sam za to odvojio, ravnodušno kao što je to „magarcu“. Isto vrijedi za susrete grupe i pohađanje bogoslužja. Vjerno se držimo svoje odluke - svejedno imamo li potrebu za tim je li nam to upravo sada ugodno. Takva vjernost daje da rastu dublje stvari.

2. Nadalje, potrebno nam je povjerenje u Boga i zajednica koja će nas zaštititi. Trebamo ljude koji će nas hrabriti: Nastavi! Važno je da si vjeran i da prođeš kroz tamu. Isplati se.

Trebamo ljude koji će nas zaštititi i pratiti kroz razočaranja i krize, ponekad čak pronijeti. Trebamo ljude koji će nam uputiti riječ koja će nam pomoći. Ponekad trebamo i ljude koji će nas pronijeti i kroz posebno tešku fazu i nositi nas molitvom. A ponekad trebamo ljude koji će nas kroz tmine „pronijeti svojom vjerom“.

3. Molitva drugih i spremnost pustiti da se promijenimo: kad nas drugi hrabre na vjernost, ta nas vjernost jača u onome što želimo živjeti u najdubljoj dubini. Njihova nas molitva hrani. U nama tako polako izrasta nešto novo, duboko – u početku još maleno – ljubav, kao što pokazuje mali pupoljak.

Spremnost dati se promijeniti pokazuje se u pitanju: Što Isus hoće u meni promijeniti? A zatim naravno i spremnost reći tomu Da i okrenuti se natrag. Tako ćemo biti čitav život oni koji uče.

2. slika: Donijeti rod

Postati rod i donijeti rod cilj je kršćanskoga života. Isus je često o tome govorio. On u mnogim prispodobama uspoređuje rast i donošenje roda s Božjim kraljevstvom.

Što je rod?

Rod znači s jedne strane nutarnju preobrazbu i posvećenje. U ovome smislu govori Pavao o plodu Duha. Plod je preobraženi život. U srcu raste radost i dubok mir koji se ljudima više ne mogu uzeti. Ljubav, mir, radost, odvažnost, strpljivost Isusa Krista i još puno toga treba strujati kroz nas i iz nas zračiti (isijavati). Rastom ploda odnos postaje nutarnjiji i dublji.

Plod s druge strane znači rast prema van. Plod je hrana za druge. Usp. Tko jede jabuku, biva njome hranjen. Zadobiva životnu snagu. Plod mu čini dobro.

Nešto jako važno formira se u zreli plodu: sjemenka. U zreli se plodu nalazi sjeme za novi život. Donijeti rod znači prema tomu i rađati novi život i aktivno služiti rastu Božjega kraljevstva.

Kako raste plod?

Plod raste sam od sebe, ako su dane okolnosti za rast. Plod nije moguće forsirati ni iznuditi silom. Pritom su značajna dva vidika:

- Prije svega rast ploda treba vremena. U prirodi je potreban proces nastajanja ploda, u jabuke, primjerice, oko pola godine.
- U ovoj fazi moraju mali pupoljci učiniti samo nešto: ostati povezani sa stablom na suncu i kiši, na toplini i hladnoći. Plod će tada neprimjetno rasti.

Riječ pisma: Isus trs (Iv 15,1-8)

(Grupni razgovor: podijeliti slijedeći tekst. Može ga se pročitati u malim grupama i razgovarati o pitanjima (10-15 minuta). Ovdje umetnuti tekst i pitanja. (Sada možemo razgovarati o pitanjima. Pri donošenju odgovora može se upozoriti na sljedeća tri naglaska.)

Trs i loza

„Ja sam istinski trs, a Otac moj - vinogradar. Svaku lozu na meni koja ne donosi roda on siječe, a svaku koja rod donosi čisti da više roda donese. Vi ste već očišćeni po riječi koju sam vam zborio. Ostanite u meni i ja u vama. Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa. Ako tko ne ostane u meni, izbace ga kao lozu i usahne. Takve onda skupe i bace u oganj te gore. Ako ostanete u meni i riječi moje ako ostanu u vama, što god hoćete, ištite i bit će vam. Ovim se proslavlja Otac moj: da donosite mnogo roda i da budete moji učenici.

- Devet puta je riječ o „ostati“. Ostati upućuje na vjernost, svejedno je li to jednostavno ili nije.
- Vinogradar čisti grane. Čišćenje, popravljanje može boljeti, ali je potrebno za rast. Osobito pročišćujuću snagu ima Božja riječ.

- „Bez mene ne možete učiniti ništa“, govori Isus. Njegova snaga je ta koja daje plodu rasti. Cilj je pustiti da ON djeluje preko nas.

Pitanja:

- 1) Od koga živi grana?
- 2) Što to može značiti za nas: „Ovim se proslavlja Otac moj: da donosite mnogo roda i da budete moji učenici“?
- 3) Što mora „učiniti“ grana da bi plod rastao?
- 4) Što čini Vinogradar s granama koje donose rod i s takvima koje ne donose roda? Što bi to moglo značiti za nas?
- 5) Kako mi ovaj biblijski tekst može pomoći u situacijama krize?

U prispodobi o sijaču govori Isus o nečemu što sprječava rast ploda: „A što pade u trnje - to su oni koji poslušaju, ali poneseni brigama, bogatstvom i nasladama života, uguše se i ne dorode roda. Ono pak u dobroj zemlji - to su oni koji u plemenitu i dobru srcu slušaju Riječ, zadrže je i donose rod u ustrajnosti.“ (Lk 8,14-15)

Isus kao prvu zapreku ovdje navodi brige. Brige mogu spriječiti da plod raste. Ne možemo doduše spriječiti da nad našim životom kruže brige, ali možemo misliti na to da ne sagrađe gnijezdo na našoj glavi. Brige nas ne smiju posjedovati. Pogled na veličinu, ljubav i skrb nebeskoga Oca koji ljubi hoće nam pomoći da - usred briga i opterećenosti - urastamo u slobodu i opuštenost djece Božje.

3. Kratak osvrt

Upoznali smo sada ove procese rasta u slici braka i u usporedbi s donošenjem roda. Još se osvrnimo na neke misli i produbimo ih.

Kako možemo pomoći jedni drugima?

Najprije tako da svoja razočaranja, pitanja i poteškoće priznamo i priopćimo jedni drugima. U čemu ne razumijem Boga? U čemu trpim zbog njega? Što mi zadaje strah? Koja - možda duboko u meni skrivena - razočaranja nosim uokolo sa sobom? Ponekad mislimo:

Drugima je lako, samo meni nije. Ne - svi imamo svoje skrivene nevolje. Svi smo solidarno na putu jedni s drugima. Svatko može iznenada upasti u krizu. Takvo vlastito priopćavanje olakšava drugima da pripovijedaju i o svojim poteškoćama.

(Ovdje eventualno ispričovjediti o jednome iskustvu krize i što nam je u tome pomoglo)

Nadalje, možemo jedni druge hrabriti, uvijek iznova hrabriti. Imajmo hrabrosti prići jedni drugima kad imamo dojam da nekomu nije dobro i raspitajmo se.

Gledati na cilj

Sažimajući može se ova duboka i nutarnja preobrazba i proces obraćenja ovako formulirati:

Dok na početku svoga vjerničkoga života Boga posjedujemo i čvrsto zadržavamo kao blago, On se sve više i više oslobađa našega „sebičnoga“ dohvata da bi nas u svojoj slobodnoj ljubavi sasvim posjedovao, ispunio i dao da zasja naša bogolikost.

U takvim krizama vjere radi se o nutarnjemu otvaranju i o izloženosti Božjoj ljubavi čitava našega života (i u nesvjesnim slojevima). Sreća postaje tako nutarnjija ali i postojanija. Iz čovjekova srca zrači ljubav. Božja dobrota, Božja slava, Božja širina, Božje razumijevanje, Božje nezabludivo povjerenje prosijavaju u čovjeku. Tada je narastao plod koji hrani druge i naše *biti kršćanin* čini zaraznim.

Cilj je Božja slava u našem životu. Jednom ćemo biti sasvim otkupljeni a tako i sasvim ispunjeni ljubavlju, radošću i neopisivom srećom. To je cilj procesa rasta i sazrijevanja, skroz naskroz uspravan i otkupljen čovjek.

Zajedno rasti

Objekte slike o Bogu (brak i plod) upućuju na zajedništvo. Plod raste na deblu s mnogo grana. Životni sok se prenosi od korijena, preko debla, preko debelih a zatim tankih grana, sve dok ne nahrani plod.

Kod slike braka Biblija ne spominje pojedine osobe kao zaručnicu ili ženu. Uvijek je to Božji narod, dakle zajednica. Bog nas dakle gleda kao zajednicu. On hoće da jedni druge hranimo, sokolimo, podupiremo, razveseljujemo itd.

U ovom smislu hoće sljedeće cjeline skrenuti pogled na zajednicu i dati da ona raste.

Meditacija: „Ljubav nikad ne prestaje“

Sljedeća meditacija hoće nam pokazati da smo u svemu što doživljavamo već sada zaštićeni u Božjemu srcu i njegovoj ljubavi. Slika Siegera Ködera nosi naslov „Dovršenje“ s dodatkom: „Ljubav nikad ne prestaje“. Vijenac ruža simbolično upućuje na ljubav koja nikada ne prestaje. U njoj muž grli ženu. Isus, u Ivanovu Otkrivenju označen kao „Jaganjac“, grli vječnom ljubavlju svoju zaručnicu, Crkvu: „*Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo, jer dođe svadba Jaganjčeva, opremila se Zaručnica njegova*“ (Otk 19,7).

Već sada smo uzeti u ovu vječnu i nerazorivu ljubav, u ljubav koja sve ozdravlja i preobrazuje. Usred ugroženosti, trpljenja, borbi i boli našega sadašnjeg života zaštićeni smo u prostoru ljubavi, koji je čvrst, siguran i nerazoriv. U njemu smo našli zavičaj, zavičaj koji tijekom našega života možemo iskusiti sve više i više a koji će se zatim u smrti potpuno očitovati. Jer u smrti smo uzeti u vječni zagrljaj Boga, uzeti u sreću bez kraja koja oduzima dah. Jer ljubav nikad ne prestaje. (Tišina ili meditativna glazba)

4. Moguća pitanja za razmjenu

- 1) Što je mene oslovilo?
- 2) Što sam još naučio?
- 3) S čime se mučim?

4. Susret zajednice: Živjeti poziv pomoću darova

Prethodna napomena

Prethodna napomena za tim voditelja regije: U ovoj posljednjoj fazi druge etape POV važno je razjasniti daljnji put s vodstvom župe.

Na redu su sljedeća pitanja:

- Je li poželjan novi seminar (treća etapa POV); ako da, koji seminar POV se želi? Tim voditelja donosi prijedloge u grupe za raspravljanje.

- U kojemu obliku i pod kojim vodstvom (odgovornost) mogu nastaviti male grupe?
- Hoće li se nastaviti sa ca 8-tjednim susretima zajednice?

Živjeti svoj poziv pomoću darova

Sada dolazimo do četvrtoga dijela knjige „Novo vino u nove mješine“. Već naslovi slijedećih triju cjelina upućuju na novu temu: poziv biti Crkva; otkriti vlastite karizme i raditi u vinogradu Gospodnjemu. Radi se o našem pozivu, o našem poslanju. Razmišljanje o tome hoće nam pomoći da nakon 12 cjelina možemo jasnije prepoznati svoj daljnji put. Naslov ovoga zajedničkog susreta glasi:

1. Nastup

(viceve prilagoditi situaciji)

Na zatvorenome odjelu jedne klinike za „duševno prikraćene ljude“ čuje se izdaleka gromoglasan smijeh. Izvikuju se brojevi i svi se počinju glasno smijati. 40 - ha ha ha. 202 - ha ha ha.

Do ovoga odjela dolazi njegovatelj s jednim posjetiteljem i obojica zaneseni promatraju prizor. Posjetitelj zatim upita njegovatelja: „Možete li mi reći što bi to imalo značiti? Ovi duševno prikraćeni izvikuju uzajamno brojeve a zatim se uvijek svi smiju.“ Komentar njegovatelja: „To je sasvim jednostavno objasniti. Oni znaju toliko viceva, da su svakome vicu dali jedan broj. I zato mogu samo izviknuti broj i već znaju o kojem je vicu riječ.“ „Ah, tako“, reče posjetitelj. „Smijem li i ja pokušati?“ „Naravno“, kaže njegovatelj.

Tako posjetitelj okuša svoju sreću: „55“. Ali nitko se ne smije. Zatim si prikraćeni dalje pripovijedaju viceve. 108 – ha ha ha. 12 – ha ha ha. 55 – ha ha ha. Svi se smiju. Posjetitelj je malo iznenađen i pita njegovatelja: „Možete li mi reći, zašto su se hendikepirani sada smijali? I ja sam ranije izviknuo ovaj broj i nitko se nije nasmijao.“ Nato će njegovatelj: „Viceve se mora moći pripovijedati.“

Možda se i vama tako dogodilo da ste pokušali pričati neki vic i nitko se nije smijao. Ima ljudi kod kojih se naprosto moraš smijati

kad pripovijedaju vic. Kod drugih pak isti vic djeluje tako hladno da se jedva moraš smijati. U takvim situacijama bi si poželio imati dar pripovijedanja viceva. Možemo pomalo zavidjeti onima koji to mogu tako opušteno i sočno.

S time smo već kod današnje teme. Što sam sada rekao o pripovijedanju viceva, ne ograničava se samo na ovu temu, nego se u biti odnosi na svaku nadarenost. Jedni imaju svoje darove na jednome području, drugi više na nekome drugom mjestu. Nitko nije nadaren posvuda.

Tada postoji problem sa zavišću: (eventualno ispriповjediti vlastiti primjer)

Martin Geisser pripovijeda: „Još se mogu dobro sjetiti svoje mladosti. Već sam tada bio ljubomoran na djevojku koja je bila tako super u školi. Sve je znala. Zatim sam u jednome razgovoru slučajno čuo da je upravo ova djevojka ljubomorna na mene, jer sam mogao ovo ili ono bolje od nje. Ovo je pomoglo da svoje darove gledam u novome svjetlu. Ta i ja imam darova. Shvatio sam da zavist i ljubomora mogu biti uzajamni i da često želimo upravo ono što drugi dobro mogu.“

Ovo upućuje na nešto središnje važno: Ako smo usredotočeni samo na svoju nadarenost i samo nju vidimo, lako možemo postati oholi i umišljeni, ali i osjetiti se manje vrijednima, jer drugi mogu toliko toga bolje od nas. Oboje je krivo. Ono što je za naš kršćanski život bitno i središnje važno jest odnos prema Bogu. Taj odnos nas nosi. Hrani nas u najdubljoj intimi. Biti u Božjemu srcu kod kuće prava je radost vjernikâ.

Isus je ovo dao shvatiti sedamdeset i dvojici učenika koje je poslao da poučavaju i izgone zloduhe. Kad su se vratili, izvijestili su puni radosti što su sve doživjeli: *„Vratiše se zatim sedamdesetdvojica radosni govoreći: „Gospodine, i zlodusi nam se pokoravaju na tvoje ime!“ A on im reče: „Promatrah Sotonu kako poput munje s neba pade. Evo, dao sam vam vlast da gazite po zmijama i štipavcima i po svoj sili neprijateljskoj i ništa vam neće*

naškoditi. Ali ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego radujte se što su vam imena zapisana na nebesima“ (Lk 10,17-20).

2. Isusov put – naš poziv

Sada hoćemo usmjeriti pogled na naš poziv. Polazišna točka naših promišljanja jest Isusov uzor i put.

– Isusovo zemaljsko djelovanje

Kad propitujemo o svome pozivu i u vezi s njime o našim darovima i karizmama, dobro je najprije pogledati na Isusa. Isus je proživio različite faze. Za vrijeme svoga skrovita života u Nazaretu nije nam poznato ni jedno izvanredno Isusovo djelo. To se promijenilo kad se Isus dao na Jordanu krstiti od Ivana. Krštenje je učinilo vidljivim da je stajao sasvim u službi svoga nebeskoga Oca i potpuno prihvatio povjereno mu poslanje. Sada je, za ispunjenje ovoga poslanja, primio posebno pomazanje (osposobljenost) od Duha Svetoga. Sam Bog opremio ga je svim darovima koje je trebao za svoje poslanje.

Kad je Isus na početku svoga javnog djelovanja u Nazaretu razvio svitak, pročitao je: „*Duh Gospodnji na meni je...*“ (Lk 4,18). Isus je ovaj svitak primijenio sasvim na sebe. *Na meni je* upućuje na trajnost. Božji je duh ostao „na njemu“ za vrijeme čitavoga njegova poslanja i hranio ga poticajima, spoznajama i djelotvornom snagom. Ova Gospodnja snaga silila ga je da ozdravlja (usp. Lk 4,17b). Tako je Isus ozdravio i oslobodio mnoge ljude i tako im dao da posve konkretno iskuse Božju ljubav. Snaga Duha Svetoga djelovala je kao „kanali ljubavi“ Božje. Tako se pokazalo da su darovi Duha Svetoga posve u službi Božje ljubavi i milosrđa.

– Poslan u zajednicu

Ali Isus je zatim umro. Mnogi su pomislili da je s time završeno njegovo djelovanje. Ali su se jako prevarili. Jer Isus je uskrsnuo i živi. Njegovo se djelovanje sada nastavlja na puno obuhvatniji način. Isus je ranije bio ograničavan svojim zemaljskim tijelom. Mogao je

istovremeno biti samo na jednome mjestu. Ali sada je to drukčije. Kao Uskrsnuli, na način postojanja duha, Isus može istovremeno biti posvuda i djelovati.

Tako na Uskrs započinje Isusovo poslanje na obuhvatniji način: „*Kao što mene posla Otac, i ja šaljem vas.*“ To rekavši „dahne u njih i kaže im: „*Primate Duha Svetoga*“ (Iv 20,21-22). Isus je sada poslao svoje učenike. Uočavamo promjenu iz jednine u množinu: „*Kao što mene posla Otac, i ja šaljem vas.*“ Kao što je Isus prilikom svoga krštenja na Jordanu primio Duha Svetoga, tako i njima kao prvi dar daje istoga Duha: „*Primate Duha Svetoga.*“

Već zemaljski Isus nikada nije slao svoje učenike same, nego, normalno, dva po dva. To pokazuje: Biti kršćanin bitno je povezano sa zajednicom. Isus Krist objavljuje svoju blizinu u njihovim uzajamnim odnosima. Preko zajednice hoće raširiti ozračje Duha Svetoga a time i svoju nazočnost.

– **Isus djeluje u svome tijelu**

Silaskom Duha Svetoga na Duhove započela je nova faza djelovanja Isusa Krista: Nebeski Otac stvorio je uskrsnulome Isusu novo tijelo, tijelo Kristovo. Ovo se tijelo sastoji od onih ljudi koji prihvaćaju Isusa Krista kao svoga Gospodina i Otkupitelja, žive s njime, služe mu i tako s njime žele nastaviti njegovo djelo.

U ovome Kristovu tijelu svi smo podređeni jedni drugima. Na to podsjeća apostol Pavao Korinćane: „*A vi ste tijelo Kristovo i, pojedinačno, udovi. I neke postavi Bog u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; onda čudesna, onda dari liječenja; zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici*“ (1 Kor 12,27-28).

Kao što je Isus tada dao ljudima konkretno iskusiti Božju ljubav, tako od sada hoće djelovati i u svomu tijelu, Kristovu tijelu, preko članova toga tijela. Djeluje snagom istoga Duha kojega je primio na krštenju na Jordanu. Tako on hoće danas s nama i preko nas nastaviti svoje poslanje. To s naše strane sadrži odluku da smo spremni služiti Isusu i nastaviti njegovo poslanje. I kao što se Isus u

svome poslanju sasvim podvrgnuo djelovanju Duha Svetoga, da bi ovaj mogao neometano djelovati, tako to vrijedi i za nas.

Ako se kao Isus iznutra usmjerimo prema „gore“ (to znači i prema „unutra“), prema Duhu Svetomu, prema Božjemu vodstvu, u nama će izrasti novi stav. Postat ćemo otvoreniji za poticaje Duha i početi za njega moliti. Kao odgovor na ovu prošnju možemo primiti misli, dojmove, riječi, poticaje itd. Uđemo li u to, možemo biti iznenađeni djelovanjem. Drugi primaju pomoć, osjećaju se ojačani i ohrabreni.

Ovo ćemo sada pogledati na jednoj nama poznatoj osobi. U Petrovu životu možemo shvatiti kako Duh Sveti može djelovati.

3. Petar – poziv se razvija

Petar bijaše jednostavni ribar kad je od Isusa uz jedanaesticu drugih bio pozvan u apostolski zbor. Brzo potom zauzima ulogu da govori ispred ostalih u ovome krugu, (ulogu) koju je i Isus podupirao. A ipak, on nije bio jednostavno jak učenik, koji je svime ovladao. Mnogo toga je morao s mukom naučiti.

Sjetimo se kad je branio Isusu poći u Jeruzalem i predbacivao mu radi te njegove namjere. Od Isusa je tada bio oštro ukoren. Slično je pobrao kritiku i na Gori preobraženja i kod pranja nogu na svoje izjave. Isto tako, kad je s toliko entuzijazma obećao Isusu radije s njime podnijeti smrt, nego ga ikada zaniijekati. A samo nekoliko sati kasnije Petar je gorko plakao jer ga je ipak zatajio. Petar je sasvim sigurno imao dobro srce, ali nije bio velik junak. Isus ga je korak po korak oblikovao za njegovu zadaću.

Na Petru vidimo što Bog može učiniti iz jednoga čovjeka koji je spreman pustiti da ga se oblikuje i služiti mu. Prirodne Petrove nadarenosti, da bude sprijeda i brzo otvori usta, ugradio je Isus u njemu namijenjenu zadaću. Petar je svoje darove stavio potpuno u službu kraljevstva Božjega. Ispustio je kontrolu iz ruku i potpuno se otvorio djelovanju Duha Svetoga. Tako je Petar primio zadaću da po Isusovoj zapovijedi, u njegovo ime ravna i vodi njegovu Crkvu. - Karizma vođenja.

Nakon događaja Duhova bio je on prvi koji je potpuno javno navijestio Isusa Krista kao uskrsnuloga Mesiju, kao Sina Božjega - i to u snazi Duha Svetoga (obratilo se 3000 ljudi). To se pokazalo kao karizma naviještanja, učenja.

Ovdje vidimo kako Duh Sveti razvija prirodne čovjekove darove ako se ovaj stavi potpuno u službu Božjega kraljevstva.

Duh Sveti dariva Petru i nove darove, nove karizme za izgradnju svoje Crkve. Duh Sveti je na nov način započeo djelovati u njemu i po njemu. Razvijao je njegovu djelotvornu snagu u najrazličitijim situacijama. Kad su Petar i Ivan išli u Hram i ugledali uzetoga, ozdravili su ga - karizma liječenja. U viziji koju je Petar primio u Jopi, shvatio je da su i pogani, dakle svi ljudi, pozvani i posvjedočio je ovo: karizma spoznaje i proroštva.

Na Petru postaje jasno da Bog naše naravne darove ugrađuje u naš poziv i ujedno na nov način hoće po Duhu Svetomu djelovati preko nas. Osoba Petra nam nadalje pokazuje kako Bog veličanstveno preobrazuje čovjeka i može u njemu i po njemu djelovati ako ovaj to dopusti i surađuje.

4. Živjeti svoj dio

Petar bijaše original, a to smo i svi mi. Kao što jedno tijelo ima različite udove s različitim funkcijama, tako i svi mi imamo u tijelu Isusa Krista različite zadaće. Ali ovo nije za nas osobno, nego za čitav organizam. Važno je da prepoznamo svoj dio, prihvatio i sasvim živimo.

U vezi s ovim jedna pripovijest: Neki kršćanin sanjao da je umro i da ga anđeo nosi gore u vječnost. Gore bijaše veličanstven hram. Hodočasnik se iskolačenih očiju divio ovoj veličanstvenoj građevini. Ali odjednom u svodu otkrije rupu. Očito je nedostajao jedan kamen.

Zato reče anđelu: „Kakva je to odvratna rupa?“ Ovaj dogovori: „To je rupa koju si ti načinio. Bog je upravo tebe odredio da popuniš ovo malo mjesto. Ali tebi su u glavi uvijek bile druge stvari, i nikada

nisi dospio dotle da izvršiš ovu svoju dužnost koju je Bog tebi namijenio.“

Čovjek se iza toga probudi, ostavi po strani sve kukanje i pogrde zbog svih nedostatnosti u Božjoj zajednici i ubuduće je surađivao. Htio je popuniti svoju rupu u Božjemu hramu.

Pitanje je sada: Koja je moja „rupa“, moj poziv, moje služenje cjelini Kristova tijela?

5. Otkriti vlastite darove

Najprije treba ustanoviti: Kao što svaki ud tijela ima zadaću, tako i svi mi, dokle god živimo, imamo zadaću, služenje drugima; pustiti da Božja ljubav postane po nama djelotvorna. No, koje su naše službe, koji su naši darovi i sposobnosti u Kristovu tijelu?

Slijedeći poticaji hoće pomoći da otkrijemo svoje darove i karizme. Ali prije toga treba reći da je otkrivanje i život darova i karizmi proces jednoga puta. Darovi se mogu razvijati i preobrazivati. Jer su darovi oruđe za služenje, uvijek su u vezi s našom zadaćom u služenju Božjemu kraljevstvu.

I konačno: jer preko tih darova djeluje Duh Sveti, uvijek ostajemo ovisni o njemu. Ili drukčije rečeno: darovi se razvijaju ondje gdje se otvorimo i povjerimo djelovanju Duha Svetoga.

– Molimo Duha Svetoga da nama ravna i preko nas djeluje.

Ako ovo redovito činimo, u nama sve više raste otvorenost za djelovanje Duha Svetoga. Mi započinjemo svjesnije s njime računati. Tako, vježbajući svaki dan ovaj stil života, postajemo prijemljiviji za njegove poticaje i način kako Duh Sveti hoće djelovati u našem životu i preko našega života. Postajemo prijemljiviji za darove Duha.

– Osjetiti svoj poziv.

Darovi stoje u službi poziva koji ima pojedina osoba. Svaki je poziv u vezi s drugim pozivima, jer Bog nas u nasljedovanju Isusa poziva na služenje u sveobuhvatnosti njegova plana spasenja. On (krštenjem) polaže ovaj poziv duboko u naše srce. Poziv se može u

najdubljim čežnjama javiti tiho u nama. Poziv ponekad izbija na površinu i u određenim događajima i okolnostima. „Poziv“ se najčešće najjasnije čuje u tišini molitve. Često mogu pomoći i u Duhu sazrele osobe koje pitamo za savjet, pri osluškivanju i rasvjetljivanju poziva. Otkrivanje poziva najčešće je povezano s dubokom srećom: To je to! Za tim čeznem!

Prepoznavanje naših darova važan je korak jer u skladu s darovima mogu proizaći i zadaće.

Važan princip pri spoznavanju vlastitoga poziva jest potvrda onih koji nose odgovornost u Crkvi, u župi, na nekome području. Crkveni službenici imaju zadaću provjere. Ako se dakle naši vlastiti osjećaji podudaraju s osobama koje imaju odgovornost, pravac poziva se može smatrati potvrđenim. Dokle god ovdje nema slaganja, važno je ostati u razgovoru i u zajedničkom molitvenom osluškivanju Gospodina i Učitelja i njegova Duha. Neke se stvari razvijaju tek u strpljivu slušanje.

– **Trostruko poslanje Crkve**

Drugi Vatikanski Koncil navodi tri temeljne funkcije života Crkve:

- a) Naviještanje oslobađajuće poruke Evanđelja: posredovanje vjere i prenošenje vjere: martyria.
- b) Zahvalno i hvalbeno slavljenje otajstava vjere u bogoslužju i molitvi: leiturgia.
- c) Nesebično služenje sestrama i braći i svijetu: diakonia.

Možda nam ovo trostruko poslanje, koje odgovara trima temeljnim usmjerenjima života i služenja Crkve, može pomoći da prepoznamo temeljne pravce našega služenja. Temeljno usmjerenje glasi: Sva tri područja pripadaju u naš kršćanski život, ali u jednome od ovih područja može biti moje glavno služenje. Pitanje je dakle: Gdje se osjećam u prvome redu privučen?

- Čeznem li za tim da pomažem, da drugi upoznaju vjeru i u njoj rastu?
- Ili mi srce jače kuca kad mogu doprinijeti oblikovanju bogoslužja?
- Ili me u prvome redu privlače oni koji trpe, ljudi koji trebaju pomoć?

Prijelaz

Sada ćemo biti konkretni. Još tri mala grupna susreta i put „Novo vino u nove mješine“ ide kraju. Kako dalje?

To je važno pitanje koje će nas pratiti sljedeća dva mjeseca. Skupa ćemo slušati što bi Bog mogao s nama namjeravati, što bi mogli biti naši darovi i gdje bi moglo biti naše mjesto u župnoj zajednici i Crkvi.

Može biti da je za neke to već sada jasno. Drugi će se veseliti vremenu za razjašnjenje.

Kao pomoć za ovaj proces sada ćemo pogledati jedan arak koji nas može pratiti sljedećih tjedana. (Sada podijeliti i protumačiti arak „Rasti u svome poslanju“)

Rasti u svome poslanju - otkriti darove

Uvod

Ova posve konkretna pitanja treba ipak gledati u jednoj većoj povezanosti; naime:

- Koji poziv, zadaću imam u Isusovim očima?
- Koje je moje mjesto i moja zadaća u župnoj zajednici?
- Što je moje služenje, moj doprinos u izgradnji Božjega kraljevstva?
- Koji darovi i karizme su meni povjereni ili se još mogu u meni razviti?

Na sljedećem susretu zajednice upozorit ćemo na konkretne ponude i mogućnosti u okviru župne zajednice (eventualno i regije).

Za objašnjenje ovih pitanja ovaj arak hoće biti pomoć. Može biti korisno jednom se intenzivnije suočiti s ovim pitanjima.

Budući da poticaji i pitanja na arku u nama hoće izazvati proces, savjetujemo da idemo predloženim redosljedom. Kod onih pitanja koja su upravljena drugim osobama, važno je zamoliti takve osobe koje me dobro poznaju, primjerice, vlastitoga partnera ili dobra prijatelja, dobru prijateljicu. Pritom koristi da najprije uzmemo samo odgovore drugih a ne raspravljamo o njima. Dobro je odgovore jednostavno uzeti sa sobom u molitvu.

1. Otkriti darove

Da bismo se približili ovim pitanjima može imati smisla najprije pročitati ono što vrijedi znati o darovima.

1. 1. Što kažu Biblija i Crkva o darovima?

Pročitaj sljedeća biblijska mjesta:

On i „dade“ jedne za apostole, druge za proroke, jedne opet za evanđeliste, a druge za pastire i učitelje da opremi svete za djelo služenja, za izgrađivanje Tijela Kristova (Ef 4,11-12).

Plod je svjetlosti svaka dobrotu, pravednost i istina (Ef 5,9).

Da, po milosti koja mi je dana svakomu između vas velim: ne precjenjujte se više no što se treba cijeniti, nego cijenite se razumno, kako je već komu Bog odmjerio mjeru vjere. Jer, kao što u jednom tijelu imamo mnogo udova, a nemaju svi isto djelovanje, tako smo i

mi, mnogi, jedno tijelo u Kristu, a pojedinci udovi jedan drugomu. Dare pak imamo različite po milosti koja nam je dana: je li to prorokovanje - neka je primjereno vjeri; je li služenje - neka je u služenju; je li poučavanje - u poučavanju; je li hrabrenje - u hrabrenju; tko dijeli, neka je darežljiv; tko je predstojnik - revan; tko iskazuje milosrđe - radostan! (Rim 12,3-8);

Jedni druge poslužujte - svatko po primljenom daru - kao dobri upravitelji različitih Božjih milosti! Govori li tko? Neka govori kao riječi Božje! Poslužuje li tko? Neka poslužuje kao snagom koju daje Bog da se u svemu slavi Bog po Isusu Kristu, komu slava i vlast u vijeke vijekova! Amen. (1 Pt 4,10-11);

Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće... I neke postavi Bog u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; onda čudesu, onda dari liječenja; zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici. Zar su svi apostoli? Zar svi proroci? Zar svi učitelji? Zar svi čudotvorci? Zar svi imaju dare liječenja? Zar svi govore jezike? Zar svi tumače? Čeznite za višim darima! A evo vam puta najizvrsnijega! (1 Kor 12,8-11.28-31).

Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi ili cimbalo što zveči. Kad bih imao dar prorokovanja i znao sva otajstva i sve spoznanje; i kad bih imao svu vjeru da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao - ništa sam! I kad bih razdao sav svoj imetak i kad bih predao tijelo svoje da se sažeže, a ljubavi ne bih imao - ništa mi ne bi koristilo. Ljubav je velikodušna, dobrotvorna je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nikad ne prestaje. Prorokovanja? Uminut će. Jezici? Umuknut će. Spoznanje? Uminut će. Jer

djelomično je naše spoznanje, i djelomično prorokovanje. A kada dođe ono savršeno, uminut će ovo djelomično. Kad bijah nejače, govorah kao nejače, misljah kao nejače, rasuđivah kao nejače. A kad postadoh zreo čovjek, odbacih ono nejačko. Doista, sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada - licem u lice! Sada spoznajem djelomično, a tada ću spoznati savršeno, kao što sam i spoznat! A sada: ostaju vjera, ufanje i ljubav - to troje - ali najveća je među njima ljubav. (1 Kor 13,1-14).

Težite za ljubavlju, čeznite za darima Duha, a najvećma da prorokujete. Jer tko govori drugim jezikom, ne govori ljudima nego Bogu: nitko ga ne razumije jer Duhom govori stvari tajanstvene. Tko pak prorokuje, ljudima govori: izgrađuje, hrabri, tješi. Tko govori drugim jezikom, sam sebe izgrađuje, a tko prorokuje, Crkvu izgrađuje. A htio bih da vi svi govorite drugim jezicima, ali većma da prorokujete. Jer veći je tko prorokuje, negoli tko govori drugim jezicima, osim ako protumači Crkvi radi izgrađivanja. A sada, braćo, kad bih došao k vama govoreći drugim jezicima, što bi vam koristilo kad vam ne bih priopćio bilo otkrivenje, bilo spoznanje, bilo proroštvo, bilo nauk? Ako neživa glazbala, svirala ili citra, ne daju razgovijetna glasa, kako će se razabrati što se to izvodi na svirali ili citri? Ili ako trublja daje nejasan glas, tko će se spremiti na boj? Tako i vi, ako jezikom ne budete jasno zborili, kako će se razabrati što se govori? Govorit ćete u vjetar. Toliko, recimo, ima na svijetu vrsta glasova i - nijedan bez značenja. Ako dakle ne znam značenja glasa, bit ću sugovorniku tuđinac, a sugovornik tuđinac meni. Tako i vi, budući da čeznete za darima Duha, nastojte njima obilovati radi izgrađivanja Crkve. Stoga tko govori drugim jezikom, neka se moli da može protumačiti. Jer ako se drugim jezikom molim, moj se duh moli, ali um je moj neplodan. Što dakle? Molit ću se duhom, molit ću se i umom; pjevat ću hvalospjeve duhom, ali pjevat ću ih i umom. Jer ako Boga blagoslivljaš duhom, kako će neupućen reći „Amen“ na tvoju zahvalnicu? Ne zna što govoriš. Ti doduše lijepo zahvaljuješ, ali se drugi ne izgrađuje. Hvala Bogu, ja govorim drugim jezicima većma nego svi vi. Ali draže mi je u Crkvi reći pet riječi po svojoj pameti, da i

druge poučim, negoli deset tisuća riječi drugim jezikom. Braćo, ne budite djeca pameću, nego nejačad pakošću, a zreli pameću! U Zakonu je pisano: Drugim jezicima i drugim usnama govorit ću ovomu narodu pa me ni tako neće poslušati, govori Gospodin. Tako drugi jezici nisu znak vjernicima, nego nevjernicima; a prorokovanje vjernicima, ne nevjernicima. Ako se dakle skupi sva Crkva zajedno i svi govore drugim jezicima, a uđu neupućeni ili nevjernici, neće li reći da mahnitaste? Ako pak svi prorokuju, a uđe koji nevjernik ili neupućen, sve ga prekora, sve ga osuđuje. Tajne se njegova srca očituju te će pasti ničice i pokloniti se Bogu priznajući: Zaista, Bog je u vama. Što dakle braćo? Kad se skupite te poneki ima hvalospjev, poneki ima nauk, ima otkrivenje, ima jezik, ima tumačenje - sve neka bude radi izgrađivanja. Ako tko govori drugim jezikom - dvojica, najviše trojica, i to jedan za drugim - jedan neka tumači; ako pak ne bi bilo tumača, neka šuti u Crkvi, neka govori sam sebi i Bogu. Od proroka pak neka govore dvojica ili trojica, drugi neka rasuđuju. Ali ako drugomu uza nj bude što objavljeno, prvi neka šuti. A možete jedan po jedan svi prorokovati da svi budu poučeni i svi ohrabreni. Proročki su duhovi prorocima podložni jer Bog nije Bog nesklada, nego Bog mira. Kao u svim Crkvama svetih, žene na Sastancima neka šute. Nije im dopušteno govoriti, nego neka budu podložne, kako i Zakon govori. Žele li što saznati, neka kod kuće pitaju svoje muževe jer ružno je da žena govori na Sastanku. Ili zar je riječ Božja od vas proizašla, zar je samo k vama došla? Smatra li tko da je prorok ili duhom obdaren, neka zna: što vam pišem, Gospodnja je zapovijed. Tko to ne prizna, ne priznaje se. Zato, braćo moja, težite prorokovati i ne priječite da se govori drugim jezicima! A sve neka bude dostojno i uredno. (1 Kor 14,1-40).

LG 12: „Isti Duh Sveti ne samo da po sakramentima i službama Božji Narod posvećuje i vodi i krepostima ga uresuje, nego svoje darove „dijeleći kako hoće“ (1 Kor 12,11), dijeli među vjernike svakoga staleža također posebne milosti, kojima ih čini sposobnima i spremnima da prime razna djela ili dužnosti korisne za obnovu i

veću izgradnju Crkve, prema onomu: 'Svakomu se daje očitovanje Duha na korist' (1 Kor 12,7). Te karizme, bilo najsjajnije, bilo jednostavnije, i više raširene, budući da su osobito prilagođene potrebama Crkve i korisne, treba primiti sa zahvalom i utjehom.

Izvanredne pak darove ne treba lakoumno tražiti, niti se preuzetno smiju od njih očekivati plodovi apostolskih djela; ali sud o njihovoj ispravnosti i urednoj upotrebi spada na one koji upravljaju Crkvom, i na koje osobito spada ne ugasiti Duha, nego sve ispitati i zadržati ono što je dobro (usp. 1 Sol 5,12 i 19-21).“

KKC, br. 799: „Bilo izvanredne ili jednostavne i smjerne, karizme su milosti Duha Svetoga koje, izravno ili neizravno, koriste Crkvi, a imaju za svrhu izgradnju Crkve, dobro ljudi i potrebe svijeta.“

Br. 800: „Karizme mora sa zahvalnošću prihvatiti i onaj tko ih prima i svi članovi Crkve. One su, doista, divno bogatstvo milosti za apostolsku životnost i za svetost cijeloga Kristova tijela, uz uvjet dakako da se radi o darovima koji zaista dolaze od Duha Svetoga i da se upotrebljavaju u skladu s istinskim poticajima toga istog Duha, tj. u skladu s ljubavlju koja je pravo mjerilo karizmi.“

1.2. Što je karizma?

Riječ „karizma“ dolazi iz grčkoga a znači „nedugovan dar“, dar koji nam nije dužan dati. Ima isti korijen kao i riječ „milost“. U Novome zavjetu se s riječju karizma označuju prije svega oni „milosni darovi“ (karizme) koji nam dolaze po Kristu (Rim 5,15 i dalje). Prvi dar koji nam se dariva jest sam Duh Sveti koji nam hoće darovati Božju ljubav (Rim 5,5). Otuda su karizme darovi Duha Svetoga. On nam ih dariva.

Darovi Duha nisu dani samo za samopredstavljanje, nego služe izgradnji Crkve. Najčešće su to naravni darovi koji postaju karizme tako što se stavljaju na službu Bogu, na služenje zajednici. Otuda postoji neizmjereno mnogo karizmi, ali koje kao takve najčešće ne prepoznajemo, jer su za nas po sebi razumljivi. Jedna žena zna dobro čistiti, samo se radi o tome s kojim ciljem ulaže ovaj dar. Ako ga

ulaže samo za sebe, on tada ostaje običan dar. Ako ga pak iz ljubavi prema Kristu uloži i za druge, primjerice, za obitelj, kao karitativnu zadaću u njezi staraca itd., njezin dar postaje tada karizma i služi izgradnji Božjega kraljevstva.

1.3. Upoznati darove

U vezi s ovim nekoliko napomena:

1. Možemo u natuknicama napisati što rado činimo (svoje sklonosti i nadarenosti): Koje talente imam? Gdje su moje jake strane?

Pravi nam darovi darivaju radost iako nas darovi kao zadaća mogu i izazvati. Jer Bog želi da svoje služenje vršimo rado i s ljubavlju.

2. Pitamo druge što mi dobro „možemo“, gdje oni vide naše darove?

Darovi i karizme odlikuju se time da bez pretjerana napora postižu pozitivne učinke. Drugi to najčešće vide bolje od nas. Drugi brzo prepoznaju gdje i kako učinkovito služimo i pomažemo.

Dobro je pitati više osoba koje nas dobro poznaju.

1. osoba:

---

2. osoba:

---

3. osoba:

3. Pokušajte potražiti i sud drugih osoba

Važan se korak sastoji u tome da se odvažimo za novo. Pokušavanja ide preko studiranja!

Ondje gdje slutimo moguće darove, smijemo s potpunim povjerenjem „ukoračati“. Svjesno se angažirajmo na ovome području i odvažimo za novo.

Na kojim bih se područjima mogao odvažiti za novo?

Nakon što smo se odvažili na nešto novo, možemo razmisliti: kako mi je bilo? Jesam li opazio nutarnju radost?

Još važnija može biti prosudba drugih, onih kojih se to tiče. Iskrene i konstruktivne povratne informacije pomažu nam shvatiti radi li se o normalnim početnim poteškoćama i početnim

nesigurnostima, ili eventualno nema nadarenosti. Kako to isto prosuđuju drugi?

1. osoba:

---

2. osoba:

---

4. Upustiti se u konkretne mogućnosti

Darovi se ponekad otkrivaju tako da nas pitaju za neku zadaću koju sami sebi nikada ne bi povjerali, čak možda u sebi osjećamo otpor protiv ove zadaće. Može čak biti da darovi u nama postanu životni kad smo bačeni „u vodu“. Jer nisu uvijek nama poznate nadarenosti i mjesto gdje Duh Sveti želi preko nas djelovati.

Osjećaji nesigurnosti i straha su (i to ne uvijek samo na početku) normalni. Pavao, primjerice, nije došao Korinćanima kao iskusan govornik, nego „slab, u strahu i veliku drhtanju...“ i kaže: „*Besjeda moja i propovijedanje moje ne bijaše u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u pokazivanju Duha i sile...*“ (1 Kor 2,3-4).

Zato može koristiti da konkretne mogućnosti opazimo kao prilike za pokušaj i učenje. Traži se odvažnost za rizik. Bez odvažnosti da se u nekim okolnostima i malo blamiramo, jedva ćemo skupiti vlastito iskustvo.

Mogu razmisliti:

Koje konkretne mogućnosti supomaganja mi se nude u grupi, u župi, u društvu?

---

5. Načelno:

Vjerovati mnogostrukosti i radosti

Bog stvara a ne kopira. Zato ne postoje dva čovjeka koja su jednaka. Zato su i darovi koje on daje kod svakog čovjeka jedinstveni. Heribert Mühlen piše: „Karizme, darovi Božjega Duha konačno su toliko brojni i različiti koliko i sami ljudi. Oni se uzajamno nadopunjavaju kao udovi našega tijela i omogućuju socijalno iskustvo Boga u Crkvi.“

Radujmo se onomu što nam je darovano. Razvijajmo svoje darove i s punom zahvalnošću stavimo ih u službu drugih. Tada možemo otkriti: Raduje smjeti unijeti sebe na nekome području.

Sve predati Bogu

Darovi su darovi, to znači besplatni. Dani su nam od Boga za služenje drugima. Zato se važan temeljni stav sastoji u tome da NJEMU, Darivatelju, stavimo svoje darove uvijek iznova na raspolaganje. On treba njima raspolagati i ulagati kako ON to želi. On neka blagoslovi naše darove i prema svome naumu stavi u službu svoga milosrđa.

Ovo se bitno događa u donosu prema drugima. Udovi na tijelu služe uzajamno jedan drugomu i tako čitavu tijelu. Zato nas „ulaganje“ naših darova najprije dovodi do većega zajedništva, do služenja drugima.

2. Smjer puta

Sada hoćemo razmisliti na kojim područjima života želimo uložiti svoje darove. Možemo, primjerice, dar pomaganja, organizacije ili vođenja uložiti na sva četiri spomenuta područja života župne

zajednice: u prenošenju vjere, u liturgiji, u diakoniji (služenju) i koinoniji (zajedništvu).

Zato sada hoćemo proći pitanja na kojim područjima života bi moglo biti naše glavno služenje.

Ovdje je dobro promotriti darove koje imamo u širemu sklopu. Normalno je da se skladno uklope u vlastiti životni put. Stoga može koristiti kratko proći vlastiti životni put.

Na kojemu sam putu do sada iskusio Boga? Preko kojih sam ljudi, događaja, biblijskih riječi... bio oslovljen?

Što bi moglo, promotrim li dosadašnje vodstvo u svome životu, skladno proizaći kao slijedeći korak?

Što mi je na srcu, želja moga srca?

Koji put, koje zadaće me privlače (i protiv osjećaja straha da to ne mogu)?

U kojemu bi se od navedena četiri vidika života župne zajednice (prenošenje vjere, liturgija, služenje, zajedništvo) mogao ispuniti moj poziv?

Koja pitanja imam s obzirom na moj daljnji put?

---

3. Osvrt

Da bih bolje upoznao svoje darove i svoje moguće mjesto, mogu o svemu još razgovarati i s nekom duhovnom osobom, u koju imam povjerenja. Što ona, kao sažetak, o tome misli?

Što osjećam nakon ovoga razgovora duboko u sebi? Nutarnji mir može biti znak ispravnosti vlastitoga puta.

---

5. susret zajednice:

Integracija župe, tumačenje daljnjeputa

Poticaj

S današnjim susretom zajednice dolazimo na kraj jedne etape POV. Cilj ovoga odsjeka bio je produbljivanje vjere i rast u zajednicu: iz odnosa prema Isusu Kristu zajedno postajati zajednica i nastaviti njegovo poslanje.

Sada se postavlja pitanje: Kako put ide dalje? Za nas koji smo do sada bili na putu u maloj grupi i sudjelovali na susretima zajednice, put se može nastaviti različito. Cilj posljednjih tjedana bio je razmisliti i osluhnuti u sebe, na što se osjećamo pozvani. Zato danas još neke temeljne dopune.

Ujedinjujući vez: ljubav

Na posljednjemu susretu čuli smo o trostruku poslanju Crkve:

- naviještanje Evanđelja: prenošenje vjere - produbljivanje vjere: martyria (svjedočenje)
- Slavljenje i hvaljenje Božjih djela u molitvi i bogoslužju: liturgija
- služenje ljudima: diakonia

Ove različite službe i zadaće smještene su u veću cjelinu. „Communio“, zajednica bila je odrednica koju je Koncil za to rabio. Crkva je odslik trojedinoga Boga i po tome živa zajednica.

U ovoj zajednici nema gore i dolje, nema klasnoga sustava, nego bratstvo i sestrinstvo. Samo je jedan vaš Učitelj, njega trebate slušati i njemu služiti, a svi ste vi braća i sestre, kaže Isus (usp. Mt 23,8-11).

Ali što je sada vez koji zajedno drži ovu zajednicu? Što je bit, njezino srce? Što hrani ovu zajednicu? Što je njezin životni princip?

Pavao piše: *„Zaodjenite se dakle - kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni - u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi! A povrh svega - ljubav! To je sveza savršenstva. I mir Kristov neka upravlja srcima vašim - mir na koji ste pozvani u jednom tijelu! I zahvalni budite! (Kol 3,12-15).* (Komentirati tekst)

A Isus govori: „Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge.“ (Iv 13,34-35)

Ljubav jednih prema drugima obilježje je, srce ovoga zajedništva. Po načinu međusobna ophođenja, po Duhu kojega se ovdje iskusi, treba zasjati ljubav trojedinoga Boga, opipljivo i doživljajno. Time je jasno rečeno što uvijek i u svim situacijama mora imati prednost: ljubav i vrjednovanje. Ni savršenstvo, a još manje sjaj nekih osobito obdarenih, ne smije nikada stajati u središtu, nego ljubav, i to prema slabima i neznatnima.

Dok se u svijetu slavi, promiče i proslavlja ono ljudsko *moći*, ono *jako* i superlativi, ovdje treba ljubav Isusa Krista biti ta koja je na osobit način ljubav prema slabima, prema potrebnima ljubavi. Biblijska riječ za to glasi milosrđe. To je ono po čemu se Crkva bitno razlikuje. (eventualno slika Milosrdno trojstvo)

Plastika sestre Caritas Müller pod naslovom „Milosrdno Presveto Trojstvo“ pokazuje srce Božje objave: Čovjek je središte čitave božanske naklonosti i ljubavi. I to ne suveren i autonoman oholi čovjek, nego čovjek u čitavoj svojoj bijedi i slabosti.

On je potpuno obavijen Božjim milosrđem. Bog ga obgrljuje sa svih strana.

Otac se s ljubavlju priklanja čovjeku. Grli ga, s ljubavlju ga nosi, ljubi ga i brine se za njega. Privržen mu je. Tu je samo za njega.

Isus, Sin Božji, prigiba se duboko. Toliko duboko da dolazi sasvim na razinu čovjeka. Drži mu noge, ljubi ih i pere ih. Iskazuje nam najveću službu ljubavi.

Duh Sveti u liku goluba i plamenih jezika silazi odozgor k čovjeku. Hoće čovjeka zagrijati, oživjeti i ispuniti Duhom. Duh udahnjuje Božji život. On pali srca. Daje da čovjek postane životan i jak.

To je put koji je Bog izabrao, put predana milosrđa, preobilne obdarenosti, put privrženosti koja služi.)

Terezija iz Lisieuxa kaže: „Ako Crkva ima tijelo koje se sastoji od različitih udova, onda Crkva ima srce koje gori ljubavlju. Shvatila sam da jedino ljubav osposobljuje udove Crkve za djelovanje, da apostoli ne bi više naviještali evanđelje i mučenici bi oklijevali proliti svoju krv, ako bi se ugasila ljubav... Shvatila sam da ljubav obuhvaća svako zvanje, da je ljubav sve, da ona obuhvaća sva vremena i sva mjesta... Nato sam u preobilju svoje prevelike radosti uzviknula: Konačno sam pronašla svoje zvanje: Moje zvanje je ljubav!“

To je temeljni poziv svijju nas. Sve što iza toga slijedi može biti jedino „izljev“ ove ljubavi.

Jedinstvo u tijelu: služiti

S time povezujemo sljedeći vidik koji Isus naziva služenje: „*Najveći među vama neka vam bude poslužitelj*“ (Mt 23,11). Stav služenja pokazuje se u tome da nam je zajednička cjelina života, čitava tijela važnija od onoga privatnoga, od vlastitoga mišljenja i vlastitoga nahođenja i sklonosti. Biti skupa i biti za druge važnije je od osobna sjaja.

Služenje znači vlastitim darovima i sposobnostima služiti čitavu Kristovu tijelu i drugim udovima. „*Bog je tako sastavio tijelo da je posljednjem udu dao izobilniju čast da ne bude razdora u tijelu, nego da se udovi jednako brinu jedni za druge. I ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi*“ (1 Kor 12,24-26). Zajedno se skupa radovati i skupa trpjeti izraz je solidarna zajedništva jer samo zajedno tijelo smo Kristovo.

Augustin u vezi s ovim: „Ako ljubiš jedinstvo, onda to što posjeduješ nije malo, jer koji god dar posjedovao drugi u tijelu, taj dar pripada i tebi! Odbaci od sebe svaku zavist i što god je moje bit će i tvoje; i oslobodiš li se zavisti, sve tvoje bit će i 'moje',! Augustin je time upozorio možda na najveći otrov u Crkvi: na zavist i ujedno pokazao put kako ju možemo nadvladati.

Brigu za jedinstvo u najrazličitijim konkretnim oblicima Kristova života naglašuje i Isus: „*Ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što ti, Oče, u*

meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao. I slavu koju si ti dao meni ja dadoh njima: da budu jedno kao što smo mi jedno - ja u njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio.“ (Iv 17,20-23)

Zbog čega objavljuje jedinstvo nazočnost i vjerodostojnost Isusa Krista? Suparništvo i sebičnost vladaju svijetom. Jedinstvo u smjeru onoga što je Bogu na srcu, u smjeru Božjega kraljevstva, svjedoči o Duhu koji nije od svijeta. Zato takvo jedinstvo upozorava na Božju nazočnost i njegova Duha.

Pridonijeti vlastiti udio

S tri citata i jednom pričom hoćemo ukazati na potrebu i smjer našega angažmana:

„Bog hoće narod u kojemu je svatko suodgovoran za izgradnju ovoga naroda i u kojemu svaki kršćanin i kršćanka unosi svoju karizmu za izgradnju Crkve. Jer mnogostruke karizme, milosni darovi, nadarenosti i službe koje Duh Sveti dariva za izgradnju Crkve svim udovima, jest „Božja milina“ za Crkvu.“ (Biskup Kurt Koch).

„Potreban nam je aktivan laikat koji govori i djeluje ne čekajući na riječ biskupa ili pape. Budućnost je i u rukama laika, možda još više nego u rukama klera.“ (kardinal Franz König).

„Sve manje smijemo biti *Dođi-Crkva*, a sve više moramo biti *Hajdemo-Crkva* koja izlazi na živice i ograde“ (kardinal Walter Kasper).

O čemu se konačno radi

Bogato obdaren propovjednik ima ponovno iza sebe uspješan dan. Njegovo naviještanje Evanđelja pogodilo je mnoge ljude. Duh Sveti je bio u njegovim riječima i pokrenuo mnoga srca na obraćenje. Zato odlazi sasvim zadovoljan na počinak.

Te noći sanja. Bog mu pokazuje pune crkve u kojima je propovijedao. Zatim ga Bog upita: 'Što misliš, zašto se toliki ljudi kod tebe obraćaju?' Propovjednik pomisli na sve svoje pripreme i svoj

uzoran život. No, Bog mu pokaže ispod propovjedaonice staricu kako moli. I kaže: 'Dok ti govoriš, ona moli. Po njezinoj molitvi oslobađa se snaga Duha Svetoga. Tvoje bi se riječi bez njezine molitve rasplinule kao dim i ne bi imale učinka.'

Duboko pogođen probudi se. Odjednom mu posta jasno o čemu se konačno radi. Bog treba mnoge službe da izvrši svoje djelo. On je bio samo jedan od mnogih i bez one starice njegovo služenje ne bi imalo takva ploda.

Sada još zajedno promotrimo sliku. Ostavimo si nekoliko minuta vremena:

- Što pokazuje ova slika?
- Što mi pada na pamet s obzirom na ono što sam čuo?
- Što mi je postalo važno?

Misli u vezi s ovim možemo i zabilježiti. (Glazba ili tišina)

2. dio: Informacija o daljnjemu putu

Ovdje se sada radi o tumačenju mogućnosti daljnjega puta. Temeljno pitanje pritom će biti: treba li i u kojemu obliku nastaviti POV.

– Osnivanje grupe za služenje POV-u: zajednica POV

Ako je to slučaj, sljedeći se korak može sastojati u tome da se osnuje zajednica POV, grupa za služenje POV-u (to su osobe, koje se osjećaju pozvane na ovu službu) i da se ona kao nova grupa službeno instalira u župnoj zajednici.

Njihova se zadaća sastoji u pomaganju da župna zajednica redovito provodi seminare POV i da na kraju seminara zainteresirani mogu produbiti svoju vjeru s „Novo vino u nove mješine“ (Druga etapa POV). Ova grupa za služenje POV-u treba tim voditelja, koji će na prikladan način biti u vezi s vodstvom župe.

– Objašnjenja u vezi s POV-om

1. Je li predviđena treća etapa POV, to znači novi seminar o vjeri? Ako jest, koji i kada?
2. Hoće li male grupe nastaviti? U kojemu obliku (ime,...) i vodstvo?
3. Postoje li i dalje kao mjesto susreta i produbljivanja susreti zajednice?
4. Kako se ili je li POV integriran u strukturu župne zajednice?

– **Objašnjenja u vezi s integriranjem u župu**

5. Koje mogućnosti postoje za osobe koje više neće surađivati u malim grupama, ali se na drugim područjima hoće staviti na služenje zajednici? Tko je odgovoran za način objašnjavanja puta?

3. dio: Priprava slavlja poslanja i završne svečanosti

Svoj zajednički put želimo zaključiti s bogoslužjem poslanja i svečanošću.

- Kada i gdje?
- Napomena sudionicima
- Suoblikovanje bogoslužja: podijeliti listić

6. susret zajednice:
Zahvalno slavlje i slavlje poslanja s agapom

Moguća skica tijeka susreta

Smisao i mogućnosti zahvalnoga bogoslužja i bogoslužja poslanja

Gdje je grupa sama na putu, slaviti će ovo zahvalno bogoslužje i bogoslužje poslanja kao jednostavno kućno bogoslužje. Nakon pjesama i molitve na početku može slijediti prijedlog. Gdje ova grupa ima mogućnost slaviti takav korak u bogoslužju župne zajednice, ovo ima prednost. Gdje je na putu više grupa, slaviti će skupa. Gdje suslavi svećenik, ovo se može dogoditi unutar euharistijskoga slavlja.

Ciljevi zahvalnoga bogoslužja i bogoslužja poslanja

- 1) Moći izraziti zahvalnost za ono što je izraslo zadnjih tjedana.
- 2) Moći slaviti osobni korak.
- 3) Postati blagoslovljen i poslan za nadolazeće zadatke i oblike življenja

Unošenje osobnih elemenata

- **Zahvaljivanje i hvala:** Kod Slave ili u osobnome dijelu blagoslivljanja
- **Osobna svjedočanstva djelovanja Božjega** tijekom puta: Kod Slave ili nakon propovijedi kao Credo
- **Prošnja za blagoslov (Duha Svetoga) za poslanje** na daljnjemu putu može se dogoditi u različitim oblicima:
- Kod dijela blagoslivljanja nakon propovijedi može se prošnja za blagoslov izreći pred molitvenom kumom ili molitvenim kumom.
- Sa zahvalnom i hvalbenom molitvom može prošnja za blagoslov biti u tišini položena na oltar kod priprave darova.
- Prije završnoga blagoslova može svećenik (nakon izricanja poslanja) na sve položiti ruke i moliti za Božji blagoslov.

Kod dijela blagoslivljanja može se predati jedna riječ iz Biblije ili neki drugi simbol (znak sjećanja).

Tijek bogoslužja

Uvod: Pjesme i molitve

Gloria: Ovdje se može ugraditi dio zahvaljivanja i slavljenja

Čitanje iz Poslanice Kološanima

Zahvaljujemo Bogu, Ocu Gospodina našega Isusa Krista, svagda za vas moleći. Jer čuli smo za vašu vjeru u Kristu Isusu i za ljubav koju gajite prema svima svetima poradi nade koja vam je pohranjena u nebesima. Za nju ste već čuli u Riječi istine - evanđelju koje je do vas doprlo te plodove nosi i raste, kao što po svem svijetu, tako i među vama od dana kad ste čuli i spoznali milost Božju po istini, kako ste naučili od ljubljenog Epafre, sluga zajedno s nama; on je umjesto nas, vjeran poslužitelj Kristov, on nas je i obavijestio o vašoj ljubavi u Duhu.

Zato i mi, od dana kada to čusmo, neprestano za vas molimo i ištemo da se ispunite spoznajom volje Njegove u svoj mudrosti i shvaćanju duhovnome: da živite dostojno Gospodina i posve mu ugodite, plodni svakim dobrim djelom i rastući u spoznaji Božjoj; osnaženi svakom snagom, po sili Slave njegove, za svaku postojanost i strpljivost; (Kol 1,3-11)

Pripjevni psalam

Evandjelje po Ivanu

I uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: „Mir vama!“ To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina. Isus im stoga ponovno reče: „Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.“ To rekavši, dahne u njih i kaže im: „Primito Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.“ (Iv 20,19-22)

Misli za propovijed

Osvrćući se unatrag možemo ustanoviti da je nešto izraslo: kao u čitavu svijetu, tako ono (Evandjelje) i kod vas nosi rod i raste od onoga dana kad ste čuli poziv božanske milosti i u istini spoznali.

Ovaj plod nije u prvome redu naše djelo, ono je naprotiv to što je Duh u vama učinio. Ovomu se plodu možemo radovati i biti za njega zahvalni.

Ali s Pavlom želimo danas pogledati i u budućnost. On moli za to *da se ispunite spoznajom volje Njegove u svoj mudrosti i shvaćanju duhovnome: da živite dostojno Gospodina i posve mu ugodite*. Pavao moli za spoznaju volje Božje. Bog s nama nešto namjerava, čak velike stvari. On želi da budemo *plodni svakim dobrim djelom i rastući u spoznaji Božjoj, „jer njegova smo stvorenja, u Kristu Isusu stvorena za to da u svom životu činimo dobra djela za koja nas je Bog predodredio“* (Ef 2,10)

Kako možemo činiti djela Božja koja on hoće izvršiti, izvesti u nama i po našem životu? Pogled u Evandjelje: Isus je bio tri godine na putu sa svojim učenicima. Sada ih susreće kao Uskrsnuli i govori im: *„Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.“ To rekavši, dahne u njih i kaže im: „Primate Duha Svetoga“*.

Isus nas ne šalje same, nego skupa kao zajednicu. Za to nam daje svoga Duha. Njegov Duh hoće biti naše nadahnuće, naša snaga, naša mudrost, naša dinamika itd. Drugim riječima: Isus hoće na način duha djelovati u nama i po nama. Njegov Duh djeluje da rodimo rod i da plodni svakim dobrim djelom i rastemo u spoznaji Božjoj. Pavao govori o plodu Duha Svetoga: *„Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost“* (Gal 5,22-23a).

Nikada ne možemo imati previše Duha Svetoga. Nikada ne možemo imati previše ljubavi, nikada previše mudrosti, nikada previše radosti i mira, nikada previše vjernosti i snage. Kao ono najpotrebnije neprestano i uvijek trebamo Duha Svetoga. Anthony de Mello kaže: *„Ono što Crkva najviše treba nije novo crkveno*

pravo, nova teologija, nove strukture, nova liturgija - sve je to bez Duha Svetoga tijelo bez života i duše. Mi nužno trebamo nekoga koji će od nas uzeti naše kameno srce i dati nam srce od mesa; ponovno trebamo infuziju oduševljenja, nadahnuća, hrabrosti i duhovne snage. Moramo bez klonulosti, bez cinizma stati uz svoju zadaću, s novom vjerom u budućnost i u ljude za koje djelujemo... Trebamo ljude koji su ispunjeni Duhom Svetim.“

To se dogodilo na Duhove. Duhovi - to je konstituiranje Crkve a s time i Božja zapovijed nama ljudima da u ovaj svijet unosimo i govorimo njegove ideje, njegovu poruku, njegove vrijednosti i njegovo shvaćanje života. Duhovi su blagdan kad to zapravo postaje konkretno. Pastiri i kraljevi su prilikom Isusova rođenja više promatrači, a učenici i učenice zadivljeni i nijemi sudionici prilikom Isusove smrti i uskrsnuća. Ali Duhovi, Duh Božji ih tjera na djelovanje, oni izlaze, odlaze, govore ljudima, čine čudesa, ozdravljaju...

Duh Sveti je na Duhove u ognjenim jezicima sišao na učenike. Oganj je simbol životnosti. Kad za nekoga čovjeka kažemo da u njemu gori vatra, mislimo da je životan, pun snage, iz njegovih očiju vrcaju iskre, iz njega nešto izlazi: život, ljubav, radost. Duhovi su svečanost naše vlastite životnosti. Mi čeznemo za tim da uistinu budemo živi, da uistinu možemo ljubiti. Vrlo često se osjećamo sagorjeli, prazni, dosadno nam je, bez osjećaja smo, bez poleta. I osjećamo da u sebi nemamo dovoljno snage koja nas goni.

Zato hoćemo moliti jedni za druge. Jer kojim god putem pošli, u kojoj god situaciji se nalazili, koja god nas zadaća čeka: svi trebamo Svetoga Duha Božjega da bismo živjeli tako da preko nas raste Božje kraljevstvo.

Vjervanje

Prošnje se mogu oblikovati spontano ili kao dio blagoslivljanja.
Pričest pod obje prilike?

Priopćenja: Informacije za daljnji put

Neko biblijsko mjesto ili slika, primjerice „Kristovo lice“ - lica ljudi“, može se ovdje dati za razmišljanje.

Zahvale

Najava slavlja agape na završetku susreta

Završni blagoslov

Ugodno druženje

Zahvala i prošnja za Duha Svetoga
(Blagoslov za daljnji put) - A5-format

Zahvala i pohvala

Prošnja za Duha Svetoga (blagoslov)

Obučavanje i praćenje vodećega tima

Natuknice za tim pomoćnika na seminaru

Temeljni stav

Temeljni stav nije savršenost, nego ljubav jednih prema drugima.

Kršćanski misionari posjetili jednom Hindusa Mahatma Gandhija. Htjeli su od njega saznati što moraju učiniti da bi Indijci bolje shvatili Isusa. „Sjetite se tajne ruže“, reče Gandhi. „Ona ne čini baš ništa, ali miriši. I zato je svi vole. Mirišite, dakle, moja gospodo!“

Pavao govori o „*Kristovu miomirisu*“ (2 Kor 2,15) kojega trebamo zračiti. Isus kaže: „*Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge*“ (Iv 13,35). Temelj je naš odnos jednih prema drugima, ljubav a nikada savršenost. Svi smijemo pogriješiti a ponešto smije i ne uspjeti. To može djelovati opuštajuće a vrijedi za sve službe tima pomoćnika.

Na ovome temelju nastaje to da sudionici tečaja dožive ozračje dobrodošlice i slobode.

O grupama za stolom

Smisao grupa za stolom sastoji se u tome:

- da jedni druge upoznaju
- na uče razgovarati o vjeri
- da razmijene iskustva i jedni druge ohrabre

Idealna veličina grupe: 6-8 osoba, po mogućnosti svaki put istih da bi moglo nastati povjerenje.

Animacija se događa preko 1-2 osobe. Mogu pridoći i osobe koje smo pozvali ili povelj sa sobom.

Cilj grupa za stolom i čitava tečaja sastoji se u tome da se ljudi osjećaju ugodno i prihvaćeno. To znači prije svega jedno: dati slobodu priopćiti nešto i onoliko koliko žele.

„Ljudi dolaze iz svih mogućih razloga u naše crkve. Ali najčešće ostaju samo iz jednoga jedinog razloga: radi osobnih odnosa i prijateljstva koja su ondje sklopili.“ (John Wimber, župnik).

b) Zadaća animiranja

- Cilj animiranja jest ohrabriti sudionike da se upuste u proces tečaja i jedni u druge. To znači dovesti sudionike dotle da razgovaraju. U vezi s razgovorom pripaziti na slijedeće točke: Često je važno da „probijemo led“, to znači da priopćavamo o sebi osobno, kako je nama, i što Put čini s nama. Ako dvoje preuzima zadaću animiranja, dobro je da se smjenjuju u osobnu istupanju.

Važno je da nikada ne insistiramo, nego uvijek ostavimo prostora i slobodu. Vrijedi s ljubavlju sudjelovati, uspjeh nije važan. Korisno je ostati naravan (prirodan) i priopćivati vlastita iskustva, pitanja i dvojbe. Zajedništvo nastaje našim osobnim sudioništvom u našim poteškoćama, teretima, radostima i nadama.

- U animiranju nismo nikakvi stručnjaci koji sve znaju. Sebe više doživljavamo kao braću i sestre na putu. Pokušavamo aktivno slušati i ulaziti u situaciju drugoga. Osluškivati njegova/njezina pitanja, poteškoće i strahove. U nejasnoćama možemo pitati: Kako to misliš?
- **O pitanjima** koja se nametnu neće se raspravljati prepirački - u smislu da se bude u pravu - nego ih se pokušava „rješavati“ zajedno. Primjer:

Sudionik/ca 1 (voditelj): Je li Isus sam sebe ikada označio kao Sina Božjega?

Voditelj (u grupu): Dobro pitanje. Zna li netko od vas nešto o ovome?...

Sudionik/ca 2: Dakle, naš je vjeroučitelj uvijek govorio da Isus to nikada nije izrijekom rekao.

Voditelj: (Ne: „Ali tvoj vjeroučitelj nije u pravu!“, nego:) Dakle, ti bi rekao/la: Ne. (u grupu:) Ima li još drugih mišljenja...?

- Kao pomoć za razgovor ponuđena su pitanja. Ipak su važnija ona pitanja kojima se bave sudionici. Ako imamo dojam da takva

ovdje pokreću sudionike, smijemo ih mirno načeti, primjerice voditelj: Ima li bilo kakvih povratnih pitanja u vezi s referatom? (Šutnja...)

Voditelj: (Ne: „No, onda je dobro.“, nego:) Ili, jeste li vi sa svime tako sporazumni...? (Šutnja...)

Voditelj: A kako je to, primjerice, djelovalo na vas, što je (referent) rekao o....?

- Na mnoga pitanja nema zadovoljavajućih odgovora. Odgovor može najčešće dati sam Isus u srce i u povjerenju u njega može ga se živjeti i iskusiti. Zato uvijek iznova ohrabrenje: „Ostavi, daj povoda nečemu, pusti da se nešto u tebi dogodi, vjeruj..., i iskusit ćeš odgovor.“
- Kod teoloških pitanja ili zapreka na Putu, ove eventualno pismeno priopćiti referentu da bi se mogao u njih upustiti.

Između dva susreta

- Prvo i najvažnije jest molitva za sudionike i osobito za grupu kod stola. Ona mi je povjerena od Boga.
- Ako neka osoba slijedeći put ne može doći, možemo ju pitati trebamo li ju informirati o susretu, ili joj ponijeti kasetu ili... Dolazi li tko prvi put dok traje tečaj, možemo pitati smijemo li ga(ju) informirati o onome ranije, kako koristiti popratnu bilježnicu, itd...
- Kad slušamo o brigama, poteškoćama, strahovima i otporima sudionika, kontakt je jako važan. Prije svega ohrabrenje, unatoč eventualnim nastalim poteškoćama da nastavi Put. Ovamo spada i „praćenje“ i briga za druge. Mogućnost je poći zajedno kući, zajedno popiti kavu, telefonirati u međuvremenu itd.
- Na svaki susret tečaja mogu doći novi. Kao tim želimo biti otvoreni za njih i pobrinuti se da nađu mjesto za stolom i da dobiju sve potrebne informacije. To traži fleksibilnost srca.

Otvorena pitanja

- Koja pitanja su još otvorena?

Jedanaest natuknica za grupu

1. Upusti se! Onaj tko daje, primit će.
2. Pokušaj da ti bude jasno što se u tebi događa.
3. Govori polazeći od svoga vlastitog gledanja i iskustva.
4. Uzmi ozbiljno svoje osjećaje kao i svoje razmišljanje.
5. Pokaži svoje osjećaje i uđi u osjećaje drugih.
6. Govori u Ja-obliku i izbjegavaj bezličan govor.
7. Budi otvoren i iskren.
8. Pažljivo slušaj i ne prekidaj drugoga.
9. Izbjegavaj razgovore sa strane.
10. Budi uvijek točan.
11. Ono o čemu se u grupi razgovara treba ostati u grupi.

E) Kontinuirano nastaviti Put

Treća etapa: Prenošenje vjere

Misli

Kad je zajednica POV tu (grupa za posluživanje POV-a) i župna zajednica hoće nastaviti proces POV-a, sada se radi o redovitim (eventualno godišnjim) ponudama. Prenosjenje vjere odraslima spada u normalni godišnji program isto kao i prva pričest, crkveni zbor...

Ove ponude ne moraju više biti opsežne kao start.

Mogući modeli:

Uvodni seminari:

- 1) „Alfa-tečaj“ je idealan oblik kao zajednica nastaviti proces POV-a (Usp. Priručnik za predavača i praksu za katolike)
- 2) „Započeti iznova“ ili „Dođi i vidi“ kao uvodni seminari.

Predložiti seminar ciljanim grupama, primjerice ženama između 30 i 50 godina, roditeljima, starijim osobama,...

Održati seminar s grupom od 8-10 osoba, možda s članovima ŽEK-a i ŽPV-a i u takvim osobama naći suradnike.

Seminari za produblјivanje

Vjera treba pomoć za rast

„Oče naš“, „Euharistija kao put promjene“ i drugi seminari...

F) Dodatak: Promidžba

Promidžba – vremenski tijek

Tri do šest tjedana prije početka seminara:

Protumačiti pitanje suradnika

Potreba osoblja

- 1) Potrebni suradnici u fazi pripreve za promidžbu:
- 2) Odgovorni za promidžbeni materijal (plakati, prospekti, propagandni letci)
- 3) Pomoćnici, koji kuvertiraju pošiljke koje se ubacuju u poštanske sandučice po kućama
- 4) Pomoćnici koji će ubacivati pošiljke u poštanske sandučice po kućama
- 5) Pomoćnici koji će na odgovarajuća mjesta postaviti promidžbene plakate

Tri mjeseca prije početka seminara:

Priprava promidžbe

Cilj:

Vodstvo zajednice je sporazumno kako s načinom tako i sa sadržajem, opsegom i layout-om (čitaj: leiaut-om, potanki plan o načinu kojim su složeni tekstovi i slike) i mjerama promidžbe. Sav promidžbeni materijal dogovoren je između vodstva zajednice, predavača i voditelja projekta.

Akcije:

- 1) Pripremiti pozivnice
- 2) Pripremiti pošiljke za ubacivanje u poštanske sandučice (uzorak vidi str. ?)
- 3) Pripremiti pisma za ciljane grupe „priprava sakramenata“ (usp. uzorak za roditelje prvopričesnika i krizmanika u dodatku). (Uzorke vidi str. ?)
- 4) Likovno riješiti plakate (usp. uzorak u dodatku).
- 5) Tiskati pozivnice, pošiljke za poštanske sandučice po kućama i plakate.
- 6) Napisati članak za župni list i regionalne novine.

Dva mjeseca prije početka seminara: Priprava promidžbe

Akcije:

- Kuvertirati pošiljke za poštanske sandučiće po kućama i pisma za ciljane grupe, adresirati ih, svrstati po ulicama da bi ih se kasnije moglo podijeliti.

Važna napomena:

U ovo se vrijeme, doduše, trebaju dogoditi i tri informativna susreta. Trebalo bi biti po sebi razumljivo da i tim susretima treba isto tako prethoditi odgovarajuća promidžba (uzorci za novine, župni list, vidi str. ?)

Pet tjedana prije početka seminara: Početak promidžbe

Cilj:

Informirati o seminaru i pozvati na seminar kako aktivne članove župne zajednice tako i sve katolike regije (ili barem susjednih župa).

Akcije:

- 1) Pozivnice podijeliti u crkvi i u krugu poznanika.
- 2) Podijeliti/poslati pisma za poštanske sandučiće po kućama.
- 3) Podijeliti/poslati pisma za roditelje prvopričesnika i krizmanika.
- 4) Napisati članak za tisak (možda sa slikom), usuglasiti članak i proslijediti mjesnim novinama (vidi uzorak, str. ?).
- 5) Pripraviti župni ured na prijave i pitanja koja pristižu.
- 6) Pripraviti prijedloge tekstova za župno pismo.
- 7) Publicirati u župnome listu. (Vidi uzorak na str. ?141)

**Tri do četiri tjedna prije početka seminara:
Bogoslužje na kojemu pozivamo (na seminar)**

Ciljevi:

- 1) Predavač i tim suradnika su u zajednici osobno poznati.
- 2) Zajednica podupire provođenje seminara o vjeri i motivirana je da ga promiče u krugu poznanika.

Akcije u bogoslužju:

- 1) Pozivajuća propovijed
- 2) Prikladnim pjesmama stvoriti ozračje koje će oduševiti zajednicu i u kojemu Duh Božji može djelovati.

Akcije poslije bogoslužja:

- 1) Informativna tezga s mogućnošću za razgovor (stvoriti pozivajuće ozračje).
- 2) Mogućnost razgovora uz kavu, čaj (osobna ponuda).
- 3) Osloviti članove zajednice i pozvati na seminar o vjeri.
- 4) Podijeliti pozivnice.

Potreba osoblja:

- 1) Svirači, pjevači...
- 2) Pomoćnici kod informativnih tezga.
- 3) Pomoćnici koji dijele pozivnice, nakon bogoslužja nude kavu.
- 4) Ljudi koji su na raspolaganju i mogu voditi razgovore.

Strategija promidžbe

Danas živimo u društvu informacija. Informacija je postala najtraženija roba. O čemu se ne piše, ne razgovara, to se praktično nije ni dogodilo – tako je i na crkvenome području.

Da bi informacije kolale, treba ih pripremiti na odgovarajući način: Tko ne govori jezik ljudi, neće biti shvaćen.

Najučinkovitiji oblik promidžbe su uvjereni članovi župne zajednice koji osobno oslovljavaju i pozivaju druge. Radi se dakle o tome da već unaprijed gajimo redovite kontakte s ljudima koje kasnije želimo pozvati.

Ciljevi

- 1) Svaki član župne zajednice i svi katolici u susjednim župama (regiji) trebaju biti informirani o seminaru o vjeri.
- 2) Treba biti poznato da se na jednome seminaru o vjeri ne radi o jednoj daljnjoj ponudi naobrazbe niti o posredovanju vjerskoga znanja, nego o tome da se postavi temelj vjere i steknu osobna iskustva vjere.

Definirati ciljanu grupu – Koga osloviti?

Promidžba seminara o vjeri temeljno je povezana s tri različite ciljane grupe. Ove se tri ciljane grupe moraju različito oslovljavati (pozivati).

- 1) Članovi zajednice i aktivni polaznici crkve:
- 2) Ljudi s određenim rokom kontakata prema zajednici:
- 3) Rubni i ljudi koji nemaju pristupa zajednici:

Oblici promidžbe

- Prenosjenje od usta do usta, osobna promidžba

- Putem telefona
- Promidžbeni stol na ranijim skupovima
- Dijeljenje letaka na ulici
- ČOVJEK-SENDVIČ (nose plakat sprijeda i straga) (uključujući i dijeljenje letaka i glazbu)
- Plakati (barem A 3 do A 2, trokutasti, okrugli, neobični)
- Poslati u radnje - objesiti
- Radio - promidžbeni spot
- Novinski oglasi - kratke bilješke u novinama
- Kalendar događanja u novinama i na radiju (besplatno!)
- Najava u župnome listu
- Novinski izvještaj o planiranu događanju
- Novinski izvještaj nakon događanja
- Zvučnikom iz vozila, snimljena vrpca
- U nekoj radnji (trgovini) ukrašeni izlog
- Tezga pred robnim kućama

Ideje

Konfeti

Penkale

Povelje

Pakovanje u epruveti

Slati posebno sitan tekst s povećalom

Puzzle

Kocka

Čokolada s utisnutim znakom ili promidžbenim tekstom

Divovske spjalice

Lepeze

Papir-blokovi

Kuponi

Blok sa rupama

Zakovice

Platno
Tinjalice
...

Promidžba detaljno

Promidžba od usta do usta/osobna promidžba

Najučinkovitiji oblik promidžbe

Putem telefona

S malom grupom pomoćnika telefonira se članovima župne zajednice u ime župe i informira ih se o tečaju o vjeri odnosno pozove ih se na tečaj. Ako to žele, susretne se s njima i detaljnije predstavi tečaj. Pritom je važno da su ove ciljane osobe već informirane o tečaju, primjerice preko promidžbenoga pisma.

Eventualni razgovor:

Dobra večer, ovdje je (reći svoje ime). Zovem Vas u ime naše župe. Možda ste već čitali pismo koje smo vam poslali. Radi se o tečaju o vjeri „ime“. Htio sam Vas pitati jeste li zainteresirani sudjelovati na ovome tečaju, možda želite o njemu saznati i više. Rado ću vas izvijestiti ako to želite.

Preklopni listići („Flyer“)

To su na dvije strane tiskani A 4 listovi savijeni u različitim oblicima.

Budući da u pravilu imate veću nakladu, tiskara je često jeftinija od kopiranja. Najviše se isplati dvobojno tiskanje. I savijanje i rezanje preuzima tiskara.

Raspodjela (dijeljenje)

- 1) Izložiti u crkvi
- 2) Izložiti u mjesnim trgovinama, čekaonicama liječnika
- 3) Prilog u lokalnim novinama
- 4) Uz osobno prenošenje prilikom razgovora u kojima nekoga pozivamo.

Plakati

- 1) Plakati moraju biti „plakativni“, jer se odluka hoće li prolaznik zastati ili neće, donosi u sekundi: kratki tekstovi, malo dojmljivih informacija.
- 2) Nešto što privlači pogled može biti slogan ili neki za oči privlačan element.
- 3) Poruka kao najvažniji datumi (datum, vrijeme, mjesto, mogućnost informacije) moraju trenutačno svratiti pogled.
- 4) Cilj plakata je primarno učiniti radoznalim. Informacija dolazi tek na drugome mjestu.

Formati:

- A 3 za često ograničena mjesta u trgovinama i radnjama
- A 2 za veće površine u crkvi ili župnome centru

Mjesta za plakatiranje:

- Crkva i župni (općinski) centar
- Trgovine i radnje
- Čekaonice liječnika
- Osnovne škole i biblioteke
- Vlastita plakatna mjesta (eventualno dozvola gradske uprave)
- Javna prometna sredstva kao i autobusni kolodvor, željezničke i tramvajske postaje
- Javna mjesta plakatiranja su najčešće skupa

Ubacivanje u poštanske sandučice po kućama (izravna pošta)

Ovim putem možemo doći do mnogih ljudi. Kratka zabilješka može pobuditi zanimanje i učiniti radoznalim. Svi drugi detalji mogu se uzeti iz priloženog preklopnoga listića.

Adrese:

- Dobit ćemo ih u župnoj kartoteci, Ordinarijatu.
- Ne služiti se naljepnicama za adresiranje odnosno kuvertama s prozorčićima jer su vrlo neosobne.
- Jedna od alternativa je - ubaciti svim obiteljima.

Dijeljenje:

- dragovoljci (primjerice, mladi, krizmanici...)

Promidžbeni (letci)

- Letak mora sadržavati sve informacije, važne za čitatelja:
- Kada je tečaj o vjeri?
- Gdje se održava?
- Kako doći onamo?
- Što se točno događa?
- Koliko stoji ulaznica?
- Zašto sam pozvan?
- Gdje i do kada se mogu prijaviti?
- Tko daje daljnje informacije?

Motivacija da se sačuva letak veća je ako promatrač sluti u njemu vrijednost, primjerice u obliku **poklon-bona**.

- Ulaznica s popustom
- Besplatno piće
- Besplatan časopis
- Bon za pitanje: predavač će na ispunjeno pitanje izravno odgovoriti prve večeri.
- Odlučivanje ždrijebom: tko pronađe ključ rješenja, sudjeluje u izvlačenju ždrijebanjem.

Informiranje putem tiska

Informacijama u tiskovinama i putem lokalnoga radija dolazimo ponajprije do onih udaljenih. Kod službe gradskih vlasti za vezu s tiskom postoji u pravilu osoba koja na zahtjev daje adrese lokalnih medija. Posebnu pažnju pridati gradskim (lokalnim) novinama. Ove novine imaju najčešće i redakcijski odjel u kojemu se rado objavljuju članci o skupovima vezanim uz grad, najčešće bez skraćivanja. Osobni dopis ili telefonski poziv jamči veću mogućnost da će vijest biti tiskana.

Vijest, konačno, treba poslati pravovremeno – barem dva tjedna prije početka uvodne večeri. Tečaj o vjeri može se najaviti i dodatno u dnevnome novinskom izvješću, primjerice na temu: „Kamo danas?“

Pisati razumljivo:

- Odgovoriti na pitanja: tko, kada, što, kako, zašto
- Ono važnije spada u prvi odlomak.
- Kratke rečenice, jednostavna tvorba rečenica (jedna misao u jednoj rečenici).
- Pregledno sastavljen članak.
- Osobni citati čine tekst životnijim.

Slika govori više od tisuću riječi:

Ako je moguće redakciji treba ponuditi i fotografiju. Kao motiv prikladne su fotografije referenta, tima koji drži tečaj ili grupe koja glazbeno prati tečaj. Članak s fotografijom privlači više čitatelja. Čak i ako se fotografija ne otisne, veća je vjerojatnost da će članak biti tiskan.

Oglasi

Oglas u novinama ne mora biti skup. Dobro sastavljeni mali oglasi mogu s malo novca polučiti velik učinak. Oglas u svakome slučaju treba sadržavati telefonski broj na koji se mogu dobiti daljnje informacije.

Bogoslužja na kojima pozivamo

U bogoslužjima zajednice službeno se predstavi tim tečaja o vjeri s predavačem i grupom koja glazbeno prati tečaj. Idealno je da čitavo bogoslužje osmisli tim koji će voditi tečaj. U evangelizacijski naglašenoj propovijedi pozvati sudionike bogoslužja na tečaj.

Najavljivanje u župnome pismu

Najavljivanje u župnome listu, informira članove župne zajednice o tečaju o vjeri i planiranim mjerama promidžbe. Zajednicu treba izričito pozvati na uvodnu večer ali i na promidžbeno bogoslužje. Čitatelji župnoga pisma pozvani su da sa sobom povedu prijatelje i znance za koje bi tečaj o vjeri mogao doći u obzir.

Oblikovanje izloga (oglasnih ploča)

Nakon župnoga pisma drugi najbolji medij za informiranje zajednice jesu izlozi (oglasne ploče). Dvije trećine izloga treba posvetiti aktualnome tečaju o vjeri da bi i naizvan za nekoga postalo razvidno da je ovo glavni projekt čitave zajednice. Jedna trećina ostaje rezervirana za važne adrese i fiksne termine.

Natuknice za oblikovanje:

- iskoristite dubinu izloga:
- obuhvatite i predmete
- Tko objesi samo plakate, rasipa mogućnosti
- Budite štedljivi na riječima:
- udarni redak koji čini radoznanim – kratka i dojmljiva poruka
- maksimalno 5-10 riječi

Pisma ciljanim grupama

Pisma ciljanim grupama upravljena su trenutačno zainteresiranima koji pripravom na primanje sakramenata (ponovno) imaju kontakt s Crkvom: roditelji prije krštenja svoje djece, roditelji prvopričesnika i krizmanika, zaručnici prije vjenčanja. Poziv je upravljen prije primanja sakramenata i nudi, na nov način, intenzivnije bavljenje vjerom. Daljnje detalje mogu primatelji ovoga poziva saznati iz priloženih preklopnih listića.

Tezge za informiranje

Nakon bogoslužja (posebno pozivajućih bogoslužja na seminar), na svečanostima zajednice ili u pješačkim zonama može se na informativnim tezgama dijeliti promidžbeni materijal i voditi razgovore. Uz glazbu pobrinuti se za kavu, čaj, piće, pecivo ili grickalice i tako stvoriti ugodno, opušteno ozračje.

Akcije po ulicama

Pantomima, glazba ili druge aktivnosti koje privlače - sve je to prilika da se prolaznicima frekventnih mjesta dade letak. ČOVJEK-SENDVIČ s plakatima na prsima i leđima posreduje najvažnije informacije.

Naziv skupa

Mjesto okupljanja

Datum

Vrijeme

Informativna večer

Kako doći onamo?

Što se tu točno događa?

Koliko stoji ulaznica?

Zašto sam pozvan?

Gdje i do kada se moram prijaviti?

Tko će mi dati daljnje informacije?

Služba za čuvanje djece?

Komentari sudionika?

Kratak životopis referenta?

Ciljano slušateljstvo?

Koji format ima promidžba?

Koliko stupaca na jednoj stranici?

Naslovna stranica?

Razno:

Budući da se promidžba za tečaj o vjeri „Započeti iznova“ i „Dođi i vidi“ oblikuje slično, prijedlozi tekstova za ove tečajeve nisu odvojeni.

Informacije o POV-u i uvođenje u „Započeti iznova“»

Prenošenje vjere danas

ŠTITAR. Alfred Dubach, voditelj pastoralno sociološkog instituta (SPI) u St. Gallenu govori o izgledima za budućnost krajevne Crkve, da je „prenošenje vjere nadolazećim generacijama najveći pastoralni prioritet“. On time izražava ono što smo svi bolno iskusili. Djeca se iz godine u godinu intenzivno pripremaju na prvu pričest i krizmu. Slavi se lijepo i dojmljivo slavlje – a gdje su ta djeca samo nekoliko tjedana kasnije? Zašto je prenošenje vjere toliko teško?

PAVAO MADŽAREVIĆ, župnik, bavi se intenzivno ovim pitanjima. On će nam u _____, (datum) _____ u _____ sati progovoriti na temu: „Kršćanska vjera u promijenjenoj okolini“. Pritom će pokazati koje nove prilike nudi prenošenje vjere upravo u naše vrijeme. Na kraju će informirati o „Putevima odrasle vjere“ kao modelu prenošenja vjere i predstaviti seminar „Započeti iznova“. Predavač ove večeri hoće uvesti u „Put novoga početka“ župe. Upozorit će i na mogućnosti pomoći na ovome putu. Svi su srdačno pozvani na ovaj informativni susret.

Napomena: stranice označene prema njemačkom originalu:
str. 14o - dolje

1. + 2. Uvodni susret (vidi str. ?)

„Započeti iznova“ - priprava

Put obnove vjere „Započeti iznova“ službeno započinje tek poslije Uskrsa, ali ipak već sada prethode različite pripreme. Tako su za sve, koji na bilo koji način hoće pripomoći, predviđena dva pripravna susreta.

U ? radi se o duhovnome i praktičnom uvođenju u različite službe. Pritom će se između ostaloga obrađivati tema zajedništvo i vođenje grupe.

Daljnji pripravni susret bit će u ? „Kako je to vjerovati?“ bit će poticajna tema. Hoćemo dati shvatiti što se događa u nutrini, kad se Bog osobno susretne nekim čovjekom. U drugome dijelu radi se zatim o produblivanju zajedništva i pojašnjenju još otvorenih pitanja.

Svi su najsrdačnije pozvani na ove pripravne susrete.

str. 141-142:

Pripravni tekstovi za župne gremije
(To su ovi tekstovi koji slijede:)

Gdje sve započinje...

U nama ljudima krije se čežnja za novim. Na neki način slutimo da bi iz našega života moglo postati više. Osobito sada, kad se najavljuje proljeće a i priroda se priprema da počne cvjetati. Kako novi početak može postati konkretan?

Mudrac je pripovijedao:

„U svojoj mladosti bio sam revolucionar, i moja jedina molitva Bogu glasila je: 'Gospodine, daj mi snage promijeniti svijet.'

Kad sam u srednjoj dobi opazio da je prošla polovica života a da nisam promijenio ni jednu jedinu dušu, moja molitva se promijenila i ja sam molio: 'Gospodine, daj mi milosti promijeniti sve one koji dolaze u doticaj sa mnom. Barem moju obitelj, moje prijatelje, i bit ću zadovoljan.'

Sada, kad sam ostario i kad su mi dani izbrojeni, uviđam koliko sam bio glup. Moja jedina molitva sada glasi: 'Gospodine, daj mi milosti započeti od sebe i promijeniti sebe.'

Da sam od početka za to molio, polovica moga života ne bi bila promašena. Svatko želi promijeniti čovječanstvo, ali jedva tko razmišlja o tome da s promjenom započne od samoga sebe.“

Kao župa: „Započeti iznova“

Na osobit smu način u ovome (korizmenom) vremenu pozvani na iznova tražiti Boga i iznova mu se otvoriti. Svi mi: brakovi, obitelji, grupe i župe trebamo povremeno novi početak u kojem se svjesno ostavlja staro i odvažuje na novi početak. Zato se i kao župa hoćemo upustiti u put novoga započinjanja. Ovaj započinje nakon proljetnih praznika. Da bi po mogućnosti mnogi mogli na njemu sudjelovati, ponuda se udvostručuje, to znači provest će se prije podne i navečer.

Takav put treba pripravu. Zato su svi, koji hoće pripomoći, pozvani na pripravnčki susret u ? . „Kako je to vjerovati?“ bit će poticajna tema. Hoćemo dati shvatiti što se događa u nutrini kad se Bog osobno susretne s nekim čovjekom. U drugome dijelu radi se zatim o produbljivanju zajedništva i pojašnjenju nekih otvorenih pitanja.

Radi jasnoće:

Datumi tema

Utorak:

? : Slike o Bogu pokazuju učinak

? : Krize vjere postaju prilike

? : Susret s Isusom omogućuje novost

? : Pomirenje oslobađa

? : Život dobiva budućnost

? : Božji Duh stvara novi početak.

? : Pogled naprijed: Kako dalje?

Prijepodneveni tečaj: 09.15-11 sati

Večernji tečaj: 20-22 sata

Veselim se ako se mnogi osjete pozvani od Novoga početka.

Župnik:

Zadobiti snagu

Tko vozi automobil, mora ga povremeno napuniti benzinom, inače neće moći voziti dalje. Isto je tako potrebno dovesti automobil redovito na servis. Automobil treba njegu da bi dobro funkcionirao.

Kako je s našom kršćanskom vjerom? Kada smo ju posljednji put podmazali uljem i obnovili? Gdje natačemo snagu i ljubav?

„Započeti iznova“ jedna je takva ponuda. Sam Bog želi s nama iznova započeti. Njegova snaga koja nas čini novima jest Duh Sveti. Ovoga Duha primili smo na nov način u sakramentu potvrde. Što znači potvrda za nas kao župu, kao odrasle? Živimo li iz snage potvrde? Govori li nam ovaj sakrament nešto ili možemo isto tako dobro živjeti i bez njega?

Na jednome putu hoćemo se otvoriti ovim pitanjima. Pritom se prije svega radi o tome da ponovno iskusimo Duha Svetoga, Božju ljubav i Božje življenje s nama.

„Započeti iznova“ – put vjere u životno kršćanstvo

Većina kršćana krštena je kao dojenčad. U danima njihova djetinjstva prva je pričest prvi intenzivan susret s kršćanskom vjerom. Vjeronauk posreduje djeci znanje o Bibliji, Crkvi i kršćanstvu. Za mlade je vrijeme pripreme na krizmu ponovno vrijeme usredotočeno na to da se sučele s kršćanskom vjerom. U svakoj se životnoj dobi treba ponovno na nov način upustiti u vjeru. Ali gdje se uči kako da odrastao čovjek vjeruje? Sa „Započeti iznova“ hoćemo stoga dati ponudu upravo odraslima i omogućiti im da steknu nova osobna iskustva u vjeri.

Pri putu vjere „Započeti iznova“ ne radi se o vjerničkome znanju ili o religioznome daljnjem školovanju, nego o osobnim iskustvima vjere i to upravo odraslih. Sam Bog će omogućiti ovaj novi početak. Stoga je kod „Započeti iznova“ u središtu Bog i njegov odnos prema

meni. Poticajna predavanja, meditativni elementi, razgovorni, popratni tekstovi za kod kuće pomoć su kojom hoćemo opet iznova probuditi vjeru.

str. 143-146:

Promidžba seminara

Promidžba za seminare o vjeri „Započeti iznova“ i „Dođi i vidi“ može se slično oblikovati, pa u prijedlogu tekstova ne odvajamo ove tečajeve.

Novine

str. 147-150:

Preklopni pozivni listići

Ovaj preklopni pozivni listić može se dobiti na disketi (MS-Dos format 1,44 MB):

Bibelgrupe Immanuel, Achweg 12, CH-9323 Steinach, Tel. 071-4464292

Ovaj preklopni pozivni listić možete naručiti kod: ...

str. 151-155:

Pisma posebnim ciljanim grupama

POTVRDA –

živjeti iz snage Duha Svetoga

Dragi roditelji krizmanika,

N. Vaša će kći/vaš sin primiti sakrament potvrde. U potvrdi im je rečeno: „Dobro je što postojiš. Božji Duh je s tobom. On te hoće voditi i jačati. Ti imaš snagu i ovladat ćeš svojim životom. Pođi hrabro svojim putem.“

Kum/kuma stavlja krizmaniku ruku na desno rame. Tako dolazi do izražaja da krizmanik nije sam, da ima ljudi koji stoje iza njega i idu zajedno s njim kroz život.

U sakramentu potvrde posreduje nam se nova snaga, energija Duha Svetoga. Srdačno Vas pozivamo da dopustite da ova spasonosna snaga postane u Vašem životu ponovno živa. Zato Vas želimo uz službenu pripravu na potvrdu, upozoriti i na dopunsku ponudu naše župe.

„Započeti iznova“ zove se seminar o vjeri. U priloženome prospektu naći ćete sve što u vezi s time treba znati. Možete i neobvezatno izvidjeti prvi susret.

Radujemo se ako vam ovom ponudom možemo biti na usluzi.

Župnik

Pastoralno vijeće

P.S. Ako ste već primili preklopni pozivni listić, dajte ga drugomu – Hvala.

KRŠTENJE -

ti si od Boga ljubljeni čovjek

Dragi roditelji,

Prije nekoga vremena – možda je prošlo i nekoliko godina – donijeli ste svoje dijete na krštenje. I čuli Božje obećanje: „Ti si moje ljubljeno dijete.“ Da bi Vaše dijete iskusilo ovo obećanje, obećali ste uvesti ga u kršćansku vjeru i odgojiti ga kako bi ljubilo Gospodina i svoga bližnjega, kao što nas je Krist učio.

Možda je vaše dijete već počelo postavljati pitanja, pitanja o životu i o Bogu. Možda ste se već pitali kako svom djetetu možete posredovati ljubav te i sami čeznete za više ljubavi, orijentacije i energije. Možda u vama nešto čezne za tim da osobno iskusite Božju ljubav.

Seminar „Započeti iznova“ hoće vam pomoći pronaći odgovor na takva pitanja i osobno iskusiti Božju ljubav. U priloženome

prospektu naći ćete što o tome treba znati. A možete neobvezatno izvidjeti prvi takav susret.

Veselimo se ako vam ovom ponudom možemo biti na usluzi.

Župnik

Pastoralno vijeće

P.S. Ako ste već primili preklopni pozivni listić, dajte ga drugomu - Hvala.

PRVA PRIČEST -

kruh, energija za život

Dragi roditelji prvopričesnika,

Uskoro smo stigli dotle. Vaše dijete može uskoro slaviti prvu svetu pričest. Ono će biti uzeto u euharistijsko zajedništvo bogoslužja i zatim potpuno pripadati tomu zajedništvu. Sigurno je i vaša želja da ovaj dan za vaše dijete postane dubok doživljaj i lijepa svečanost.

„Kruhom života“ hoće Isus biti ne samo za djecu, nego i za sve nas. Kruh znači energiju, ljubav, hranu, smisao, nadu, pouzdanje za naš život.

Ponovno otkriti kršćansku vjeru kao izvor snage za naš život: na to Vas želimo pozvati – uz službenu pripravu na prvu pričest. U tome smislu upućujemo Vas na ovu ponudu naše župe.

„Započeti iznova“ zove se seminar o vjeri koji ćemo održati od mjeseca ? . U priloženome prospektu naći ćete sve što o tome treba znati. Neobvezatno možete doći i izvidjeti prvi susret.

Veselimo se ako vam ovom ponudom možemo biti na usluzi.

Župnik

Pastoralno vijeće

P.S. Ako ste već primili preklopni pozivni listić, dajte ga drugomu - Hvala.

Ponovno natočiti spremnik –
Sunce Božje ljubavi sja svima

Dragi roditelji,

S odgojem Vam je povjerena velika, a ponekad i teška zadaća. Promjene u društvu, škola i Crkva kao i mnogostruki utjecaji našega vremena izazovi su kojima bismo se morali izložiti. Tada se mogu javiti pitanja kao: Što je danas važno? Kamo vodi naše društvo? Gdje naći oslonac?

Odgoj (životu također) sa svojim zahtjevima može ponekad postati i teret. Čeznemo za više misa, energije i ljubavi i pitamo: Kako i gdje možemo natočiti spremnik?

Seminar „Započeti iznova“ hoće vam pomoći pronaći odgovor na takva pitanja i osobno iskusiti Božju ljubav. U priloženome prospektu pronaći ćete sve što u vezi s time treba znati.

Možete i neobvezatno izvidjeti prvi susret.

Veselimo se ako vam ovom ponudom možemo biti na usluzi.

Župnik

Pastoralno vijeće

P.S. Ako ste već primili preklopni pozivni listić, dajte ga drugomu
- Hvala.

str. 155:

Propovijedi vikendom

str. 156:

Promidžba za vrijeme seminara

„Dođi i vidi!“

Nakon prvoga susreta: Svaki je čovjek original

str. 157:

„Dođi i vidi!“

Nakon drugoga susreta: Bog je drukčiji

str. 158:

„Dođi i vidi!“

Završno izvješće

str. 159:

„Dođi i vidi!“

Kako dalje?

str. 160:

„Započeti iznova“

Poziv na drugi susret: Krize vjere postaju prilike

str. 161-162:

Najave «Započeti iznova»

Ove tekstove moguće je dati u župni list ili kao kratke tekstove u novine u rubrici: 'Danas u našem gradu'.

Kod niže navedenih kratkih tekstova ispuštena je dopunska informacija radi boljega pregleda. Ona bi mogla izgledati ovako:

Na ovu prvu večer seminara o vjeri „Započeti iznova“ pozvani su svi u ?. Ova susret vjere bit će u ? prije podne i u ? navečer. Prijepodnevi tečaj je od 9 do 11 sati. Osigurano čuvanje djece od 8.45 do 11.15. Večernji tečaj vodi ---- a bit će od 20 do 22 sata.

1. Slike o Bogu pokazuju učinak

Tijekom našega života nastaju različite slike o Bogu. Nekih od njih smo svjesni, druge su tu a da za njih i ne znamo. Ove slike imaju svoje djelovanje.

Na ovome susretu radi se o tome da spoznamo koje slike Boga nosimo uokolo sa sobom ili imamo skrivene u sebi. Slijedimo i pitanje kako nastaju slike o Bogu i kako one mogu biti ozdravljene.

Važna točka postaje i pitanje Zašto. Ako je Bog dobar, zašto...? Vjerojatno poznajete takva pitanja. Želimo na ovome susretu dati pomoć, kako se odnositi prema pitanjima Zašto i pokazati kako takva pitanja mogu biti vrata koja nam omogućuju pristup k Bogu i životu.

2. Krize vjere postaju prilike

Vjera je u današnje vrijeme, kad se mnogi odvrćaju od tradicionalnih oblika vjere i Crkve, postala upitna.

Na ovome susretu vidjet ćemo da vanjske krize vjere mogu biti prilike da ponovno otkrijemo vjeru na oslobađajući način. Do ovoga novog otkrića dolazimo ako shvatimo kako nas Bog u svakodnevici posve osobno traži i kako nas oslovljava. To omogućuje da uđemo u životan odnos s njim. Tako započinje spasonosni put, prijateljstvo koje duboko ispunjuje i usređuje.

3. Susret s Isusom omogućuje novost

Mi u sebi nosimo mnoge čežnje. Čežnemo za tim da budemo prihvaćeni i voljeni. Želimo biti dobri ljudi koji ljube, koji mogu ljubav darivati dalje. Želimo biti vrijedni za druge. Ipak ove se čežnje ne ispunjuju uvijek. Doživljavamo razočaranja i postajemo ranjeni. Dvije biblijske osobe, žena i muškarac, otkrivaju puni radosti da Isus upušta ulazi u njihove najdublje čežnje i ondje dariva novi život.

4. Pomirenje oslobađa

Mnoge nam zapreke onemogućuju da budemo vesela osoba koja ljubi a povezane su s našim povrijeđenostima i ranjenostima naše životne povijesti. Posebno nas stav nepomirenosti vezuje uz prošlost.

Pomirenje čini slobodnim, kaže se na ovome susretu. Sam Isus nas hoće osloboditi starih tereta našega života. To se događa kad se susretnemo s tajnom otkupljenja. Kako snaga otkupljujuće ljubavi može preobraziti naš život? Što je tu naš doprinos? Slijedeći ova pitanja ovaj nas susret dovodi do maloga slavlja pomirenja koje oslobađa i daje nam da odahnemo.

5. Život dobiva budućnost

Kršćanski život je usmjeren prema naprijed. Kad je skinut teret prošlosti, novo može doći u vidokrug: Život s budućnošću. Razumijevanje Isusova uskrsnuća daje nam spoznati da je nova budućnost već započela. Sva dinamika ovoga započinjanja objavila se na Duhove silaskom Duha Svetoga. Tako je u našoj ljudskoj povijesti već započelo nešto novo. Božji Duh i životna snaga otvara

ljude za novo zajedništvo. Radost je kvaliteta koju stvara i dariva Duh Sveti, radost koja je nerazoriva.

6. Božji Duh stvara novi početak

Svi se moramo uvijek iznova odlučiti. Odluke su važne i jer našem životu oslonac i temelj. Ako netko ne zna kamo spada, onda to u njegovu životu uglavnom izaziva krizu. Bog hoće čovjeku darovati udomljenje. Zato nam nudi novi početak. Govori nam: „Ti si moja ljubljena kći, moj ljubljeni sin.“ U bogoslužju može se slaviti ovu sigurnost. Ali si hoćemo posvijestiti da se od nas traži da se ponovno otvorimo za susret s Bogom. Zato na ovome susretu jednostavno molimo za Duha Svetoga, za Božju ljubav i snagu.

7. Kako dalje – pogled naprijed

Najdulji put kod mnogih ljudi nije put od ---- do Tokija, nego put od glave do srca. Stoga je Započeti iznova put, korak po korak. Zar je stoga moguće da tečaj završi nakon šest večeri? Ako se ono što smo čuli i doživjeli hoće staložiti u našoj nutrini, tada je potrebno nastaviti. Jedna mogućnost kako bismo mogli nastaviti pokazuje se ove večeri s projektom: Novo vino u nove mješine. Pritom je za vodstvo tečaja važno da se svatko može slobodno odlučiti kako i kojim tempom nastaviti.

Na kraju se upriličuje mala svečanost jer smo ovih sedam večeri odradili i možemo dalje rasti.

str. 163:

Najave «Dođi i vidi!»

Ove tekstove moguće je dati u župni list ili kao kratke tekstove u novine u rubrici: 'Danas u našem gradu'.

Kod niže navedenih kratkih tekstova ispuštena je dopunska informacija radi boljega pregleda. Ona bi mogla izgledati ovako:

Na ovu prvu večer seminara o vjeri „Započeti iznova“ pozvani su svi u ?. Ovaj susret vjere bit će u ? prije podne i u ? navečer.

Prijepodnevni tečaj je od 9 do 11 sati. Osigurano čuvanje djece od 8.45 do 11.15. Večernji tečaj vodi ---- a bit će od 20 do 22 sata.

Svaki je čovjek original – „Ti si jedinstven“
Bog je drukčiji – „Ako tko ide s tobom“.
Dimenzije prijateljstva – „Da bi tvoj život uspio“
Spasonosni susreti – „Pusti da te vole“
Svečanost oslobođenja – „Oprošteno ti je“ (Slavlje pomirenja)
Dinamika početka – „Što će te oduševiti“
Ljudi novoga puta – „Potreban je tvoj Da“
Radost u vjeri – „Ti si poslan“
Pogled naprijed – „Tvoj put ide dalje“

str. 164-165:

Promidžba – Susreti zajednice

Najava 1. susreta zajednice

NEŠTO NOVO:

Susret zajednice

?

Što je to?

Odgovor na želju za susretom izvan bogoslužja da bi se unaprijedilo zajedništvo u župi.

Tko je pozvan?

U biti svi. K tomu jedna primjedba: U našoj župi postoji toliko različitih grupa i udruga s različitim usmjerenjem, od gimnastičkoga društva do crkvenoga zbora, od župnoga vijeća do biblijskih grupa i drugih. Osim toga postoji velik broj onih koji nisu angažirani ni u jednoj grupaciji. U mnogim ljudima - u svima slojevima župe - postoji želja za produblivanjem zajedničkog kršćanskog života. Ovi susreti služe dakle tomu da se unaprijedi uzajamno približavanje među

svima (grupama i pojedincima). Tada Crkva može postati ona zajednica kakvu često traže i žele današnji ljudi.

Treba li to biti jedinstveno?

U razgovoru s nekim osobama iz župe sazrela je odluka odvažiti se na jedan pokušaj i šest puta u godini pozvati na takav susret zajednice.

Što sadrži program prve večeri?

Projekt „susretâ zajednice“ bit će bolje protumačen i prihvaćene daljnje ideje. Posredovat ćemo duhovni poticaj koji u svakodnevici može sve povezivati. A neće izostati ni prilika da neki ponešto i nauče.

Prvi susret bit će u velikoj dvorani župnoga centra ? .

Osvrt: 1. susret zajednice

Izveštaj s prvoga susreta zajednice (?)

Oko 40 osoba prihvatilo je poziv u župnome listu. Bile su zastupljene različite grupe župe. Župnik ? skicirao je osnovnu ideju: Treba stvoriti mogućnost da se iskusi zajedništvo u župi kroz sve grupe. Ali da i ljudi, koji nisu ni u jednoj grupi, dobiju svoje mjesto. Kao nadomjestak bogoslužju, gdje se kontakt s Bogom izražava posebno slavljenjem liturgije, ovdje treba naglasiti unapređivanje uzajamnih odnosa. Zato će se ubuduće uvijek svima pobliže predstaviti po jedna grupa ili udruga.

Vrijedan je poticaj na temu: „Biblija kao objava Božja“. Svi su dobili korisne napomene za čitanje Svetoga pisma kao izraz Božje blizine. Poticajni razgovori, mogućnost postavljanja pitanja i nekoliko pjesama već su probudili radost zbog slijedećega susreta u ? sati u ? . Naš crkveni glazbenik ? oblikovat će izlog na temu „Duhovnost i crkvena glazba“.

Napomena u vezi s petkom: Ova večer izabrana je zato jer su druge večeri već zauzele mnoge udruge. Petkom mnogi izlaze van. Dakle, zašto ne povremeno i ova vrsta izlaska! Jednostavno susresti

ljude koji hoće isto, naime, da se u našoj Crkvi i našem svijetu osjeti više otvorenosti, više snage i ljubavi.

P.S. Daljnji datumi zajedničkih susreta su: ? .

Promidžba – 1. susret malih skupina

Živjeti kao krštenik

Na kraju seminara o vjeri katoličke župe ? neki sudionici odlučili su se odvažiti za sljedeći korak. Startaju ? . kao mala grupa (5-10 osoba). I drugi zainteresirani srdačno su pozvani na ovaj jednogodišnji produbljeni ciklus. Susreti grupa bit će ? . Da bi i mlade majke mogle nesmetano sudjelovati, osigurano je čuvanje djece.

Kao temelj susreta poslužit će knjiga koju je napisao župnik Leo Tanner, suosnivač i duhovni voditelj biblijskih grupa Emanuel, samo za rad u malim skupinama zajednice. Poticaji, tumačenja i pitanja 12 cjelina hoće biti od koristi pri konkretnog življenja biblijskoga teksta u vlastitoj svakodnevici. U zajedničkome čitanju Biblije i razmjeni iskustava o tome treba iskusiti Božju nazočnost i život u zajedništvu svih kršćana.

Tko još uvijek nije siguran, ali unatoč tomu ima volju odvažiti se na nešto novo, može neobvezatno izvidjeti.

Daljnje informacije dobit ćete od ? .

str. 166-172:

G) Dodatak: Folije – Razno

„Putevi odrasle vjere“ pastoralni koncept

U kružnici:

1. etapa POV: Obnova vjere
2. etapa POV: Produbljivanje vjere
3. etapa POV: Prenosjenje vjere

U pravokutniku:

- Orijentirati se drugamo
- Orijentirati se drugamo

1. + 3. etapa POV imaju istovjetnu ponudu tečaja

„Putevi odrasle vjere“ pastoralni koncept

Prva etapa POV:
Obnova vjere

Za sve

1. informativni susret

- formiranje tima POV (vodeći tim)

Tim POV

2+3. susret (školoavanje voditelja)

Za novopridošle sudionike Seminar POV

- „Započeti iznova“ - 6 susreta (ili)
- „Dođi i vidi“ - 9 susreta (ili)
- .....

Druga etapa POV:

Unapređivati procese zajedništva – Produbljivanje vjere

- Produbljivanje vjere
- Udomaćivanje u župi

1. susret zajednice: (otvoren za sve)

- formiranje malih grupa
- predstavljanje radnog materijala za grupe: „Novo vino u nove mješine“

1-3. susret grupa (za izviđanje)

2. susret zajednice: (otvoren za sve)

4-6. susreti grupa

3. susret zajednice: (otvoren za sve)

7-9. susreti grupa

4. susret zajednice: (otvoren za sve)

10-12. susreti grupa

5+6. susreti zajednice: (otvoreni za sve)

Treća etapa POV: Preuzeti odgovornost - prenošenje vjere

Za one koji su sudjelovali na prvoj i drugoj etapi POV - tim POV (zadaje vodstva)

Informativni susreti - 3 susreta

- informacija zajednici
- formiranje tima POV

Seminar POV

- „Započeti iznova“ - šest susreta (ili)
- „Dođi i vidi!“ - 9 susreta (ili)
- „Alfalife tečaj (ili „Tečaj Alphalife“)
- .....

Seminar o vjeri: „Započeti iznova“

1. Slike o Bogu pokazuju učinak
2. Krize vjere postaju prilike
3. Susret s Isusom omogućuje novost
4. Pomirenje oslobađa
5. Život dobiva budućnost
6. Božji Duh stvara novi početak
7. Kako dalje – pogled naprijed

BOŽJI BLAGOSLOV

Nebeski Otac neprestano nas blagoslivlja svojom privrženom ljubavlju. On mi govori: *(Mogu polagano glasno izgovarati blagoslov, a zatim riječ po riječ pounutarnjiti u svoju sadašnju životnu situaciju)*

„Ti si, ... (ime), moja ljubljena kći / moj ljubljeni sin. Jer moja ljubav uvijek ide s tobom. Htio sam te i čeznuo za tobom. Radujem ti se! Dobro si stvoren. I dobro ćeš raditi. Vjerujem ti. Iako si posve obeshrabren, potišten i ranjen – govorim ti kao tvoj Otac: Doći ćeš do cilja. Opet ćeš ustati, obnovljen i preobražen. Jer što god došlo i dogodilo se: stojim potpuno iza tebe. Pomoći ću ti u svim tvojim porazima, razočaranjima i zatajenjima. Sve će biti dobro. Nikada se neću povući od tebe, nikada ti neću okrenuti leđa ili se distancirati, jer ti jesi i ostaješ - što god došlo ili se dogodilo - moja ljubljena, željena i izabrana kći / moj ljubljeni, željeni i izabrani sin. Ovo stoji zauvijek i vječno!“

Seminar o vjeri: „Dođi i vidi!“

1. Svaki je čovjek original – „Ti si jedinstven“
2. Bog je drukčiji – „Ako tko ide s tobom“.
3. Dimenzije prijateljstva – „Da bi tvoj život uspio“
4. Spasonosni susreti – „Pusti da te vole“
5. Svečanost oslobođenja – „Oprošteno ti je“ (Slavlje pomirenja)
6. Dinamika početka – „Što će te oduševiti“
7. Ljudi novoga puta – „Potreban je tvoj Da“
8. Radost u vjeri – „Ti si poslan“
9. Pogled naprijed – „Tvoj put ide dalje“

Sadržaj

A) Shvatiti o čemu se radi

1. Temeljna ideja POV-a: Novi pastoralni naglasak
  - Današnja situacija
  - Specifičnost POV-a
  - Etape puta
  - Pretpostavke
  - «Vanjska pratnja»
2. Konkretni projekt
  - Cilj projekta
  - Prva etapa: Obnova vjere
  - Druga etapa: Produbljivanje vjere
  - Treća etapa: Prenošnje vjere
3. U razgovoru

B) Prvi korak: Informiranje i planiranje

- Pregled podataka prve etape «POV-a» sa «Započeti iznova»
- Priprava projekta
  - Priprava seminara
  - Seminar o vjeri: «Započeti iznova»
  - Nastavak
- Prijedlozi podataka za prvu etapu «POV-a» + «Dođi i vidi»
- Priprava projekta
  - Priprava seminara
  - Seminar o vjeri «Dođi i vidi»
  - Nastavak
  - Kontrolna lista

C) Započeti put: Prva etapa: Obnova vjere

- Promidžba – vremenski tijek
- Pregled informativnoga susreta
4. Poticaj: Kršćanska vjera u promijenjenoj okolini: Zašto su potrebni novi oblici prenošenja vjere?

Prepoznati krizu kao priliku

5. Protumačiti projekt POV: Novi naglasak u pastoralu župe

6. A: Uvod u seminar POV «Započeti iznova»

6. B: Uvod u seminar POV «Dođi i vidi!»

7. Upute kao pomoć u pripravi

1. Uvodni susret POV-a: Praktična pomoć

Pregled prvog uvodnog susreta: Praktične pomoći

2. Uvodni susret POV-a: Naučiti shvaćati individualne procese vjere – i produbljivanje priprava

Pregled drugoga uvodnog susreta: Praktična pomoć

Pozdrav, objasniti tijek susreta, pjesme, molitva

1. Poticaj: Dva pristupa vjeri

2. Vjera kao povijest susreta

Propovijed POV na temu «Započeti iznova»

Uvod

Molitva vjernika (Prošnje)

Propovijed POV na temu «Dođi i vidi!»

Promidžba – tijekom seminara

Za nastavak seminara

D) Produbiti put: Druga etapa: Produbljivanje vjere

Prijedlozi podataka za projekt POV – Druga etapa puta

Podloge (sadržaji) za susrete zajednice

Susreti zajednice

Opisivati vjeru: Kako?

1. Zašto svjedočiti

2. Smisao i učinak svjedočanstva

3. Razraditi svjedočanstvo

4. Pomoć u svjedočenju

1. Susret zajednice: Biblija kao Božja objava

4. Poticaj: Biblija kao Božja objava

1. Objava po djelima

2. Objava po njegovoj riječi
3. Objava u ljudskom ruhu
4. Objava kao put
5. Punina Božje objave jest Isus Krist
6. Smjer objave
7. Korisni stavovi: Poniznost, povjerenje i povodljivost
8. Dopustiti da budeš oslovljen

2. Susret zajednice: Blagoslov i blagoslivljati

1. Blagoslov u Bibliji

2. Bene dicere: Dovodjenje u red našega identiteta po blagoslivljanju

3. Signare: Unijeti križ

4. Konkretno vježbanje blagoslivljanja

3. Susret zajednice: Prosesi rasta i sazrijevanja

1. Brak je slika puta vjere

2. Zajedničko gledanje

3. Moguća pitanja za razmjenu

4. Susret zajednice: Živjeti poziv pomoću darova

4. Poticaj: Živjeti poziv pomoću darova

1. Uvod

2. Isusov put – naš poziv

3. Petar – poziv se razvija

4. Živjeti svoj dio

5. Otkriti vlastite darove

Prijelaz na iduću temu

Rasti u svome poslanju – Otkriti darove

5. Susret zajednice: Integracija župe, objašnjenje daljnega puta

4. Poticaj:

1. dio: Poticaj

2. dio: Informacija o daljnjemu putu

3. dio: Priprava slavlja poslanja i završne svečanosti

6. susret zajednice: Zahvalno slavlje i slavlje poslanja s agapom
Obučavanje i praćenje vodećega tima
Natuknice timu pomagača kod seminara

E) Kontinuirano nastaviti put: Treća etapa: Prenošenje vjere

F) Dodatak: Promidžba

Promidžba – vremenski tijek

Tri do šest mjeseci prije početka seminara: Protumačiti pitanje suradnika

Tri mjeseca prije početka seminara: Priprava promidžbe

Dva mjeseca prije početka seminara: Priprava promidžbe

Pet tjedana prije početka seminara: Početak promidžbe

Tri do četiri tjedan prije početka seminara: Bogoslužje na kojemu pozivamo na seminar

Strategija promidžbe

Ciljevi

Definirati ciljanu grupu – Komu pristupiti s pozivom?

Oblici promidžbe

Ideje

Promidžba detaljno

Promidžba od usta do usta / osobna promidžba

Preko telefona

Preklopni listići

Plakati

Ubacivanje pošte po kućama

Promidžbeni listići (letci)

Informiranje preko tiska

Oglasi

Bogoslužje na kojemu pozivamo na seminar

Najavljivanje u župnome pismu

Oblikovanje izložbenih vitrina

Pisma ciljanim grupama

Info-štandovi

Akcije po ulicama

Promidžba: Kontrolna lista

Promidžba – Priprava na seminar

Informacije o POV-u i uvođenje u «Započeti iznova»

1. + 2. Uvodni susret (vidi str. ?)

Pripravni tekstovi za župne gremije

Gdje sve započinjte

Promidžba seminara

Novine

Preklopni pozivni listići

Pisma specijalnim ciljanim grupama

Propovijed vikendom

Promidžba za vrijeme seminara

Najave «Započeti iznova»

Najave «Dođi i vidi!»

Promidžba – Susreti zajednice

Najava: 1. Susret zajednice

Osvrt: 1. Susret zajednice

Promidžba – 1. susret malih skupina

G) Dodatak: Folije – Razno

«Putevi odrasle vjere», pastoralni koncept

Seminar o vjeri: «Započeti iznova»

Seminar o vjeri: «Dođi i vidi!»